

ΟΙ ΠΕΙΡΑΤΕΣ

Τεύχος 4(17) ΑΠΡΙΛΗΣ 1994, ΔΡΧ.400

ΤΙ ΕΝΝΟΕΙΣ
«ΑΠΟΛΥΟΜΑΙ»;

ΤΗΣ ΗΜΕΡΙΣ ΕΛΛΗΝΟΥ

(η villa της Θεσσαλονίκης)
ΛΙΓΓΑ ΒΑΡΒΑΡΑ
VILLA BARBARA
 (η villa της Θεσσαλονίκης)

ΜΑΧΕΙΡΙΖΟΜΕΝΟ
ΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ,
ΣΑΛΟΝΙΚΗ, ΣΤΟ
ΩΔΕΙΟ ΑΩΤΟΣ
VILLA ΒΑΡΒΑΡΑ

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΚΡΙΑΚΟΥΚΙ

ΙΣΤΟΡΙΑ, ΜΙΑ ΕΠΙΚ

ΜΙΑ ΚΟΜΜΟΥΝΑ ΑΠΟ ΤΟ ΝΟΤΟ

Ο ΤΥΠΟΣ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

(η νη)

ΟΙ ΠΕΙΡΑΤΕΣ ΤΗΣ ΗΜΙΣΕΛΗΝΟΥ 4(17)
ΑΠΡΙΛΗΣ 1994
Τ.Θ.31362
Τ.Κ.10035
ΑΘΗΝΑ

Η ΛΟΓΣΜΑΓΕΙ ΠΛΩΣΙΝΕΙ ΤΗΝ ΕΛΥΣΙΝΗ
Η VOLKSWAGEN ΠΑΓΩΝΕΙ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

McDEATH

Υπενθυμίζουμε ότι κάθε κείμενο εκφράζει την άποψη όποιον σε το υπογράφει

McDEATH HTAEDOM

ΟΙ ΤΟΥΡΚΟΙ ΑΝΤΙΜΙΝΙΤΑΡΙΣΤΕΣ
ΑΙΠΟΛΟΓΟ

Όταν είχε ολοκληρωθεί η διαδικασία έκδοσης αυτού του τεύχους, έγιναν οι εκλογές στην Ιταλία.

Το πώς και γιατί βγήκε ο Μπερλουσκόνι και οι φασίστες, βλέπε στο προηγούμενο τεύ-

Όταν είχε ολοκληρωθεί η διαδικασία έκδοσης αυτού του τεύχους, έγιναν οι εκλογές στην Ιταλία.

Το πώς και γιατί βγήκε ο Μπερλουσκόνι και οι φασιότες, βλέπε στο προηγούμενο τεύχος, το άρθρο για τα "οριζόντια κόμματα".

Υπενθυμίζουμε ότι κάθε κείμενο εκφράζει
την άποψη όποιου/-ας το υπογράφει
και όχι όλου του περιοδικού

Ο ΦΑΣΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΛΟΥΡΑΛΙΣΜΟΥ

σ' αυτό το τεύχος συνεργάστηκαν οι
γιώργος μαυρίδης γιάννης μάγκουας λευτέρης βουρεκάς βαγγέλης
χατζηβασιλείου άντζελα σαλωμίδου αρετή χορχίδου η συγκρότηση
για την αυτοζωή λουκής χ. νάνσυ βαλσάμου εύη εγγλέζου
χρήστος σιέρρας μιχάλης μπαξές αντώνης περιστέρης

ΚΟΜΦΟΡΜΙΣΤΙΚΗ ΟΜΟΦΥΛΟΦΥΛΙΑ

McDEATH

Η αναμόρφωση του κέντρου της πολιτιστικής πρωτεύουσας της Ευρώπης του 1997 έχει πολλά κοινά με την αναμόρφωση του κέντρου της πρωτεύουσας της ΕΟΚ του 1994.

Στις 12 Φλεβάρη, έγιναν στη Θεσσαλονίκη τα εγκαίνια του καινούριου McDonalds. Εκτός από τους ευτυχισμένους και περήφανους απόγονους του Μεγαλέξαντρου, ήταν εκεί οι Βάρβαροι και οι Κιβωτάριοι, που μοίραζαν τις δύο προκηρύξεις που ακολουθούν.

Η προκήρυξη της Villa Βαρβάρα δεν είναι ολόκληρη, γιατί ήταν ψιλοτεράστια

Η ΑΠΕΡΑΝΤΗ ΔΥΣΩΔΙΑ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

Δεν έγινε και τίποτα που ανοίγει άλλο ένα φαστφουντάδικο στη Θεσσαλονίκη. Το κέντρο της πόλης έχει άλλωστε γίνει παράδεισος καταναλωτικής διασκέδασης, με μαγαζιά διαφόρων στυλ (που εντέλει αποπνέουν όλα την ίδια οσμή δυστυχίας από τις συναλλαγές ελεύθερου χρόνου και ελεύθερου χρήματος) να πυκνώνουν, σαν να προετοιμάζονται για το μερίδιό τους από την τουριστική έκρηξη της πολιτιστικής πρωτεύουσας της Ευρώπης το 1997. Εχουμε σχεδόν συνηθίσει το ρυθμό τους.

Δεν έγινε και τίποτα που άνοιξε πριν λίγα χρόνια ένα Μακ Ντόναλτς στη Μόσχα. Με την κατάρρευση του κρατικού καπιταλισμού, η παγκόσμια αγορά της Νέας Τάξης πραγμάτων έσπευσε να στήσει τα τρόπαια της για να επισημοποιήσει το όραμα ενός τρόπου ζωής που αναντίρρητα αρέσει σε όλους και "πάει με όλα". Οι ουρές για τα χάμπουργκερ σέρνουν ένα χορό μιζέριας στην Κόκκινη Πλατεία.

Δεν έγινε και τίποτα που η κουλτούρα του κέρδους και της κατανάλωσης εξάγεται πλέον δυναμικά και από την Ελλάδα. Από τους καλούς μαθητές της ΕΟΚ και του ΝΑΤΟ, το ελληνικό κεφάλαιο έχει ήδη ανοίξει 2500 επιχειρήσεις στις βαλκανικές χώρες και προχωράει καταφέρονοντας κομψές τακτικές νίκες επί των ανταγωνιστών του στις πλάτες ελλήνων και ξένων, εργαζόμενων και άνεργων. Δεν είναι το μόνο πρόβλημα η γρήγορη τροφή ή το καρκινογόνο κρέας που αναλύουν με εμβρίθεια ερευνητές και σύνδεσμοι καταναλωτών. Είναι, π.χ., οι συνθήκες εκτροφής και σφαγής των ζώων (όπως των γνωστών υπερτροφικών γουρουνιών χωρίς πόδια), η ολοσχερής καταστροφή των δασών (όπως του Αμαζόνιου) για διαφημιστικά περιτυλίγματα. Όμως απάντηση δίνουν πια τα "μερακλίδικα" εστιατόρια και τα "αυθεντικά" κέντρα ψυχαγωγίας που πουλάνε παράδοση αντί για εκσυγχρονισμό και υγιεινή οικολογική κουζίνα, ή τα μαγαζιά καλλυντικών που καυχώνται ότι δεν κάνουν πειράματα σε ζώα. Και ο καταναλωτής κολακεύεται με τέτοια άλλοθι ατομικού αγώνα ενάντια στην καταπίεση ή την παρακμή των παλιών αξιών. Τον βολεύει ο μύθος των "ευσυνειδητών αγορών".

Ουσιαστικά, το μόνο που γίνεται πίσω από το λευκό θόρυβο των διαφημίσεων είναι κάποια σταθερά βήματα της επέκτασης του κεφαλαίου. Όλα συνδέονται σ' ένα σπλάττερ σενάριο συναίνεσης κι όχι απλώς σε κάποια ακαθόριστη συνομωσία του πολιτιστικού ιμπεριαλισμού. Η στροφή στις παραδοσιακές αξίες και οι συνεχείς επιτυχίες που σημειώνουν τα δυτικά πολιτισμικά πρότυπα είναι οι δύο όψεις του ίδιου νομίσματος: ο εθνικισμός και όλα τα παράγωγά του, η νοσηρή σήμερα λαγνεία με την ιστορία και την παράδοση είναι ο πιο σίγουρος τρόπος να μείνει προσκολλημένο στην κατασκευασμένη του "ιδιαιτέρη" ταυτότητα κάθε κρατικό μέλος της μεγάλης οικογένειας του κεφαλαίου.

Πράγματι, το κεφάλαιο μας φέρνει πιο κοντά: Σύμβολο της οικονομικής και πολιτιστικής κίνησης από το κάθε σπίτι ιδιώτη ως τον πιο απόμακρο δορυφόρο, το Μακ Ντόναλτς είναι ένα από τα γνώριμα ίχνη στη μοναξιά άγνωστων δρόμων και σταθμών. Ο καθένας γίνεται τουρίστας όλων των μητροπόλεων ταυτόχρονα, κυρίως όμως αυτής που ζει.

Το κεφάλαιο φέρνει πιο κοντά τη ζωή με το φόνο: Από τα απόβλητα των βιομηχανιών στον Τρίτο Κόσμο και τις συνεργασίες οίκων καλλυντικών κατά του γήρατος με οπλοβιομηχανίες, ως την εργασιακή εκμετάλλευση και τη μετατροπή ανθρώπων και χωρών σε παραγωγικές μονάδες, κάθε μας κίνηση μέσα σ' αυτό το πεδίο (απ' το να αγοράσουμε τσιγάρα ως το να πατήσουμε ασυναίσθητα το τηλεκοντρόλ) είναι τόσο φορτισμένη, που τελικά μας ξαλαφρώνει.

Σας χαιρετούμε από τις αποεμπορευματοποιημένες ζώνες της πόλης. Ο δικός μας πολιτισμός καθορίζεται από τους τρόπους που συνυπάρχουμε και αντιστεκόμαστε και θα αντισταθεί όσο μπορέσει σε κάθε εγκαίνια όπως τα σημερινά. Καλή όρεξη.

-Κάτω η κυριαρχία της οικονομίας στις συνειδήσεις μας
-Διαρκής αντίσταση στην απανθρωποποίηση της καθημερινότητας
-Στήριξη των συλλογικών, αντιεραρχικών εγχειρημάτων
ενάντια στην εξαθλίωση του εμπορεύματος

ΟΛΑ ΟΣΑ ΔΕΝ ΞΕΡΕΤΕ ΓΙΑ ΤΑ McDonalds
ΚΑΙ ΔΕΝ ΘΕΛΟΥΝ ΑΥΤΟΙ ΝΑ ΤΑ ΞΕΡΕΤΕ

Αυτό το φυλλάδιο σας ζητάει να σκεφτείτε για λίγο τι κρύβεται πίσω από το φανταχτερό και καθαρό προσώπειο των McDonalds. Εχει πολλά να κρύψει.

"Στα McDonalds έχουμε χρόνο για σας" λέει το σλόγκαν. Τότε γιατί έχουν κατασκευάσει το service έτσι ώστε να μπείτε και να βγείτε όσο το δυνατό πιο γρήγορα; (Θυμηθείτε: FAST FOOD).

Γιατί είναι τόσο δύσκολο να καθίσεις σε ένα McDonalds;

Γιατί αισθάνεσαι ξανά πεινασμένος, λίγο μετά αφού έφαγες ένα Big Mac;

Είμαστε όλοι θύματα στην πίεση ηλίθιων διαφημιστικών, καταναλωτικών συνηθειών και στο γρήγορο ρυθμό της ζωής της μεγαλούπολης αλλά δεν χρειάζεται ιδιαίτερη ευφυΐα να καταλάβει κανείς πως κάτι είναι λάθος πίσω από τα McDonalds και να αρχίσει να θέτει ερωτήματα.

Όσο περισσότερα μαθαίνετε για τα McDonalds και τα φαγητά τους, τόσο λιγότερο ελκυστικά θα γίνουν για σας, όπως θα σας δείξει αυτό το φυλλάδιο. Η αλήθεια για τα Hamburgers είναι αρκετή, για να σας κάνει να απαλλαγείτε από αυτά για πάντα.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΠΟΛΥΕΘΝΙΚΩΝ

Η είσοδος πολυεθνικών όπως τα McDonalds (και ελληνικών εταιρειών Goodys, Sammys, Corner, No Limit, Lebel) στη ζωή μας έχουν σαν αποτέλεσμα την επιβολή του αμερικάνικου όνειρου στον τρόπο σκέψης μας, στον τρόπο ζωής μας και κατ' επέκταση στον τρόπο φαγητού μας. Την επιβολή δηλαδή ενός τρόπου ζωής κατά τα πρότυπα των αμερικάνων ιμπεριαλιστών (με τη γενική έννοια του όρου). Το είδος φαγητού "μπες-πλήρωσε-βγες" ακολουθεί τα παραπάνω πρότυπα. Και τα McDonalds λανσάρουν αυτό το είδος φαγητού γιατί απλά έχουν ως μόνο σκοπό το άπληστο κέρδος.

Τα McDonalds και άλλες πολυεθνικές όχι μόνο συνεργούν σε μια τεράστια οικολογική καταστροφή αλλά διώχνουν και τους ανθρώπους που ζουν σε μια τέτοια περιοχή συλλογικά, ειρηνικά και χωρίς να καταστρέφουν το περιβάλλον για χιλιάδες χρόνια. Αυτό είναι ένα τυπικό παράδειγμα της απληστίας και της αλαζονίας των πολυεθνικών εταιρειών στο ατέλειωτο κυνήγι τους για περισσότερο κέρδος.

Αυτά που συμβαίνουν στα McDonalds ισχύουν και για τα άλλα Junk Food όπως τα Wimpy, Kentucky Fried Chicken, Wendys κλπ. Όλα αυτά κρύβουν την ανελέητη εκμετάλλευση σε ανθρώπους, ζώα και πηγές φυσικού πλούτου πίσω από πολύχρωμα χαρούμενα προσώπεια, και την "οικογενειακή απόλαυση". Το φαγητό είναι το ίδιο παντού, μόνο το περιτύλιγμα διαφέρει ενώ η ανάπτυξη τέτοιων εταιρειών σημαίνει λιγότερες επιλογές για τους ανθρώπους. Αποτελούν ένα από τα χειρότερα παραδείγματα βιομηχανιών που αποβλέπουν μόνο στο κέρδος, κάτι που τους δίνει την αίσθηση για συνεχόμενη επέκταση. Η μαρκετινγκική, διανοητική ικανότητα επηρεάζει όλες τις πτυχές της ζωής μας, με γιγαντιαίες συσπειρώσεις κτιρίων να κυριαρχούν στα marketplaces αφήνοντας ελάχιστο ή καθόλου χώρο για εναλλακτικές δημιουργίες. Αλλά εναλλακτικές λύσεις υπάρχουν και κερδίζουν μέρα με τη μέρα τη συμπάθεια και υποστήριξη από ανθρώπους που απορρίπτουν τις Big Business με στόχο την αυτοοργάνωση και τη συνεργασία. Το θέμα δεν είναι να αλλάξουν τα McDonalds σε ένα είδος χορτοφαγικής οργάνωσης αλλά το να αλλάξει το ίδιο το σύστημα. Οτιδήποτε λιγότερο θα εξακολουθούσε να είναι απάτη.

Σταματήστε να χρησιμοποιείτε τα McDonalds και πείτε στον κόσμο γιατί. Αυτές οι εταιρείες και το τεράστιο κέρδος τους (=δύναμη να εκμεταλλευτούν) προέρχεται από ανθρώπους που περνάνε από το δρόμο. Το τι κάνει το άτομο ως ΑΤΟΜΟ φτιάχνει τη διαφορά. Γιατί περιμένετε όλους τους άλλους να ξυπνήσουν; Ερευνα έχει δείξει πως μια μεγάλη μερίδα ανθρώπων που τρώνε σε fast food το κάνουν μόνο και μόνο επειδή είναι εκεί, όχι επειδή τους αρέσει το φαγητό, ούτε καν επειδή πεινάνε. Το γεγονός αυτό κάνει φανερό πως τα hamburgers αποτελούν μέρος μιας απάτης, την οποία οι άνθρωποι θα απέφευγαν αν ήξεραν τι να κάνουν. Δυστυχώς, έχουμε την τάση να υποβιβάζουμε την προσωπική μας ευθύνη κι επιρροή. Και φυσικά αυτό οφείλεται στην επιβολή του αμερικάνικου όνειρου. Η αλλαγή στην κοινωνία οφείλεται στα άτομα που σκέφτονται για τον τρόπο με τον οποίο ζουν και πράττουν σύμφωνα με τα πιστεύω τους.

Ίσως να μη μάθετε γι' αυτούς, αλλά υπάρχουν πολλές ομάδες που προσπαθούν για το θέμα που εκτέθηκε εδώ (αλληλεγγύη στις προσπάθειες για τον Τρίτο Κόσμο, προστασία δασών, σφαγή ζώων). Είναι ζωτικό κομμάτι στην προσπάθεια των ανθρώπων να πάρουν τον έλεγχο των ζωών τους, να δημιουργήσουν μια καλύτερη κοινωνία αντί να αφήνουν το μέλλον τους στα κυνικά και άπληστα χέρια των πολυεθνικών όπως τα McDonalds....

Πρωτοβουλία Ενάντια στην Αμερικανοποίηση της Ζωής μας
Villa Βαρβάρα

ΜΕ ΑΦΕΤΗΡΙΑ ΤΟ ΠΟΥΛΙ ΤΟΥ ΠΕΖΟΝΑΥΤΗ

Η είδηση της αθώωσης της Λορένα Μπόμπιτ είναι σίγουρα ένα ιδιαίτερα ευχάριστο γεγονός, εξαιτίας και της σημασίας που έχει αυτό καθ'αυτό, αλλά και της αμηχανίας που προκλήθηκε με τη δημοσιοποίησή του.

Μιας αμηχανίας, δημιούργημα (όπως και τόσα άλλα) των MEDIA, που έσπευσαν να την αξιοποιήσουν με τη γνωστή παραφιλολογία των ειδημόνων υπηρεσιών.

Και δεν θέλω ν'ακούω μαλακίες ότι μ'αυτή την λογική αναβαθμίζονται θεσμοί καταπίεσης όπως τα αστικά δικαστήρια, ενώ όλοι γνωρίζουμε αρκετά καλά τις παραμέτρους μιας σιωπής του "κινήματος" για τέτοια ζητήματα.

Κι αυτό, γιατί ζούμε σε καιρούς απόλυτης ξηρασίας όσον αφορά την παρουσία γυναικείων ομάδων και την απήχηση του λόγου τους.

Η Λορένα μας θυμίζει πολλά πράγματα από το παρελθόν, που με τη βοήθεια ενός γενικότερου κλίματος λήθης και αμνησίας, τείνουμε να ξεχάσουμε, σε έκταση τέτοια που να είναι πλέον συνολικό και αναπόφευκτο φαινόμενο, η επιστροφή στις ...παλιές... καλές πατριαρχικές αξίες.

Και αν ακόμα η πατριαρχία, ως ανάλυση της κοινωνίας, είναι σε κάποια σημεία υπερβολική, και έχει συνδεθεί μ'ένα αντίστοιχο μοντέλο υπερβολής επί του πρακτέου από κάποιες (και όχι όλες) φεμινιστικές ομάδες, παραμένει εξίσου σημαντική σαν πραγματικότητα αλλά και σαν συμβολισμός, τουλάχιστον όσο οι "ιερές" και οι "καταραμένες" έννοιες που κονταροχτυπιούνται με το πλαίσιο στα κείμενά μας.

Και φυσικά η λύση και η έξοδος δεν μπορεί να προέλθει από επισημάνσεις και δραματοποιημένες αυτοκριτικές κάποιου ή κάποιων που μεγάλωσαν, γαλουχήθηκαν, και βολεύτηκαν ή βολεύονται ακόμα με το ρόλο που τους επιφυλλάσει πολλά χρόνια τώρα, ένας συγκεκριμένος τύπος κοινωνικής οργάνωσης.

Απλά είναι καιρός να θυμηθούμε ότι θέσεις όπως "το ιδιωτικό είναι δημόσιο, και το προσωπικό πολιτικό" τις προέταξαν για πρώτη φορά οι γυναικείες ομάδες από το '68 και μετά.

Και μάλλον πρόκειται για ένα αρκετά σημαντικό ζήτημα, που δίνει και το μέτρο του πολιτικού προβληματισμού των φεμινιστριών, των τομών και της ποιότητας ενός αυτόνομου κινήματος.

Επομένως, αξίζει να μας απασχολήσουν και οι δικές μας υπερβολές, είτε ανήκουμε σ'αυτούς που έχουν κάνει σημαία την καθημερινότητα, είτε σ'αυτούς που χτυπιούνται και αυτομαστιγώνονται, υποστηρίζοντας με ζήλο πως η τρέχουσα άποψη περί τέλους των ιδεολογιών είναι ηττοπαθής και ύποπτη.

Όταν αγνοείς πραγματικά κοινωνικά και πολιτικά προβλήματα, έχεις μια αδιαμφισβήτητη συμβολή στον γενικότερο εκφασισμό της κοινωνίας μας.

Η υπεράσπιση των κεκτημένων (όσο και αν αυτά δε μας γεμίζουν πολύ το μάτι), δεν αφορά μονάχα την εργασία και τα πολιτικά δικαιώματα.

Αφορά και άλλα ζητήματα που η υποβάθμισή τους έχει σαν αποτέλεσμα μια καθόλου ευοίωνη προοπτική στην κοινωνία αλλά και στο κίνημα.

Σαν κίνημα, πέρα από την επικίνδυνη αδιαφορία που θίχτηκε πριν, εξίσου επικίνδυνος είναι ο "ζήλος" κάποιων αυτοανακηρυσσόμενων φεμινιστών.

Ένας ζήλος που μετουσιώνεται και εξαντλείται

σε φαιάς απόχρωσης εμπνεύσεις τιμωρίας των "κακών" με την γνωστή διαλεκτική μέθοδο, πάμε να τους κοπανήσουμε είναι"(εδώ συμπληρώνει κανείς ότι τον βολεύει).

Για την κοινωνία καθαρίζουν τα MEDIA.

Είναι γνωστό ότι πρωτοστατούν στην ανάδειξη κάθε μορφής εκσυγχρονισμού, όπως και στο βιολογικό καθαρισμό "ιδεολογημάτων", που προέρχονται από ένα "φαντισμό" που δεν αρμόζει πλέον, στην ενωμένη Ευρώπη και την ολοκλήρωσή της.

Έτσι, η δαιμόνια ρεπόρτερ Σεμίνα ανέσυρε από την ναφθαλίνη τον Παπαχρόνη, και φώτισε με πλάγιο τρόπο αθέατες... ανθρώπινες πλευρές του γενναίου Λοκατζή που σαπίζει στη φυλακή.

Τα γράμματα από τις θαυμάστριες, μαζί με τον εξαγνιστή συγγενή ιερέα, έφτιαξαν μια πολύ συγκινητική ατμόσφαιρα.

Ωραίο το παραμύθι, έχει και δράκο.

Εδώ να σημειώσουμε, ότι τα γράμματα είχαν καταγγελλεί από συγκεκριμένες ομάδες ("Σπίτι γυναικών" κλπ) ως κατασκευασμένα από τους τότε δαιμόνιους ρεπόρτερ.

Αλλά ποιός τα θυμάται τώρα αυτά.

Ομως στη γωνία караδοκούσε ο Χαρδαβέλλας που ανέβασε την ακροαματικότητά του, με τι άλλο;

Μα με ένα φοβερό ντοκουμέντο.

Πρόκειται για τη δεύτερη σε μέγεθος ανθελληνική συνωμοσία μετά τον Γκλιγκόρφ.

Άθλιες και αναίσχυντες τουρίστριες σκευωρούν σε βάρος αθών ελλήνων πολιτών, παρουσιαζόμενες ως θύματα βιασμού.

Και ο χορός καλά κρατεί.

Επιτέλους, βιώνουμε την καθολική επιστροφή του "αισθησιασμού".

Για όλα τα γούστα και για κάθε πολιτιστικό επίπεδο.

Από τα αφειδώς προσφερόμενα μπουτάκια των τηλεπαιχνιδιών, μέχρι τις επιτυχημένες και "διανοούμενες" παρουσιάστριες, που πάνω απ'όλα δηλώνουν γυναίκες.

Η ευρηματικότητα και το ταλέντο σεναριογράφων και γνωστών σκηνοθετών, μπορεί να διακωμωδήσει ακόμα κι ένα βιασμό.

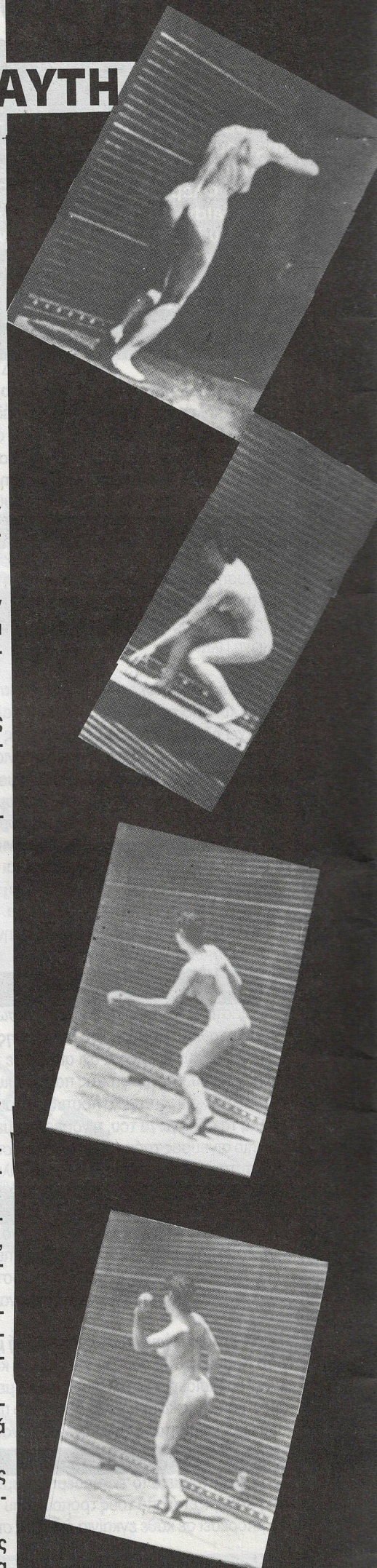
Η παθητικότητα, η απώλεια κάθε αυτοσεβασμού και η μονόπλευρη εξάρτηση από μια σχέση, φυσικά δικαιολογείται επειδή πρόκειται για "σχέσεις πάθους".

Δεν νομίζω ότι χρειάζεται να επεκταθώ περισσότερο, άλλωστε ο καθένας θα έχει τις προσωπικές του εμπειρίες από αυτό το πραγματικά τεράστιο παζλ χυδαιότητας και ανοησίας.

Ακόμα, εξίσου εύκολα μπορούμε να δούμε περισσότερα πράγματα από αυτά που επιφανειακά φωτίζει η δημοσιότητα.

Γι'αυτό και το κείμενο είναι περήφανο για τις ελλείψεις του σε σχέση με το πού εστιάζεται η λήθη, η παθητικότητα, το βόλεμα και η αδιαφορία.

Ο καθένας απο μας γνωρίζει καλά τι ακριβώς αλλά και σε ποιά έκταση βρίσκονται όλα εκείνα που κατά καιρούς ή σε μόνιμη βάση, κάνουμε γαργάρα.

-Ο "χώρος" σας, έχει πια μια ιστορία 20 ετών, μετά από πολλά χρόνια απουσίας από την ελληνική πολιτική σκηνή. Με βάση αυτή την εμπειρία των 20 ετών, τι έχετε να μας πείτε για την πολιτική μεταβολή της 10 Οκτώβρη?

-Θάνατος στ' αφεντικά, δεξιά κι αριστερά.

-Τι γνώμη έχετε για το "Κοινωνικό Συμβόλαιο" που προωθεί η κυβέρνηση και μεγάλο μέρος των Μ.Μ.Ε.?

-Καμία συνδιαλλαγή με Κράτος και Κεφάλαιο.

-Τι άποψη έχετε για το πρόβλημα με τα Σκόπια?

-Κάτω το Κράτος και η Εξουσία, οι προλετάριοι δεν έχουνε πατρίδα.

-Ποιά η εικόνα της Ευρώπης και του κόσμου, μετά την κατάρρευση του Ανατολικού Μπλοκ, που σφραγίστηκε με την Πτώση του Τείχους και τη διάλυση της ΕΣΣΔ?

-Ούτε ΝΑΤΟ, ούτε Βαρσοβία, κάτω το Κράτος, ζήτω η Αναρχία.

-Σας ανησυχεί η άνοδος του φασισμού και του ρατσισμού?

-Κεφάλαιο και Κράτος γεννούν το φασισμό

-Γιατί υπάρχει η έχθρα σας με την αστυνομία?

-Μπάτσοι, γουρούνια, δολοφόνοι.

-Πού οφείλεται η ευαισθησία σας, παροδική συνήθως, για κάποιους φυλακισμένους?

-Μπουρλότο και φωτιά σε όλα τα κελιά.

-Πώς κρίνετε τη στάση των συλληφθέντων σας?

-Ουδέν σχόλιο.

-Πώς θα συμβάλλετε στην αντιμετώπιση του φασισμού?

-Θα τους δέιρουμε.

-Πώς θα ξεπεράσετε τυχόν καταστολή;

-Θα τους κάψουμε.

-Η έκρηξη των Μ.Μ.Ε. σας αφήνει αδιάφορους?

-Το Κράτος σκοτώνει κι ο Τύπος το βουλώνει.

-Τι γνώμη έχετε για τον ΕΛΑ και τη 17Ν?

-Το Κράτος είναι ο μόνος τρομοκράτης.

-Θίξατε από τους πρώτους, το θέμα της αποποινικοποίησης των ναρκωτικών. Εξακολουθείτε να το υποστηρίζετε?

-Οι μπάτσοι πουλάνε την ηρωίνη.

-Θεωρείτε προπαγάνδα, ή αντιπληροφόρηση όπως τη λέτε, την oligομελή κατάληψη κάποιων σχολής και τη διανομή προκηρύξεων για κάποιον κρατούμενο?

-Αλληλεγγύη

στους φυλακισμένους επαναστάτες.

-Γιατί εξαφανίζετε το καλοκαίρι?

-Ουδέν σχόλιο.

-Πώς αντιτίθεστε στο θεσμό της οικογένειας?

-Οι θεσμοί αυτής της κοινωνίας, είναι φυλακές υψίστης ασφαλείας.

-Πιο αναλυτικά, μπορείτε να μας παρουσιάσετε την άποψη σας?

-Οι θεσμοί αυτής της κοινωνίας, είναι φυλακές υψίστης ασφαλείας.

-Γιατί δεν πάτε στο στρατό?

-Κάτω όλοι οι στρατοί, αναρχία και ζωή.

-Σας ευχαριστώ για τον πλούσιο διάλογο που χαρίσατε στους αναγνώστες μας

Αυτή η συνέντευξη, φυσικά, δε δόθηκε ποτέ. Αλλά θα ήταν απίθανο να τη διαβάσαμε κάποια μέρα στις εφημερίδες (μάλλον στην Ελευθεροτυπία και θα την είχε πάρει ο Κυριακόπουλος); Αυτοί που θα την έδιναν, θα είχαν πλάτη στο φακό, φόντο κάποιο πανό ή τα κάγκελα κάποιων κατελλημένης σχολής, και αλλαγμένα τα ονόματά τους.

Και μάλλον, θα είμασταν πολλοί αυτοί που θα σιχτιρίζαμε τους, συνήθως πολύ, πιτσιρικάδες για το ό,τι έδωσαν συνέντευξη σ' εφημερίδα

για των εξαθλιωμένων υπηκόων του. Πολύ εμπεριστατωμένη ανάλυση για τον Τρίτο Κόσμο. Εφαρμόζοντας την όμως στην Αθήνα, καταλαβαίνεις ότι οι ουρές έξω από τα club οφείλονται στους, κρυμμένους πίσω από τα δέντρα της Πανεπιστημίου, ΜΑΤάδες. Οτι όλοι οι τηλεορασόπληκτοι, εξαναγκάζονται από το Αντιτρομοκρατικό να μη βγαίνουν από τα σπίτια τους και να μην κλείνουν τη συσκευή τους.

Αυτό είναι το Κράτος.

Το Κράτος τώρα, εκπροσωπείται (ή προσω-

ΠΑΜΕ ΓΙ' ΑΛΛΑ?

όταν η επανάληψη των ίδιων λαθών, δεν είναι πια μόνο επικίνδυνη αλήθια και βαρετή

κατ' αρχήν κι έπειτα γι' αυτά που είπαν.

Το μοναδικό ερώτημα που προκύπτει όμως, δεν είναι το γιατί κάποιοι "νεότεροι" θα παρέθεταν τέτοια και τόσα επιχειρήματα(!), αλλά με ποιο δικαίωμα κάποιοι "πιο έμπειροι" θα τους κατηγορούσαν.

Ποιά είναι η κουλούρα, οι αξίες και οι ιδέες που ένας ιδεολογικός(?), πολιτικός(?), κοινωνικός(?) -βάλτε ό,τι θέλετε- χώρος, με ιστορία 20 χρόνων -ούτε πολλά, ούτε λίγα- "υποδέχεται" όσους σαλτάρουν από μια βαρετή ή/και προδιαγραμμένη, πλούσια ή φτωχή, ζωή, όσους νιώθουν ότι "κάτι δεν πάει καλά" με όσα κάνουν ή όσους κάπου, κάτι διάβασαν.

Τα βασικά μαθήματα για να μπεις στο χώρο δεν είναι πολλά και τα περνάς εύκολα. Ποικίλουν βέβαια, ανάλογα με τη "συγκυρία", αλλά διατηρούν κάποια σταθερά χαρακτηριστικά.

Βασικό στοιχείο αγωγής, είναι η γνώση της μοναδικής κι αποκλειστικής ευθύνης του Κράτους, για κάθε στραβό στον πλανήτη. Σωστή θέση μεν, ελλειπής δε. Οπου Κράτος, βλέπε: ένας μηχανισμός έξω από την κοινωνία (σωστό μέχρι εδώ), που όμως επιβάλλει την παντοδυναμία του με τις λεγεώνες των ΜΑΤ, του στρατού, των δικαστηρίων και των φυλακών, στα εκατομμύ-

ποποιείται) από τους μπάτσους και τους δικαστές. Τελευταία, μπήκαν και οι σεκιουριτάδες στους εκπροσώπους του Κράτους. Για να πέσει λοιπόν το Κράτος, και να ελευθερωθούν τα εκατομμύρια των καταπιεσμένων, πρέπει οι επαναστάτες -ο χώρος δηλαδή- να επιτεθεί στους μηχανισμούς της ανθρωποβόρας αυτής μηχανής. Δηλαδή, στους μπάτσους και στους δικαστές. Έτσι βγήκε και το "μπάτσοι δολοφόνοι, φασίστες δικαστές". Δίπλα σ' αυτούς τους μηχανισμούς, στέκεται η 4η εξουσία, ο Τύπος, που αποσιωπά τα εγκλήματα των άλλων εξουσιών.

Επειδή όμως, η λυσσαλέα αυτή μάχη του χώρου κατά του Κράτους και των μηχανισμών του, που αρχίζει κάθε Οκτώβρη και τελειώνει κάθε Ιούνιο, κλονίζει συθέμελα το σύνολο του κρατικού μηχανισμού, υπάρχει η κρατική καταστολή.

Η κρατική καταστολή έχει σκοπό την τρομοκράτηση όλης της κοινωνίας, που είναι έτοιμη να ρίξει το Κράτος, αλλά πιο ειδικά έχει σαν πρώτο στόχο τους αναρχικούς, που είναι το πιο δραστήριο κομμάτι της κοινωνίας, και εναντίον τους αποδεικνύεται ιδιαίτερα βάρβαρη και φανατισμένη.

Ο αγώνας μέχρις εσχάτων που δίνουν οι αναρχικοί, έχει σαν αποτέλεσμα μαζικές συλλή-

ψεις και φυλακίσεις.

Το επόμενο, λοιπόν, καθήκον του χώρου είναι η αλληλεγγύη στους συλληφθέντες. Η αλληλεγγύη αυτή, έχει τα ίδια χαρακτηριστικά λύσσας και συνείδησης με τον αγώνα κατά του Κράτους. Έτσι επέρχεται η κρατική καταστολή, που επιφέρει συλλήψεις, που χρειάζονται αλληλεγγύη, που είναι άγρια, που καταστέλλεται βίαια, που έχει συλλήψεις, που χρειάζονται αλληλεγγύη, που είναι άγρια, που καταστέλλεται βίαια, που έχει συλλήψεις, που χρειάζονται αλληλεγγύη.....

Στιγμές στιγμές, μέσα στην άγρια μάχη κάτι ακούγεται για, πολιτικό κόστος, ανθρώπινα δικαιώματα, κοινωνικούς αγωνιστές, σύντροφους δημοσιογράφους...

Ευτυχώς όμως, που η αστυνομία είναι ανίκανη και συλλαμβάνει περαστικούς, μαθητές φροντιστηρίων, στημένους σε ραντεβού ερωτευμένων κι έτσι αποκαλύπτει το αιμοδιψές πρόσωπο της σε όλη την κοινωνία και διαφεύγει και ο χώρος. Ενίοτε, είναι εκδικητική και συλλαμβάνει συνήθεις υπόπτους και πρώην αναρχικούς, που είναι πια κοινωνικοί αγωνιστές.

Στον αγώνα κατά της βαρβαρότητας, υπάρχει ένα τελευταίο καθήκον. Κάθε γενιά του χώρου, να καταλαμβάνει κι από μια σχολή. Ξεκίνησε κάποτε από τη Νομική, πήγε Χημείο, Προπύλαια, κατέβηκε Πολυτεχνείο, έχει φτάσει ΑΣΟΕΕ και πάει για Εθνική. Απομεινάρια ενός ψόφιου πια Μάη που οι καταλήψεις σχολών πυροδότησαν την κοινωνική έκρηξη και κακέκτυπα των μάχιμων καταλήψεων.

Αυτή είναι η αλφαβήτα (με το άλφα σε κύκλο).

Απλή και κατανοητή από τον καθένα.

Κράτος, αντίσταση, μπάτσος και δικαστές, καταστολή, φυλακές, αλληλεγγύη, Κράτος.....

Η μόνη αλφαβήτα σε σχήμα κύκλου : τελειώνει εκεί που ξεκίνησε.

Για αρκετούς η κοινωνία βρίσκεται πάλι εκεί που ξεκίνησε:

"Φυλακές, Στρατός, Ψυχιατρεία".

Δεν είναι Οικογένεια, Δουλειά, Ανεργία, Τηλεόραση, Κατανάλωση, Αυτοκίνητα, Καριέρα, Σκόπια, Μακεδονία, Σχολείο, Αλβανοί, Ναρκωτικά, Μ.Τ.Β., Νοίκι, Ανεξάρτητη Σκηνή, Rock Fm, Doc Martin's, AIDS, Μηχανές, Τείχος του Βερολίνου, ΕΟΚ, Ομοφυχία, Γάμος, Γυναίκα, Άνδρας.....

Ο χώρος δεν ασχολείται με αυτά.

Ο χώρος έχει ένα σύνθημα για το καθένα.

Ο χώρος ασχολείται με την καταστολή. Την εφεύρεση των τελευταίων -κυρίως μετά το '87- χρόνων.

Ο χώρος υπήρχε για χρόνια.

Ο χρόνος άρχισε εκεί. Σαν να μην υπήρξαν ποτέ στην ιστορία κινήματα που χτυπήθηκαν πραγματικά βίαια, αλλά συνέχισαν να αγωνίζονται για το περιεχόμενο των αγώνων τους κι όχι για το δικαίωμα ύπαρξης κι αυτοεπιβεβαίωσης τους. Μέχρι το '86, το κύριο περιεχόμενο των αγώνων του χώρου ήταν -καλώς ή κακώς είναι άλλη ιστορία- όχι η καταστολή, αλλά η σύγκρουση με την αστυνομία. Σύγκρουση όμως κι όχι προπαγάνδα. Παράλληλα κυκλοφορούσαν και ιδέες. Η Αθήνα όμως καιγόταν για τρία χρόνια.

Μετά την αναπόφευκτη καταστολή και την, με στρατιωτικούς όρους πια, ήττα του κινήματος την άνοιξη και το καλοκαίρι του '86, μετά την παγω-

μάρα, τη σιωπή και τις βαρυσήμαντες μπαρούφες για εκτόπιση των αναρχικών στην παρανομία, το '87, άρχισε το παραμύθι. Συνέλευση κάθε Οκτώβρη για ένα "μέτωπο ενάντια στην καταστολή". Εμείς ήμασταν οι καλοί του παραμυθιού και οι κακοί της πόλης.

Ποιά καταστολή μωρέ?

Όταν συλλαμβάνεσαι σε ένοπλη σύγκρουση με μπάτσους κι αντί για 10 χρόνια, τρως δύο.

Όταν το video της αστυνομίας σε δείχνει να πετάς μπουνκάλια στα ΜΑΤ, κι ο εισαγγελέας λέει ότι "δεν κινδύνευαν οι ΜΑΤάδες", κι αντί για απόπειρες ανθρωποκτονίας δικάζεσαι για οπλοκατοχή.

Όταν αθωώνονται όλοι οι καταληψίες στέγης.

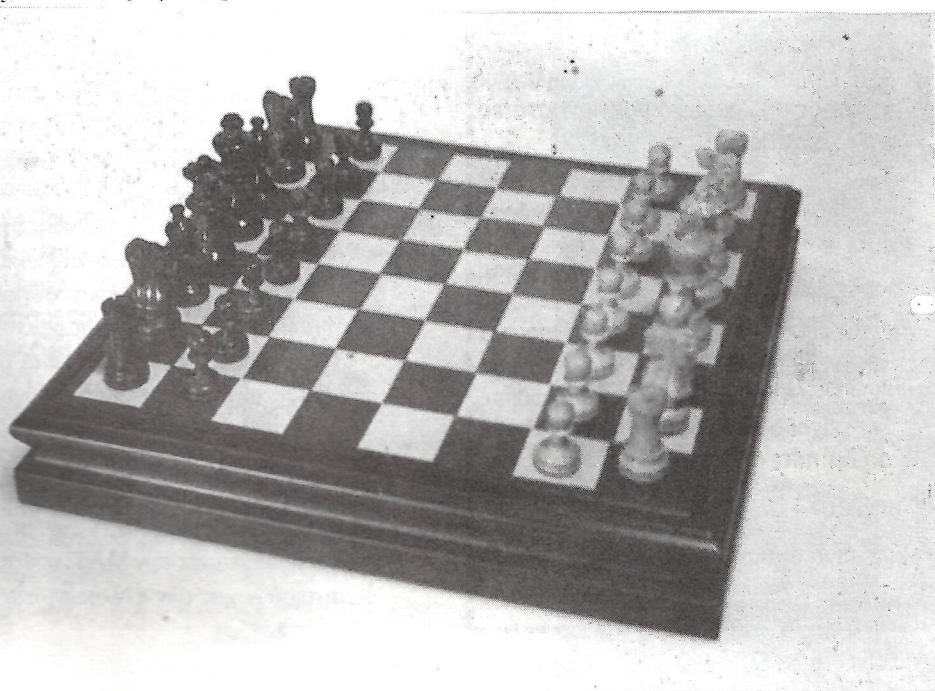
Όταν ο κυβερνητικός εκπρόσωπος υποστηρίζει τον ισοβίτη Πετρόπουλο.

Όταν υπουργοί δηλώνουν ότι το νομικό πλαίσιο αντιμετώπισης της τρομοκρατίας είναι επαρκές, ενώ σε όλη την Ευρώπη, με αφορμή τους τρομοκράτες ρυθμίζουν νομικά την προφυλάκιση χωρίς δίκη στα 3 ή στα 5 χρόνια, για υποψίες συμμετοχής σε ένοπλη ομάδα.

Τότε, εγώ καταλαβαίνω, ότι η μανιώδης και μανιακή ενασχόληση ενός "χώρου" με την "καταστολή", είναι η απελπισμένη του προσπάθεια παρέμβασης στα τεκταινόμενα μιας κοινωνίας, που άλλαξε τα τελευταία χρόνια, όσο άλλαξε από τη χούντα μέχρι σήμερα.

Καταλαβαίνω ότι το "ανία, ανία, χωρίς αστυνομία" του '85, είναι η πολιτική γραμμή του '94.

Τουλάχιστον, το '85 υπήρχε η δυνατότητα να βρεθείς με άλλους, ακόμη και στη βάση του "πάμε να τους την πέσουμε". Ήταν μια πρόταση στη σοσιαλιστική ησυχία της Αθήνας. Ενώ σήμερα, η πρόταση "ελάτε όλοι μαζί για να μην μας πιάσουν χωριστά", καλλιεργεί στα χρωμοσώματα μας τη νοοτροπία του κατατρεγμένου κι αβοήθητου θύματος, τη λογική του κακομοίρη, που τότε τον δέρνουν τα ΜΑΤ, τότε του τη "σπήνει" η ασφάλεια, ενίοτε τον δένει η Δίωξη και μόνο η Αγορανομία δείχνει να τον σέβεται. Όπως ήταν κάποτε οι κομμουνιστές. Αλλά, τουλάχιστον αυτοί, υπερασπιζόνταν ότι έκαναν και πίστευαν. Ενώ εμείς καταλήγουμε στο τέλος, να το παίζουμε περαστικοί στο δικα-

στήριο, να παρακαλάμε δημοσιογράφους, να χαριεντιζόμαστε με βουλευτές, και να βλέπουμε τους "ηρωικούς συντρόφους", τότε μ' ένα κουτί γλυκά στα χέρια, τότε να εξαφανίζονται, τότε να αφήνουν τις τύχες τους στα χέρια της πρόθυμης οικογένειας.

Κι όλα αυτά δεν έχουν να κάνουν με την καλοσύνη των σύνθητων βουλευτών υπεράσπισης μας ούτε με τα χριστιανικά ήθη του κάθε Παπαθεμελή. Έχουν να κάνουν με την μη επικινδυνότητά μας. Εκατό ή διακόσιοι άνθρωποι, όσο αποφασισμένοι κι αν είναι, ακόμη κι αν έχουν ένα τανκ ο καθένας, δεν αλλάζουν μια κοινωνία. Τουλάχιστον δεν την αλλάζουν προς την ελευθερία. Με προαξιοκίνημα...ίσως. Γιατί χρειάζεται και να θέλει και η ίδια η κοινωνία να αλλάξει. Αυτό σημαίνει ότι η οργάνωση μιας κοινωνίας, αρα και η αντίσταση στην καταστολή και η επικινδυνότητα πολιτικών χώρων για τους "άλλους", έχει να κάνει με το πόσο κοινωνικοποιήσιμες και κοινωνικοποιημένες είναι οι ιδέες, οι πρακτικές και οι αξίες τους.

Γιατί καταστολή δεν είναι το ξύλο από μια διμοιρία ούτε τα μπλόκα των Ζητάδων.

Καταστολή είναι οι χωρίς εμφανή λόγο φυλακίσεις, η κωλοφεραντζα που πάνε τα ΜΑΤ τις διαδηλώσεις στη Γερμανία, είναι οι πολύχρονες

ΩΡΑΙΟ ΜΟΥ ΠΛΥΝΤΗΡΙΟ

καταδίκες διαδηλωτών, η απαγόρευση κάθε έκφρασης, η σύλληψη εξαιτίας ενός άρθρου που έγραψες, οι κατασχέσεις κι απαγορεύσεις περιοδικών ή βιβλίων.

Καταστολή εντέλει, δεν είναι η καθημερινή και μοριακή βία που ασκεί το Κράτος και οι μηχανισμοί του, αλλά μια συγκεκριμένη πολιτική επιλογή από τη μεριά του να τσακίσει με τη βία, τη συκοφάντηση και την απομόνωση κάποιους

επιλεγμένους κοινωνικούς ή ιδεολογικούς χώρους. Με αυτό το σκεπτικό, ο χώρος αντιμετώπισε καταστολή την άνοιξη του '86 και μετά τον εμπρησμό του Πολυτεχνείου. Οι συλλήψεις μετά από συγκρούσεις με την αστυνομία ή η κτηνωδία των ζητάρων, δεν εμπεριέχονται σε μια κατασταλτική απόφαση του Κράτους, αλλά στις αυξημένες εξουσίες κι αρμοδιότητες που η κοινωνία, μέσω της απάθειας της, έχει παραχωρήσει στην αστυνομία.

Τι διάλογο Κράτος θα ήταν, αν δεν προσπαθούσε να πιάσει όσους πετάνε πέτρες, χτυπάνε φασίστες ή καίνε περιπολικά?

Τι ζητάει τελικά ο χώρος?

Νομοθετική κατοχύρωση του δικαιώματος στον εμπρησμό κλούβας? Η καταστολή εκδηλώθηκε όταν οι μπάτσοι έκαψαν το Πολυτεχνείο κι έφευγαν 5 και 8 χρόνια φυλακή για μια κούτα στη φωτιά. Αλλά ήταν προληπτική καταστολή. Δεν χτυπούσε κάποιο ζωντανό κίνημα, αλλά προλάμβανε την κοινωνικοποιούμενη πρακτική των δυναμικών καταλήψεων. Είχε δει στις εκρήξεις του Γενάρη του '91 και στην κατάληψη ενάντια στην επίσκεψη του Μπους, τον Ιούλη του '91, μια πρακτική να διαχέεται σα βενζίνη. Κι αφού δεν μπορούσε να τη σταματήσει, της έβαλε φωτιά. Αλλά όταν ήρθε η καταστολή, πού ήμασταν εμείς, οι "βετεράνοι των αντικατασταλτικών αγώνων"; Ενας κόσμος γαλουχημένος στην "καταστολή της εξακρίβωσης" (με λίγες φάπες βέβαια), όταν είδε το πραγματικό πρόσωπο της καταστολής, τα' χασε. Κι έτσι έπιασαν 86 άτομα στη Φερρών, χωρίς να ακουστεί ούτε ένα σύνθημα. Κι αν δεν έκαναν τη μαλακία οι μπάτσοι να τσακίσουν τους 33, δεν θα είχαμε συνέλθει ακόμη -βιολογικά, γιατί πνευματικά δεν μας ξυπνάει τίποτα.

Ευτυχώς λοιπόν, που αυτό το συνοθύλευμα που λέγεται χώρος, έχει αρχίσει εδώ και κάποια χρόνια να αποδομείται.

Οι καιροί είναι πιο ευνοϊκοί από ποτέ. Η φαγωμάρα και η διάσπαση τώσων χρόνων, άρχισε να πιάνει τόπο και κάθε άποψη να παίρνει το δρόμο της. Επιτέλους, είναι δυνατό κάθε

άποψη να κριθεί από την πραγματοποίηση της κι όχι από τις ώρες συνελεύσεων. Και μέχρι να τραβήξει με συνέπεια και συνέχεια κάθε άποψη αυτό το δρόμο, κανείς δεν έχει δικαίωμα να πει κουβέντα σ' αυτούς τους "μικρούς". Μέχρι στιγμής, αυτοί δε φαίνε σε τίποτα.

Γ. Μάγκουας

Οι "εσωτερικές" συζητήσεις-διενέξεις, κουραστικές, ψυχοφθόρες, όπως επίσης και ενδεικτικές για την ποιότητα του λόγου και της πρακτικής ενός κινήματος, είναι μια διαδικασία που δεν αποφύγαμε ούτε το φετινό χειμώνα.

Το φαινόμενο αυτού του κλειστού διαλόγου (εδώ ζητώ εκ προοιμίου συγγνώμη από τους αναγνώστες, που μάλλον δυσάρεστα πρέπει να αισθάνονται) δεν είναι απαραίτητο να ερμηνευθεί με τη γνωστή γκρινιάρικη και ηττοπαθή λογική ότι: "βράζουμε στο ζουμί μας".

Βιώνουμε εδώ και μερικά χρόνια μια καινούρια πραγματικότητα. Είμαστε, ανεξάρτητα από υπογραφή, αλφάδια, αστέρια, κ.λ.π. σχετικά σύμβολα, το μόνο πολιτικά εκφρασμένο αντίπαλο δέος, στην ελληνική εκδοχή του έργου: "κράτος κι εξουσία".

Αυτή η πραγματικότητα σηματοδοτεί το τέλος της λογικής "ουρά της πορείας", δημιουργώντας έτσι τις προϋποθέσεις για μεγαλύτερη υπευθυνότητα στον τρόπο που λειτουργούμε, αλλά και την αναγκαιότητα να ξεκαθαρίζονται, στο μέτρο που αυτό είναι εφικτό, κάποια ζητήματα.

Ευτυχώς, τα όποια αντικείμενα κριτικής, δεν εγκλωβίζονται αποκλειστικά στη θεωρητική σφαίρα. Τα γεγονότα, ακόμα και τα πλέον δυσάρεστα, μας βοηθούν σημαντικά στην εξαγωγή συμπερασμάτων.

Το πάρτυ στο ΦΙΞ, με τη γνωστή κατάληξη της εισβολής των ΜΑΤ, παίζει ένα τέτοιο ρόλο.

Πάρτυ εφιάλτης, ξύλο, συλλήψεις, το γνωστό φάντασμα: "ουρά της πορείας-εκτροπή", έλλειψη στοιχειώδους υπευθυνότητας.

Κάποιοι βέβαια πλήρωσαν όχι μόνο το μάρμαρο που αναλογούσε στην περίπτωση, αλλά και τη συλλογή σπασμένων μαρμάρων των τελευταίων χρόνων.

Η υπερβολή έτσι κι αλλιώς δεν αποτελεί ούτε προνόμιο, ούτε μονόδρομο.

Η δεύτερη παράμετρος των γεγονότων του πάρτυ στο ΦΙΞ, αφορά ένα άλλο πολυσυζητημένο θέμα. Ροκ και ροκάδες.

Όταν κυκλοφόρησαν τα αυτοκόλλητα για το ροκ από τους "απόγονους των βανδάλων", ακούστηκαν πολλά.

Κριτικές, καλόπιστες και μη.

Κάποιοι απλά έβγαλαν τη χολή ή την ανυπαξία τους σε προφορικό λόγο.

Κάποιοι άλλοι την ψυχή τους, την ένσταση του μητροπολιτικού προλετάριου, που ποτέ δε βίωσε το ροκ σαν LP, Martens, κοτσίδα και μαγαζιά. Αλλά σαν μουσική έκφραση του πολιτισμού της εξέγερσης.

Ήταν φανερό αυτό στην καλόπιστη και μη ισοπεδωτική κριτική τους, απέναντι σε ανθρώπους που έχουν μαζί τους κοινά (και πολύ σημαντικά) βιώματα, σε μια πορεία αρκετών χρόνων. Ήταν φανερό στη γενικότερη στάση τους στα γεγονότα του ΦΙΞ (επίθεση ΜΑΤ, κινητοποίηση-δικαστήρια, πλαίσιο διεκδίκησης χώρων συνέντευξης κι ελευθερίας στην πόλη).

Ίσως λοιπόν τα επίμαχα αυτοκόλλητα, ως ύφος, μήνυμα και αισθητικό αποτέλεσμα να δημιουργούν εύκολα παρερμηνείες και παρεξηγήσεις. Ταυτόχρονα όμως, αποδίδουν με σαφήνεια μια πραγματικότητα, λίγο-πολύ γνωστή και ορατή σαν αίσθηση.

Το γεγονός ότι αν είσαι πάνω απ' όλα...ροκάς (δηλαδή αν η καθημερινότητα σου περιστρέφεται και καθορίζεται από τη συγκεκριμένη εθιμική καρικατούρα της "rock'n'roll ζωής"...), μάλλον δεν έχουμε και πολλά πράγματα να μας ενώνουν. Αυτό δεν αφορά μονάχα αυτούς που στερεότυπα συνήθως αποκαλούμε: "κοινό των συναυλιών μας", αλλά ακόμη και ανθρώπους που διαθέτουν κάποιο επίπεδο κριτικής σκέψης, ανθρώπους που αποκαλούσαμε και εξακολουθούμε να αποκαλούμε συντρόφους μας, γιατί έχουμε κάνει πράγματα μαζί, και δεν ξεχνάμε πως έχουμε παίξει το τομάρι τους σε δύσκολους καιρούς.

Επίσης όμως, δεν ξεχνάμε ότι υπάρχουνε αφεντικά, που τους ανήκει ολόκληρο το εικοσιτετράωρο, μέρα και νύχτα, στην παραγωγή ή στην κατανάλωση κάθε λογής εμπορευμάτων.

Καλά είναι λοιπόν τα πάρτυ και τα λεφτά που βγάζουν, αλλά δεν μας πείθουν ως "ιερό" κίνητρο για την ανάγκη εξωραϊσμού στοιχειωδών και αυτονόητων προταγμάτων.

Ίσως αυτή η σκληρή γλώσσα να πριμοδοτεί τη λογική του: "μαζί με τα ξερά καίγονται και τα χλωρά". Δεν παύει όμως να είναι αληθινή, όσο κι αν την αναθεματίζουν φελλοί και groupies, που καλύπτουν προσωπικές επιλογές ανυπαξίας, παραίτησης κι αράγματος, πίσω απ' ό,τι πουλάει σαν προφίλ και συναίσθημα.

Απέναντι σ' αυτή την πραγματικότητα, είναι άδικο για κάποιους που έχουν διεκδικήσει άλλα οράματα, να ταυτίζονται μέσα από τα γεγονότα, με τα ευτελή κίνητρα των αυτοσχέδιων μάναντζερς, που κάπου μεταξύ φραπέ και γαργάρας φραπέ, στη γνωστή πλατεία, "τρέχουν".

Είναι καιρός ο καθένας να αναλάβει τις ευθύνες του.

Οι ειρηνικές περίοδοι είναι θέμα καθαρά πολιτικών συσχετισμών, και δεν κρατάνε πολύ.

Οι άλλες, οι δύσκολες είναι κρίμα να σε βρούνε μόνο.

BART REZILIO

κατά κόσμον: Γιώργος Μαυρίδης

ΥΓ: Τι κακό είναι αυτό με τα ονόματα από τις μπύρες. Κοντεύουν να δημιουργήσουν παράδοση σε τραυματικά και αγχωτικά σύνδρομα.

ΦΙΞ, ΜΠΑΚΛΕΡ, ΕΦΕΣ ΠΙΛΞΕΝ...

VILLA

πολέμου, καταστήματα, κατοικία, σχολείο μέχρι το 1987 οπότε και εγκαταλείφθηκε με απόφαση του συλλόγου γονέων και κηδεμόνων, λόγω ακαταλληλότητας.

Τα 18 άτομα που αποφασίσαμε να προβούμε στο εγχείρημα,, είχαμε αρχίσει απ' το Σεπτέμβριο του '93, στο Στέκι στη Φιλοσοφική, να βρισκόμαστε τακτικά και να συζητάμε, για να ξεκαθαρίσουμε θέσεις και απόψεις για το τι αποζητούσε ο καθένας μας από μια τέτοια

**Στις 3 Γενάρη,
μια villa γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη.
Όσοι ξέρουν το ρόλο που έχει παίξει
και παίζει η villa amalias στην Αθήνα,
καταλαβαίνουν πόσο σημαντική μπορεί να
γίνει η villa βαρβάρα για τη Θεσσαλονίκη.
Οι δύο αυτές σελίδες έχουν γραφτεί
και σελιδοποιηθεί από τη villa βαρβάρα**

ενέργεια και να διαμορφώσουμε ένα κοινό πλαίσιο δράσης. Στην πορεία αυτή μέχρι το Γενάρη, κάναμε κάποιες εκδηλώσεις για τη χρηματοδότηση του ταμείου μας και κάποιες στοιχειώδεις προσπάθειες για δράση σαν αυτή που θα ακολουθούσε την κατάληψη του σπιτιού π.χ. δημοσιοποίηση γεγονότων, ηθική και υλική στήριξη συγγενών καταστάσεων ή συλλογικοτήτων.

Από τις 3 Γενάρη και μετά έχουμε αρχίσει να δουλεύουμε πάνω στο κτίριο, ο δεύτερος όροφος έχει πρόχειρα διαμορφωθεί για το στεγαστικό και έχει συμφωνηθεί, εκτός απ' αυτούς που θα μείνουν μόνιμα στο σπίτι, να μένουν αρχικά εκ περιτροπής και οι υπόλοιποι για περίπτωση καταστολής, όπως και ότι προσωρινά δε θα ασχοληθεί κανένας με το να φτιάξει προσωπικό χώρο, μέχρι να τελειώσουμε από κοινού τους κοινόχρηστους χώρους του ισόγειου.

Ο πρώτος όροφος έχει καθοριστεί ότι προορίζεται να καλύψει τις λειτουργίες που θα συνδιοργανώνουν άτομα ή ομάδες φιλικές προς το σπίτι, αφού συζητήσουν πρώτα το σκεπτικό τους στη γενική συνέλευση με όλους μας. Μέχρι στιγμής, έχει σίγουρα βρεθεί κόσμος για τις εξής λειτουργίες: εργαστήριο γραφιστικών (ζωγραφικής, slides, αφίσας, φωτογραφίας), εργαστήριο κατασκευών από ξύλο, μέταλλο, γυαλί, αίθουσα που θα στεγάζει δανειστική βιβλιοθήκη, τυπωτήριο για μπλουζάκια και στην οποία επίσης γίνονται τα ελεύθερα μαθήματα (ήδη λειτουργούν μέσα στην κατάληψη, 4 φορές την εβδομάδα, τμήματα ισπανικών και ιταλικών από φίλους που προσφέρθηκαν αφιλοκερδώς να μας μάθουν).

Στον πρώτο όροφο επίσης, θα είναι και το δωμάτιο των φιλοξενούμενων καθώς και το μοναδικό εσωτερικό μπάνιο του σπιτιού.

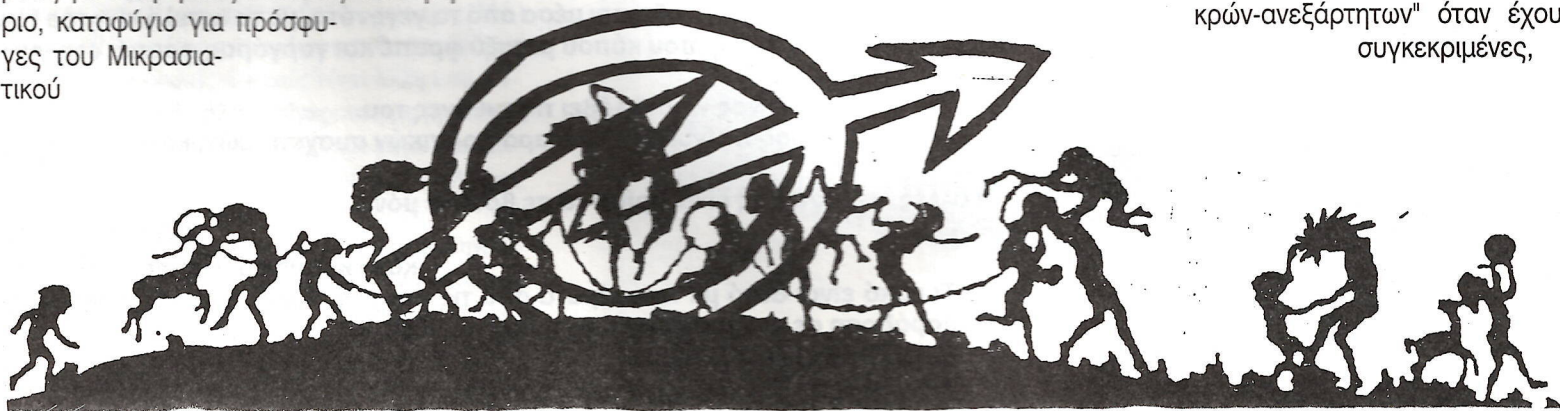
Στο ισόγειο έχει αρχίσει ήδη να λειτουργεί 3 φορές την εβδομάδα το καφενείο μας (Τετάρτη, Παρασκευή και Κυριακή), ετοιμάζονται το βιβλιοπωλείο και η κουζίνα που θα μαγειρεύει για τον κόσμο κάθε Κυριακή μεσημέρι.

Στο δε βιβλιοδισκοπωλείο, επειδή έχουν γίνει κάποιες συζητήσεις για το "εμπόρευμα" γενικώς, με όλες τις δυσκολίες που παρουσιάζει ένα τέτοιο θέμα τη στιγμή που η κάθε μας κίνηση, το κάθε τι που τρώμε, φοράμε, αναπνέουμε, είναι τόσο εκμεταλλεμένο προϊόν, έχουμε αποφασίσει εκτός απ' το ό,τι φυσικά αποκλείονται παντοειδή πατριωτικά, ρατσιστικά, macho ή γιάππικης νοοτροπίας έντυπα-δίσκοι, προϊόντα πολυεθνικών και μεγάλων εταιριών, ότι αποκλείουμε και προϊόντα "μικρών-ανεξάρτητων" όταν έχουμε συγκεκριμένες,

Η Βαρβάρα μας, η πρώτη και ελπίζουμε όχι η μόνη κατάληψη του '94, γεννήθηκε στις 3 Ιανουαρίου. Θα προσπαθήσουμε με αυτό το κείμενο, να σας πληροφορήσουμε, πέρα από ορισμένα αντικειμενικά στοιχεία σχετικά με το σπίτι, για τις πρώτες προσπάθειες μας να την κάνουμε να σταθεί στα πόδια της. Όπως καταλαβαίνετε, πολύ λίγα θέματα είναι οριστικά καταληγμένα σ' αυτή την υπόθεση, τα πιο πολλά είναι ανοιχτά για συζήτηση και σχεδόν κάθε μέρα προστίθενται και κάποια καινούρια.

Η Βαρβάρα σαν κτίριο γίνεται σε δύο χρόνια ενός αιώνα. Είχε χτιστεί αρχικά για διοικητήριο του στρατιωτικού επιτρόπου της Ανω Πόλης, η κατασκευή κι ο αρχιτεκτονικός της ρυθμός είναι εξαιρετικά αξιόλογα, έχει δε χαρακτηριστεί σαν ένα από τα δύο σπίτια "κοσμήματα" σ' όλα τα Βαλκάνια και φυσικά έχει κηρυχθεί διατηρητέο. Ανήκει σε 4 ιδιοκτήτες που ανά καιρούς το έχουν διαπραγματευτεί με το Δήμο και το Υπουργείο Πολιτισμού, χωρίς να έρθουν τελικά σε συμφωνία πώλησης ή απαλλοτρίωσης του. Το κτίσμα έχει χρησιμοποιηθεί ανά καιρούς για διάφορους σκοπούς: διοικητήριο, καταφύγιο για πρόσφυγες του Μικρασιατικού

ΒΑΡΒΑΡΑ

εξακριβωμένες πληροφορίες για τη στάση τους, η οποία προσβάλλει εμάς και τις επιλογές μας, και λέγοντας εμάς εννοούμε τον ευρύτερο αυτοοργανωόμενο χώρο.

Ενθαρρύνουμε και υποστηρίζουμε παράλληλα καταστάσεις αυτο-παραγόμενες και όσο το δυνατό χωρίς ενδιάμεσους. Αυτή θεωρούμε σαν την καλύτερη ηθική σκοπιά κάτω απ' την οποία βλέπουμε το ζήτημα καλλιτεχνικής έκφρασης και έκφρασης γενικότερα.

Οι αποφάσεις παίρνονται για όλα τα θέματα, κεντρικά και επιμέρους, από τη γενική συνέλευση του σπιτιού. Συνήθως ομόφωνα, σε μερικές περιπτώσεις που είναι όμως αδύνατο να συμφωνούν όλοι με κάτι, συζητάμε όσο πιο διεξοδικά γίνεται το ζήτημα να βρούμε την αιτία της διαφοροποίησης, που δεν είναι σε τελική ανάλυση ανάγκη να πάψει να υπάρχει. Ξδών να τονίσουμε ότι δε θέτουμε σαν κύριο μέλημα μας να διαφυλάξουμε την όποια "ιδεολογική μας καθαρότητα", με την έννοια του να δημιουργήσουμε ακόμη ένα γκέττο με άτυπες μεν αλλά ξεκάθαρες ιεραρχίες. Ο τρόπος για να το διασφαλίσουμε αυτό είναι το να σεβόμαστε τη διαφορετικότητα μας και να επιδιώκουμε να κρατάμε σταθερά ανοιχτή την απεύθυνση μας προς το περιβάλλον. Δυστυχώς, έχουμε δει αυτό το χώρο που αυτοαποκαλείται εναλλακτικός, αντιεξουσιαστικός, ελευθεριακός, αναρχικός κ.λ.π., και να καταλήγει αρκετά εσωτερικής κατανάλωσης και να θέτει συνεχώς στεγανά ανάμεσα στα ίδια του τα κομμάτια.

Η πράξη αυτή καθαυτή της κατάληψης, μας προέκυψε σαν αναγκαιότητα για να αποκτήσουμε ένα σταθερό χώρο επαφής κι επικοινωνίας, να ξεπεράσουμε τη μιζέρια μας ζώντας σε μια κοινότητα όπου όλοι έχουν επιλέξει τους συντρόφους τους, να αποκτήσουμε συνέπεια θεωρίας και στάσης ζωής, να πάρουμε δύναμη ο ένας απ' τον άλλον, έτσι ώστε να προχωρήσουμε ενωμένοι σε παραπάνω ενέργειες, για να βγούμε στην πόλη και ν' απευθυνθούμε στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο με πράξεις. Γι' αυτό και δεν προσδιορίζουμε την κατάληψη μας ούτε σαν καθαρά στεγαστική, ούτε απλά σαν πολιτιστικό κέντρο. Διεκδικούμε δικαίωμα στη στέγη,

στην έκφραση, τη δημιουργία και κοινωνική παρέμβαση. Αρνούμαστε να συνδράμουμε την ανέραστη κοινωνία που μας θέλει απομονωμένους, σκλάβους της καριέρας, των συνηθειών, νευρωτικούς τύπους που η μόνη ικανοποίηση που τους απομένει είναι να καταναλώνουν.

Κι έτσι, μιας και πιστεύουμε ότι μπορούμε να προτείνουμε κάτι καλύτερο στους ανθρώπους εκτός του στενού μας κύκλου, πρέπει να ξεκινάμε από την αρχή ότι δεν απαιτούμε από αυτούς τίποτα που δεν μπορούμε να τηρήσουμε αναμεταξύ μας για να κάνουμε τη φάση μας να λειτουργήσει.

Η πρακτική συμμετοχή του καθενός από μας στα κοινά εί-

ναι αποφασιστικής σημασίας, στις βάριδες περιφρούρησης, ομάδες εργασιών καθαριότητας, εισφορές αυτοχρηματοδότησης και καλή διάθεση γενικώς. Η αλήθεια είναι, και η πείρα έχει αποδείξει, ότι η καταστολή των σπιτιών είναι συνήθως η εσωτερική αποσύνθεση ή το κλείσιμο τους προς τον περίγυρο και όχι το τρίπτυχο κράτος-βία-αστυνομία. Ακόμη και στην περίπτωση της βίαιης εκκένωσης δυο φορές της κατάληψης Villa Amalias, όσο το πνεύμα συνε-

χιζόταν υπήρξε δυναμική απάντηση. Γι' αυτό το λόγο, μεγάλο βάρος δίνουμε στον εξωστρεφή χαρακτήρα της κατάληψης, ώστε να κυκλοφορούν στο σπίτι όσο το δυνατόν καινούρια άτομα και καινούριες ιδέες που, πάντα περασμένες μέσα από τα φίλτρα μας, θα μας βοηθάνε να ανανεώσουμε τις σκέψεις και τις πρακτικές μας και να μην καταντήσουμε να αναλωνόμαστε σε λόγια αναμεταξύ μας.

Προβληματισμό επίσης μας προκαλεί, το πώς θα καταφέρουμε να αποκτήσουμε απεύθυνση σε κομμάτια της κοινωνίας που, κυρίως μετά το '90, έχουν σα ζητήματα ζωής και θανάτου τα θέματα που από ανάγκη και επιλογή έχουμε θέσει εμείς, π.χ. τους άστεγους οικονομικούς πρόσφυγες που στοιβάζονται σταυλισμένα ζώα σε ημιυπόγειες τρύπες, πληρώνοντας τεράστια γι' αυτούς ποσά κ.λ.π. Είναι ένα πεδίο εξαιρετικά άγνωστο και δύσβατο, αλλά ελπίζουμε σιγά σιγά να φτάσουμε και εκεί.

Προς το παρόν, βάζουμε μπροστά τη δουλειά που πρέπει να γίνει ενάντια στο σχέδιο "Θεσσαλονίκη, πολιτιστική πρωτεύουσα της Ευρώπης '97", το οποίο ήταν ευθύς εξαρχής στο σκεπτικό μας, ένα τεράστιο κεφάλαιο ζωτικής για μας σημασίας, αφού η ύπαρξη της Βαρβάρας απειλείται άμεσα απ' αυτό...

Αυτά τα ολίγα προς το παρόν, καλή δύναμη σ' όλους τους συντρόφους, η παρουσία σας θα είναι στήριγμα για μας, ελάτε να μας βρείτε στο :

**No 7 της Κρίσπου
Πλατεία Κουλέ Καφέ
Περιοχή Ανω Πόλης
Αγάπη + Δύναμη
απ' τη Βαρβάρα**

**ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ ΣΤΙΣ ΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ : ΚΕΡΑΜΕΪΚΟΥ, VILLA ΑΜΑΛΙΑΣ,
ΛΕΛΑΣ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ, ΑΛΚΑΜΕΝΟΥΣ & ΤΑΡΣΟΥ.**

ΙΣΤΟΡΙΑ: ΜΙΑ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Η επιστήμη της ιστορίας είναι μια επιστήμη κοινά αποδεκτή. Η γνώση της ιστορίας είναι αναγκαία και

πολύ σημαντική για τη μόρφωση του ανθρώπου. Η επιστήμη αυτή δεν έχει πάψει να εγκωμιάζεται ποτέ και πάντα τη συναντάμε μπροστά μας, όσο και να εξελίσσονται και να αναπτύσσονται άλλες επιστήμες, η ιστορία δε χάνει την αξία της. Αντίθετα, δείχνει να αναπτύσσεται κι αυτή μέσα στο κλίμα της συνεχούς ανάπτυξης του επιστημονισμού, ενός άκρατου επιστημονισμού που δεν μπορεί κανείς να τον συγκρατήσει και που έχει εισχωρήσει σε κάθε τομέα της ζωής μας. Κάθε επιστήμη άλλωστε συνεργάζεται στενά με την επιστήμη της ιστορίας και έχοντας ως βάση την ιστορία στερεώνει τα αποκτήματα της και τις καινούριες κατακτήσεις της, κυρίως λειτουργώντας με το στοιχείο της σύγκρισης και της ευθείας ανάπτυξης, μιας ευθείας που χαρακτηρίζει την πορεία αυτού του πολιτισμού.

Ξεκινώντας με το αξίωμα ότι ο άνθρωπος από τη στιγμή που θα γεννηθεί είναι *tabula rasa* ή άγραφη πλάκα, η ιστορία εκπαιδεύει, με την πρόθεση να μάθει στον άνθρωπο την καταγωγή του, τις σχέσεις του με τους συνανθρώπους του, τη μορφή των κοινωνιών όπου θα ζήσει, την εξουσία που θα έχει πάνω από το κεφάλι του, την εξέλιξη της γνώσης ώστε να κατανοήσει τον κόσμο γύρω του, τη θέση του, και το να πράττει το σωστό για την περαιτέρω ανάπτυξη και συνέχιση του πολιτισμού του. Διδασκόμενος από τα λάθη του παρελθόντος αλλά και από την "ολοφάνεση" (;) διάθεση του ανθρώπου για μια συγκεκριμένη εξέλιξη, οφείλει να υπακούσει στα διδάγματα του παρελθόντος.

Η ιστορία λοιπόν δεν ξεκινά με την πρόθεση να του δώσει ένα εργαλείο γνώσης αλλά, από την αρχή, έχει ως σκοπό να του μεταδώσει ένα συγκεκριμένο τρόπο σκέψης, μια συγκεκριμένη θεώρηση του κόσμου, διαχρονική και διατοπική, να τον ενώσει με συγκεκριμένους δεσμούς με τους γύρω του, να τον τοποθετήσει σε αυτή την τεράστια δυσκίνητη, θολή μάζα της ιστορίας, μια μάζα τέτοιου όγκου που η παρουσία του (του νέου ανθρώπου) είναι απειροελάχιστης σημασίας.

Η ΑΡΧΗ

Στη βάση σκέψης αυτού του πολιτισμού υπάρχει η αρχή και το τέλος, έτσι λοιπόν και η ανθρωπότητα πρέπει να έχει κάποια αρχή. Εδώ η ιστορία δεν έχει ούτε μαρτυρίες, ούτε εξιστορήσεις, ούτε μνήμη επομένως, αλλά συνεργάζεται με τη βιολογία, την ορμολογία, τη φυσική και ένα σωρό παρεμφερείς επι-

στήμες ώστε να δώσουν μια λογική εικόνα της αρχής κι ένα λογικό επίσης μοντέλο ανάπτυξης. Εδώ, δεν

μπορούμε να απαιτούμε και π ο λ λ ά πράγματα από την ιστορία. Πα ρ ό λ α αυτά, τα καταφέρνει καλά και δίνει (έστω και θολά) ένα μοντέλο ανάπτυξης: πίθηκοι που εξελίσσονται και από χαζοί γίνονται πιο έξυπνοι, πείνα, κρύο, εξαθλίωση, βαρβαρότητα,

σκληράδα, πόνος, "σπηλιές", βρωμιά, έχθρα και βιαιότητα, εχθρική φύση, είναι μερικά από τα θολά στοιχεία που μπορούν να ξεχωρίσουν. Απ' αυτή την "άγρια" αρχή διαφαίνεται μια θετική συνεχής εξέλιξη: Σιγά σιγά οι άνθρωποι αρχίζουν να ζουν σαν "άνθρωποι". Από τη στιγμή που θα εμφανιστεί η γραφή μπορούμε να μιλάμε για ιστορία. Το μοντέλο θα το δώσει ο Ηρόδοτος από την Ελλάδα. Να λοιπόν, το πρώτο δείγμα "πολιτισμού" από την πολιτισμένη Ελλάδα. Η εξέλιξη έχει επέλθει και είναι φυσικά θετική: ομιλία, γραφή, καθαριότητα, τέχνες, εξουσία, πόλεμοι οργανωμένοι, δούλοι, εμπόριο, βιοτεχνία. Οι άνθρωποι, επιτέλους, ζουν σαν άνθρωποι και ο πολιτισμός της αρχαίας Ελλάδας θα δώσει το παράδειγμα για το τι εστί πολιτισμός. Ο αρχαίος ελληνικός πολιτισμός, παραδόξως, δε θα υποδείξει μόνο την αρχή για ένα πολιτισμό αλλά και ένα εφαρμοσμένο ιδανικό πολιτισμό, που μνημονεύεται ακόμη και στις μέρες μας από πολλούς διανοούμενους. Πολλοί είναι οι πολιτισμοί αυτοί που μένουν "απ' έξω" και στη σιωπή διότι δεν είχαν ανακαλύψει τη γραφή είτε γιατί δεν κάθονταν να αυτοκαταγραφούν είτε γιατί δεν έχουν "προχωρήσει" σε εξελιγμένες μορφές οργάνωσης και συγκρότησης, αιτίες που κατά την ιστορία ταυτίζονται.

Η ΣΥΝΕΧΕΙΑ

Ανακεφαλαιώνοντας: έχουμε μια βρώμικη αρχή, "μη-ανθρώπινη", όπου τίποτα το καλό δε συμβαίνει και όλοι κοιτάζουν προς μια εξέλιξη όπου η ιδανική της εικόνα βρίσκεται, όσον αφορά τους θεσμούς, την οργάνωση, την ποιότητα, στον πολιτισμό της αρχαίας Ελλάδας, εν τέλει στο ευρύτερο μοντέλο που εκπροσωπεί ο αρχαίος ελληνικός πολιτισμός.

Χρονικά, η συνέχεια, όσον αφορά την πολιτική οργάνωση, είναι αρνητική: η δημοκρατία καταλύεται και τη θέση της παίρνουν αιμοσταγείς αυτοκρατορίες και αυταρχικές μορφές πολιτικής οργάνωσης, όπου ενυπάρχει άγρια ανισότητα, καταπίεση και σκοταδισμός. Παρόλ' αυτά, η έννοια της εξελικτικής ευθείας υπάρχει κι εδώ: όσο τα χρόνια περνούν, επέρχονται καινούριες ισορροπίες και οι κοινωνίες γίνονται όλο και δικαιότερες. Επιπλέον, προστίθεται και η θρησκεία, που δίνει τις "σωστές ηθικές διαστάσεις" του ανθρώπου. Αυτή η εξελικτική πορεία προς "δικαιότερες" κοινωνίες ισχύει και σήμερα και φυσικά υποστηρίζεται από την ιστορία.

Η ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ-Ο ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΣΜΟΣ

Ενα πολύ σημαντικό στοιχείο σ' αυτή τη θετική εξελικτική ευθεία που μας δείχνει η ιστορία, είναι ο επιστημονισμός. Ίσως, και μόνο αν ξεετάζαμε την εξέλιξη του επιστημονισμού να αναγνωρίζαμε -κατά την ιστορία- τη θετική εξελικτική ευθεία του ανθρώπου: με το πέρασμα του χρόνου, ο άνθρωπος συστηματοποιεί τις γνώσεις του, αναλύει όλο και περισσότερο, γνωρίζει όλο και περισσότερα, και συσσωρεύει έτσι ένα τεράστιο πλούτο γνώσεων με ιδιαίτερο όπλο του το ρασιοναλισμό. Πολλές από τις κατακτήσεις του επιστημονισμού περνάνε στην πράξη με τις τεχνικές εφευρέσεις και την ανάπτυξη της τεχνολογίας.

Αυτή η εξέλιξη του επιστημονισμού είναι τόσο σημαντική που σχεδόν ταυτίζεται με το νόημα της ζωής και το σκοπό που έχει ο άνθρωπος στη γη. Η αξία του επιστημονισμού επιβάλλεται με τον αφαιρετικό και δίχως ανάλυση τρόπο που η επιστήμη της ιστορίας την ξεετάζει. Ειδικά, όταν η ιστορική παρατήρηση γίνεται από σύγχρονους ιστορικούς που θεωρούν δεδομένη την αξία του επιστημονισμού και της τεχνολογίας, είτε συνειδητά -αφού είναι κοινά αποδεκτό- είτε ασυνειδητά.

Επίσης αυτόματα με τον επιστημονισμό, επιβάλλεται και ο ρασιοναλισμός ως μια αδιαμφισβήτητη μέθοδος που υπερέχει έναντι των άλλων μεθόδων ή καλύτερα προβάλλεται ως η μόνη μέθοδος γνώσης, η μόνη αληθινή μορφή γνώσης.

Με αυτό τον τρόπο

εμποδίζεται η κριτική πάνω στο θέμα του επιστημονισμού, μια κριτική που μοιάζει απαγορευμένη- και ουσιαστικά είναι- παρά τα δείγματα ασυμβατότητας με τη φύση αλλά και με τους ανθρώπους, που έχει δείξει ιδιαίτερα στην εποχή μας με κορύφωση τα οικολογικά προβλήματα. Και φυσικά, τα οικολογικά προβλήματα δεν είναι παρά η επιφάνεια αφού η ασυμβατότητα αυτή βρίσκεται στις καθημερινές μας σχέσεις με τον επιστημονισμό που δημιουργεί έναν όγκο επιπρόσθετων προβλημάτων, αλλοτριώνει, απομακρύνει τον άνθρωπο σταδιακά από τη φύση, παθητικοποιεί προοδευτικά τον άνθρωπο, τον ευνουχίζει συναισθηματικά και γνωστικά συνεχώς.

Παρόλα αυτά, η τεχνολογία και ο επιστημονισμός θεοποιούνται μέσα από το πέρασμα των χρόνων και η ιστορία μας πληροφορεί ότι λόγω αυτών των δύο είμαστε πιο ελεύθεροι, πιο δυνατοί και πιο ευτυχημένοι! Σύμφωνα λοιπόν με αυτό και λαμβάνοντας υπόψη τη σύγχρονη δουλία, αδυναμία και δυστυχία μας απορούμε: πού το όφελος; Η ιστορία μας απαντά: Είσαι αχάριστος, δεν εκτιμάς αυτό που σε έχει κάνει άνθρωπο. Η εξάρτηση και η παθητικοποίηση μας ενισχύεται.

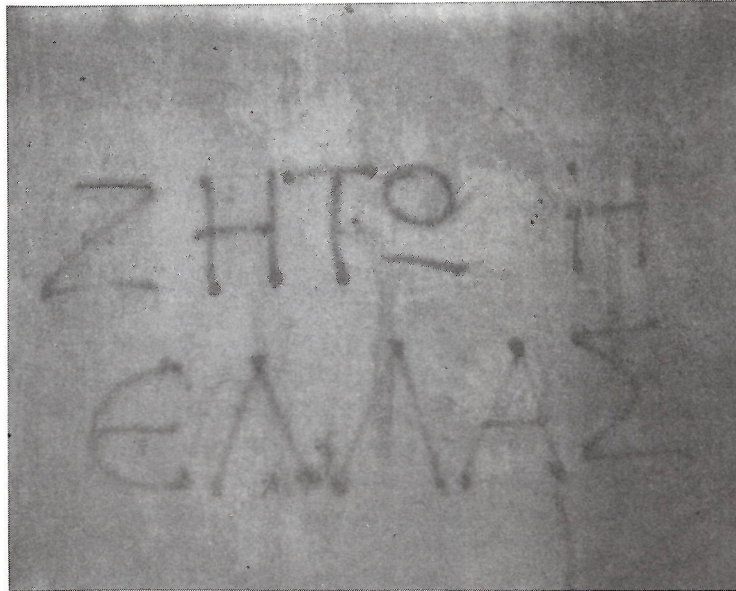
Η ΕΞΟΥΣΙΑ

Μελετώντας την ιστορία πέφτουμε σε μια ακόμη τεράστια παγίδα: εφ' όσον οργανωμένη ιστορία και οργανωμένα στοιχεία δίνονται μόνο από "πολιτισμένους" λαούς που το κοινό τους στοιχείο είναι η οργάνωση τους σε εξουσιαστικές δομές (οι άλλοι πολιτισμοί, όπως είπαμε, είναι δύσκολο να μελετηθούν αλλά και η μελέτη τους δεν έχει "αξία" αφού δεν έπαιρναν μέρος ενεργά στο ιστορικό γίνεσθαι και στις ιστορικές εξελίξεις -"νεκροί" κατά την ιστορία λοιπόν) ουσιαστικά μελετάμε την ιστορία μόνο μέσα από το εξουσιαστικό πρίσμα, μελετάμε δηλαδή τις

κινήσεις της εξουσίας, μιας εξουσίας αποκομμένης από το λαό εφ' όσον ούτε δημοκρατία είχαμε (ακόμη και στις μέρες μας όπου έχουμε δημοκρατικά πολιτεύματα, πάλι η εξουσία διαφέρει αισθητά από τη βούληση και τις ανάγκες του λαού και πάλι μι-

λάμε για εξουσιαστές-εξουσιαζόμενους, με μια πανίσχυρη, αυτοδύναμη και αυτόνομη ουσιαστικά εξουσία που ελάχιστη σχέση έχει με το λαό) αλλά ακριβώς το αντίθετο, δηλαδή ολοκληρωτικά милитарιστικά πολιτεύματα.

Αυτή η τεράστια παγίδα έχει δύο κυρίως αποτελέσματα, δύο καταστρεπτικούς συνεισμούς: παίρνου-

με σαν δεδομένη την εξουσία -υπήρχε και θα υπάρχει πάντα- και θεωρούμε τη βούληση της εξουσίας ως βούληση του λαού. Η μελέτη της ιστορίας αυτών των πολιτισμών δεν μπορεί να γεννήσει κανένα αληθινά αντιεξουσιαστικό συνειρμό. Δεσμεύει και μολύνει τη σκέψη μας με το μικρόβιο της εξουσίας: εξουσία υπήρχε, υπάρχει και θα υπάρχει πάντοτε, αυτό μας μαθαίνει η ιστορία. Η βούληση του λαού δεν καταγράφεται πουθενά, εμείς μαθαίνουμε γεγονότα και ημερομηνίες που έχουν σχέση με τις κινήσεις της εξουσίας. Η καταγραφή -ειδικά της πιο παλιάς ιστορίας- δεν έχει δυναμική αλλά αποτελείται μόνο από ξερά γεγονότα. Αυτό γίνεται φυσικά και για άλλους λόγους πέρα από την ανοησία των ιστορικών: δεν έχουν τα στοιχεία για να αναλύσουν βαθύτερα την ιστορία (εξάλλου η τακτική της ιστορίας είναι να "μαζοποιεί") αλλά και θα ήταν φοβερά δύσκολο, εφόσον η ζωή είναι τόσο ρευστή και αυτοί δεν την έζησαν αλλά την κοιτάνε από απόσταση. Εξάλλου, η αδυναμία για ανάλυση και βαθιά (και ουσιαστική) κατανόηση της κοινωνίας ενυπάρχει και σήμερα που παρόλο που ζούμε μέσα στην κοινωνία που προσπαθούμε να κατανοήσουμε και τα γεγονότα τα μαθαίνουμε άμεσα, κανείς δε θα μπορούσε να πει ότι έχει κατανοήσει τέλεια την κοινωνία όπου ζει, κανείς δε θα ήταν τόσο σίγουρος. Και όμως, η ιστορία μας παρουσιάζεται σίγουρη και καταφέρνει το ακατόρθωτο: ενοποιεί τις διαφορετικές βουλήσεις όλων των ατόμων που αποτελούν ένα λαό και τη βούληση της εξουσίας σε μια ενιαία βούληση, που "λύνει και δένει" με απόλυτη σιγουριά, με τη σιγουριά των καταγραμμένων γεγονότων.

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ

Η ιστορία λοιπόν βασίζεται στα γεγονότα και τι πιο τρανταχτό γεγονός από έναν πόλεμο; Και ποια ιστορία πιο πλούσια σε πολέμους από την ιστορία των πολιτισμένων χωρών; Πόλεμοι, Πόλεμοι, Πόλεμοι, είναι αυτά που μαθαίνουμε από την ιστορία. Οι

πόλεμοι, εκτός των άλλων, είναι και "εύκολα εντοπίσιμοι" από την ιστορία, αφού τα στοιχεία τους και τα σημάδια τους είναι εντονότερα αλλά και γιατί ο πόλεμος ήταν η παλιά τακτική και απασχόληση των εξουσιαστών.

Και πάλι εδώ η ιστορία μας εθίζει με την έννοια του πολέμου όπως και με την εξουσία: πόλε-

μοι γίνονταν, γίνονται και θα γίνονται. Τα γεγονότα έρχονται πρώτα, τα αίτια σαφώς σε δεύτερη μοίρα, η σχέση των πολέμων με την εξουσία αποσιωπάται. Η μελέτη των πολέμων οδηγεί πολλές φορές χρόνιους ρατσισμούς, δεσμεύοντας από το παρελθόν δύο ή περισσότερους λαούς με έχθρα (ανατολή-δύση, Ελλάδα-τουρκία και χιλιάδες άλλα). Οι σχέσεις των πολέμων με τα οικονομικά συμφέροντα των εξουσιαστών πολλές φορές δεν αναφέρονται.

Η ιστορία όμως των πολέμων έχει δεσμεύσει και εθίσει τα μυαλά όλων των σύγχρονων ανθρώπων. Ειδικά αυτή η ασταμάτητη διαδοχή των πολέμων που προβάλλει η ιστορία, έχει οδηγήσει σε τερατώδεις και φρικτές θεωρήσεις για τον άνθρωπο. Μιλάνε για τον πόλεμο σαν ένα στοιχείο στη ζωή του ανθρώπου, που δεν πρόκειται να σταματήσει ποτέ να υπάρχει σαν "κατάλοιπο μιας αρχέγονης φυσικής κι ενστικτώδους σταθεράς"!!! Ο ρόλος της ιστορίας σε τέτοιου είδους θεωρήσεις είναι αυταπόδεικτος. Ο εθισμός μας σε τέτοιου είδους έννοιες είναι αποτέλεσμα της γεμάτης άγνοια ανακύκλωσης της φρίκης της άγνοιας, που προσφέρει απλόχερα η ιστορία. Ανακύκλωση της άγνοιας, ή εντέλει, ανακύκλωση της φρίκης και εξάπλωση της στο μέλλον.

ΠΡΟΠΑΓΑΝΔΑ

Ενα εύκολο στοιχείο για κριτική κατά της ιστορίας, προσφέρει η χρησιμοποίησή της για προπαγανδιστικούς σκοπούς. Αλλά αλήθεια, ανθρωπιέμαι, πού και πότε η ιστορία δε χρησιμοποιήθηκε ως προπαγάνδα;

Η πιο έντονη και πιο διαδομένη μορφή είναι αυτή της εθνικής προπαγάνδας. Η εθνική ιστορική προπαγάνδα χρησιμοποιεί τα ιστορικά στοιχεία των παρελθόντων πολέμων, την ιστορία των θρησκειών και την πολιτισμική ιστορία των λαών, για να μεταδίδει το μίσος και την αίσθηση της ανωτερότητας έναντι των άλλων λαών. Η ιστορία προσφέρει απλόχερα όλα αυτά τα στοιχεία, τα οποία, τις περισσότερες φορές, δε χρειάζεται καν να τα αλλοιώσει, φτάνει απλά να περιορίσει λίγο την οπτική γωνία "παράτηρης". Η εθνική ιστορική προπαγάνδα, με τη βοήθεια της εκπαίδευσης, δημιουργεί την εθνική ταυτότητα και την αξία της πατρίδας και στην ουσία έναν πολύτιμο εύκολο εξουσιαζόμενο. Εμποδίζει έτσι την

για παράδειγμα, ΜΑΚΕΔΟΝΕΣ ΕΙΣΤΕ ΚΑΙ ΦΑΙΝΕΣΤΕ

Η Volkswagen παγώνει την Ευρώπη (σχετικά με τις 32 ώρες εργασίας)

Το ζήτημα της καθιέρωσης 32 ωρών εργασίας, είναι ίσως η μεγαλύτερη κοροϊδία που παίζεται αυτή τη στιγμή πάνω στις πλάτες των εργαζομένων. Το χειρότερο όμως, είναι πως οι εργαζόμενοι ανέχονται και πείθονται σιγά σιγά ότι το μέτρο αυτό είναι προς όφελός τους.

Το ζήτημα της ανεργίας ήταν και θα είναι ένα από τα μεγαλύτερα αγκάθια στα πλευρά των εξουσιαστών. Γιατί ανεργία σημαίνει κοινωνική δυσανεμία, αγώνες, αμφισβήτηση των δομών της πολιτικής, κοινωνικής, οικονομικής εξουσίας. Η ανεργία ήταν και θα είναι αναπόσπαστο κομμάτι της καπιταλιστικής-φιλελεύθερης οικονομίας, όπως ήταν και θα είναι πάντοτε και η ανισότητα, αυτό δε μπορεί να το αλλάξει κανένα μέτρο στα πλαίσια αυτού του συστήματος. Από αυτό το αγκάθι προσπαθούν να απαλλάξουν σήμερα, καλλιεργώντας ψευδαισθήσεις (προσφιλής μέθοδος τους) στο λαό για τις προθέσεις τους, αλλά και για το αποτέλεσμα των πράξεών τους. Φυσικά θα ήθελαν πολύ να εξαλείψουν την ανεργία (όχι βέβαια γιατί νοιάζονται αλλά γιατί μας θέλουν εφησυχασμένους) χωρίς όμως να στερηθούν κανένα από τα προνόμια τους, χωρίς να πειραχθούν τα συμφέροντά τους, πράγμα που φυσικά είναι αντιφατικό, αφού το πρόβλημα είναι αυτά τα συμφέροντα και αυτά τα προνόμια. Γιατί το ζήτημα ήταν και θα είναι η ανισότητα στη διανομή του πλούτου, που στηρίζεται στην εξουσία, στην ιδιοκτησία, στην ιεράρχηση, στον ανταγωνισμό. Η πρόταση λοιπόν των 32 ωρών δεν είναι προϊόν μιας καινούριας σκέψης αλλά μιας παμπάλιας σκέψης γύρω από την επιβίωση τους. Απλά, αυτή η σκέψη, με τη βοήθεια της τεχνολογίας, κατάφερε να αποκτήσει πιο δελεαστική μορφή, αυτή της μείωσης των ωρών απασχόλησης.

Φυσικά, όλοι συμφωνούν στη μείωση των ωρών, εφόσον όλοι νιώθουν την αλλοτρίωση που υφίστανται στη δουλειά, είτε συνειδητά είτε ασυνείδητα. Πόσο αίμα όμως χύθηκε και πόσοι αγώνες έγιναν αλήθεια για την καθιέρωση του οκτάωρου; Μήπως θέλουν να το ξεχάσουμε κι αυτό; Μείωση των ωρών εργασίας φυσικά και πρέπει να γίνει και μπορεί να γίνει, αλλά αυτό αναγκαστικά πρέπει να συνοδευτεί από τη ριζική αλλαγή του συστήματος, άρα θα γίνει μόνο μέσα από αγώνες.

Το γελοίο της όλης υπόθεσης όμως, είναι ότι δεν πείθουν και δεν φρόντισαν να πείσουν, ούτε καν από την αρχή, για την ορθότητα των ισχυρισμών τους. Η συμφωνία για 32 ώρες στην αυτοκινητοβιομηχανία Volkswagen τους ξεσκέπασε. Η Volkswagen επέβαλλε τη συμφωνία στους εργάτες της, όχι για να δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας, αλλά για να μην απολύσει πολλούς από τους εργάτες που ήδη δούλευαν εκεί. Ετσι η μείωση των ωρών με ταυτόχρονη μείωση των μισθών, έγινε εξαναγκαστικά. Ουσιαστικά δηλαδή είπαν: σας μειώνουμε τους μισθούς για να μην σας απολύσουμε.

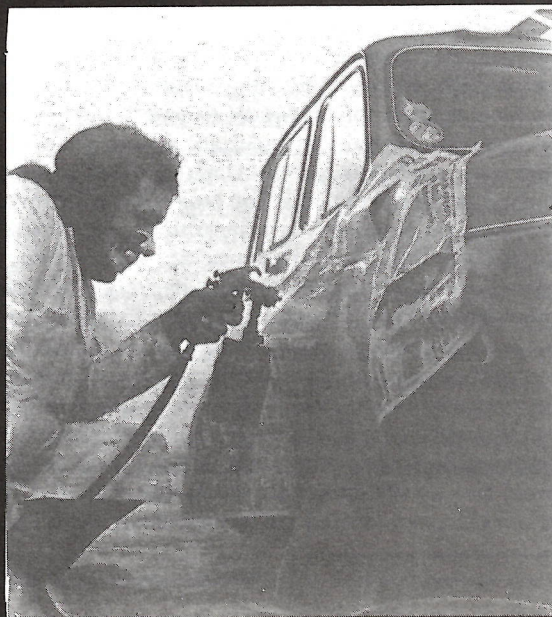
Το ίδιο συνέβη και στην Ελλάδα. Η πρώτη περίπτωση αφορά την εταιρία Συσκευασία-Ηρακλής (θυγατρική της ΑΓΕΤ-ΗΡΑΚΛΗΣ) στην οποία κλείστηκε εκβιαστικά συμφωνία για 30 ώρες (εξάωρο-πενθήμερο) με μείωση 25% του μισθού. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, η απειλή ήταν η συνέχιση της διαθεσιμότητας του μισού προσωπικού, δηλαδή η καταβολή του μισού μισθού δίχως εργασία (από 3 ως 6 μήνες). Η δεύτερη περίπτωση έχει να κάνει με τη συρματοουργία Δάριγκ: εδώ η συμφωνία απέτυχε όμως, και 8-10 εργαζόμενοι απολύονται κάθε μήνα.

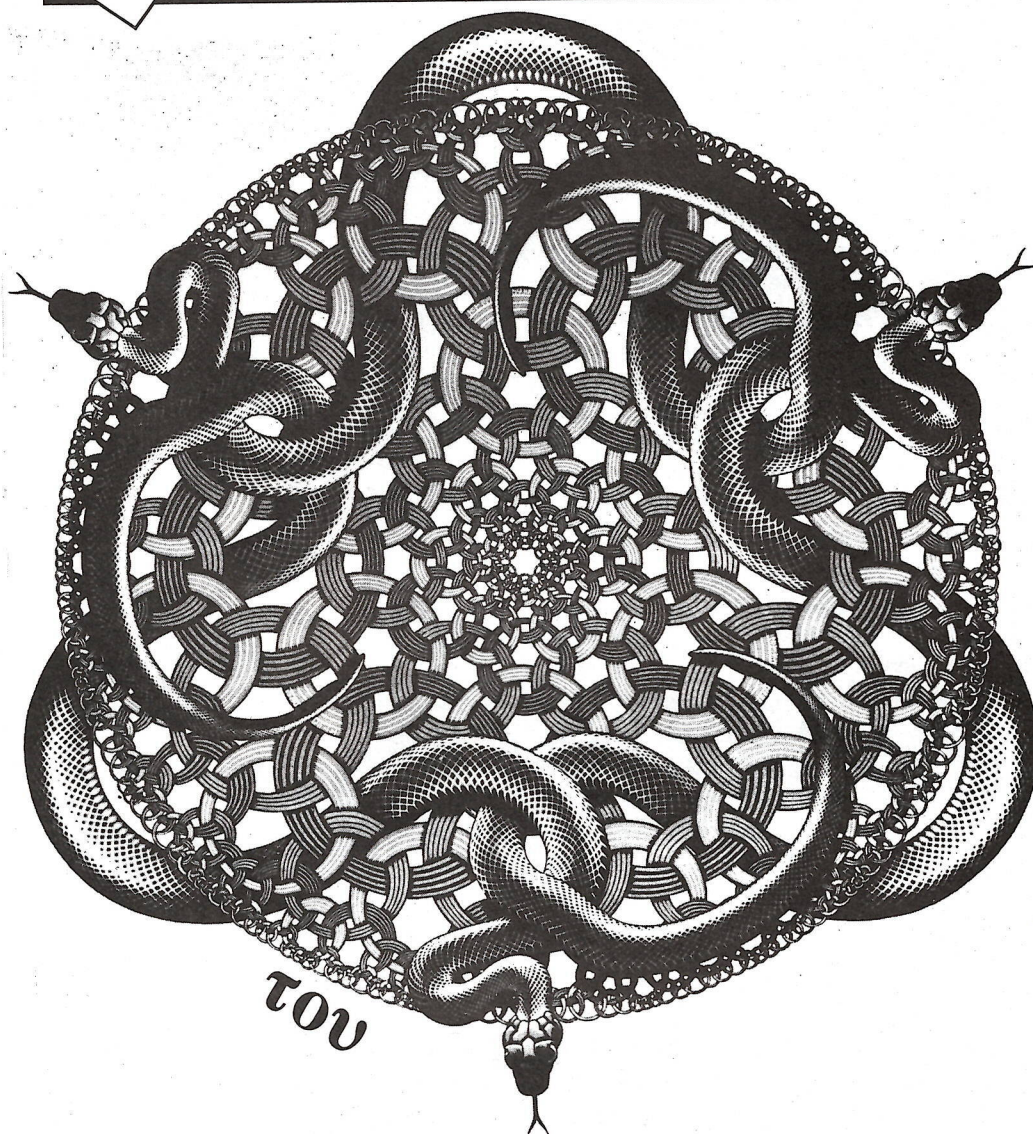
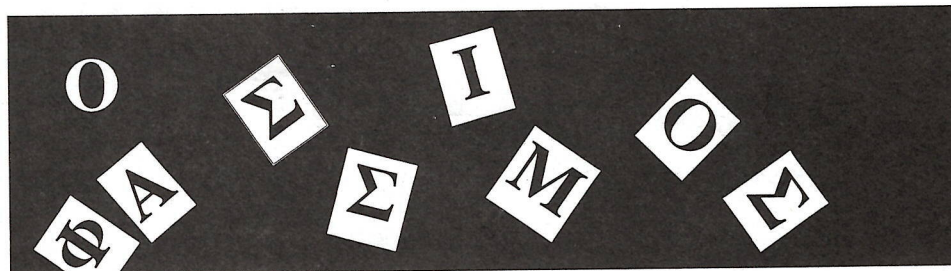
Στην πρώτη περίπτωση το σωματείο χάριν της αλληλεγγύης συμφώνησε, ενώ στη δεύτερη διαφώνησε. Με αυτό τον έξυπνο τρόπο, το κεφάλαιο μεταθέτει το πρόβλημα της ανεργίας ή καλύτερα το πρόβλημα της επικείμενης αύξησης της ανεργίας στους ίδιους τους εργαζόμενους, επικαλούμενο έμμεσα την αλληλεγγύη τους.

Το νέο αυτό μέτρο έρχεται να ανανεώσει τη διπλή απειλή, μείωση μισθού-απόλυση. Κάτω από το βάρος αυτής της ανανεωμένης απειλής, οι εργαζόμενοι ενστικτωδώς θα προσπαθήσουν να διαφυλάξουν τα κεκτημένα τους, οδηγούμενοι όλο και περισσότερο στη νάρκη όπου βρίσκονται ήδη, ξεχνώντας ακόμη περισσότερο τις ουσιαστικές διεκδικήσεις. Στηριζόμενο στη νάρκωση αυτή, το κεφάλαιο δε δίστασε να δκιμάσει το μέτρο αυτό, που δείχνει ολοφάνερα πως, με δεδομένη την ισότητα, οι ώρες εργασίας μπορούν να μειωθούν όχι σε 32 και 30 αλλά πολύ περισσότερο. Η χοντροκομμένη τακτική του δείχνει ότι για να το επιχειρήσουν αυτό τόσο άνετα, τα περιθώρια για περαιτέρω μείωση είναι πολύ μεγαλύτερα, ειδικότερα αφού το μέτρο δε λειτούργησε για το σκοπό για τον οποίο υποτίθεται ότι έπρεπε να λειτουργήσει, ώστε οι άνεργοι να δουλέψουν αντικαθιστώντας κι απαλλάσσοντας εν μέρει τους ήδη εργαζόμενους από ένα μέρος της δουλειάς.

Οι εργαζόμενοι οφείλουν να διεκδικήσουν όχι μόνο τη μείωση των ωρών εργασίας (που θα έπρεπε να είναι πάγια διεκδίκηση) αλλά και τη συνολική ανατροπή του συστήματος εκμετάλλευσης που θα τους εγγυηθεί την ουσιαστική πραγμάτωση των διεκδικήσεων τους αλλά και τη θέση που τους αξίζει στην ίδια τη ζωή.

Το κεφάλαιο θα προσπαθήσει -εμείς πρέπει να αντισταθούμε, μένοντας πιστοί στα οράματά μας για μια ελεύθερη και ισότιμη κοινωνία.

"ΠΛΟΥΡΑΛΙΣΜΟΥ"

Πλουραλισμός:

Φιλοσοφική θεωρία που δέχεται ότι ο κόσμος αποτελείται από πολλά αυτοτελή στοιχεία, από πολλά στρώματα του "είναι" (Φυτράκης). Σύστημα που δέχεται την πολλαπλότητα στην ύπαρξη (Larousse).

Πλουραλισμός είναι η πολυφωνία, η προώθηση και αποκάλυψη των πολλαπλών πλευρών της οποιας πραγματικότητας, η δυνατότητα κι ελευθερία έκφρασης όλων των απόψεων, όλων των τρόπων αντίληψης της ζωής στα διάφορα επίπεδά της (πολιτικό, καλλιτεχνικό, φιλοσοφικό, θρησκευτικό κλπ) και στο σύνολό της. Ο πλουραλισμός, στην ιδεατή του μορφή, δομείται πάνω στο σεβασμό του διαφορετικού, στην πίστη στην αρχή της "ενότητας-στη-διαφορά" * και συνίσταται στην ισομερή φροντίδα για όλες τις πλευρές της πραγματικότητας και για όλες τις πτυχές της κάθε πλευράς. Ο πλουραλισμός σαν τέτοιος, αποτελεί την αντίθεση, την αναιρέση του φασισμού, της εξωτερικής - άμεσης επιβολής της επικρατούσας άποψης (που εκφράζεται στην πολιτική με το ολοκληρωτικό καθεστώς, στον πνευματικό χώρο με την επιβολή ορισμένων θεωριών ή τρόπων σκέψης και την απαγόρευση - περιθωριοποίηση άλλων, στο θρησκευτικό χώρο με το φονταμενταλισμό -και τη μισαλλοδοξία/φανατισμό που παράγει-, στην τέχνη με τη λογοκρισία, στα Μ.Μ.Ε. με το κρατικό μονοπώλιο, στην κοινωνική ζωή με την απόρριψη του διαφορετικού...). Ο πλουραλισμός λοιπόν σαν ιδέα, σαν ιδανικό και σαν αντίθετος του φασισμού και της μο-

νομέρειας φαντάζει ιδιαίτερα επιθυμητός· απαραίτητη προϋπόθεση ελευθερίας και δημοκρατίας (στην αυθεντική της μορφή).

Στο πεδίο πραγμάτωσής του, όμως, ο πλουραλισμός εκφυλίζεται και διαστρεβλώνεται (όπως και τόσες άλλες ιδέες αλλοτριώνονται στην επαφή τους και μόνο με τον καπιταλισμό, στην προσπάθεια υλοποίησής τους μέσα σ' ένα διεφθαρμένο περίγυρο, για ν' αποδειχθεί περίτρανα ότι και το υψηλότερο ιδανικό παραμορφώνεται όταν τοποθετείται σε λάθος χώρο) σ' έναν άλλο τύπο φασισμού, τον "πλουραλιστικό φασισμό", που όχι μόνο δεν προάγει την ιδέα της ελευθερίας και της δημοκρατίας, αλλά καταλήγει να είναι περισσότερο επικίνδυνος και δύσκολος στην αντιμετώπισή του από τον παραδοσιακό φασισμό.

Ποιοί είναι οι παραμορφωτικοί καθρέφτες, που μεσολαβούν μεταξύ της θεωρητικής σύλληψης του ιδανικού του πλουραλισμού και της υλοποίησής του στις σημερινές κοινωνίες, ώστε να μετατρέπεται στο αντίθετό του και από προασπιστής της ελευθερίας να καταλήγει ύπουλο μέσο καταπίεσής της, αναιρέσής της, επιβολής και χειραγώγησης;

* βλ. "Τι είναι κοινωνική Οικολογία", Murray Bookchin, εκδόσεις ΒΙΒΛΙΟΠΟΛΙΣ, σελ. 30

1. Η οικονομική ανισότητα

Δεν αρκεί η θέσπιση νόμων, που να κατοχυρώνουν το δικαίωμα της ελεύθερης έκφρασης, για να γεννηθεί ο πραγματικός πλουραλισμός. Χρειάζονται κι οι αντίστοιχες κοινωνικο-οικονομικές συνθήκες. Αλλιώς, το όλο εγχείρημα καταλήγει σε μια καρικατούρα. Τα αίτια του φασισμού δεν είναι μόνο θεσμικά αλλά και κοινωνικά κι όσο αυτά τα δεύτερα δεν αντιμετωπίζονται τίποτε δεν μπορεί ν' αλλάξει. Έτσι, γι' ανθρώπους που λιμοκτονούν ή που απλώς δεν έχουν τα οικονομικά μέσα, για ανθρώπους που το σύστημα δεν έχει παράσχει καμιά ουσιαστική μόρφωση, τί μπορεί να σημαίνει η από το νόμο παρεχόμενη δυνατότητα για ελεύθερη δράση; Όταν αυτή η δυνατότητα στην πράξη αναιρείται από πλήθος οικονομικών και άλλων περιορισμών, όταν με δυο λόγια δεν έχουν τα εφόδια για να εκμεταλλευτούν τις δυνατότητες που του παρέχει ο νόμος; Έτσι, για παράδειγμα, η ελεύθερη ραδιοφωνία ή τηλεόραση καταλήγουν να είναι σχεδόν αποκλειστικό προνόμιο μεγαλοεπιχειρηματιών, που πίσω από μια επίφαση πολυφωνίας μιλούν όλοι την ίδια γλώσσα του χρήματος, της υπεράσπισης του προσοδοφόρου γι αυτούς καταστημένου. Ποιά δυνατότητα πρόσβασης έχει ο απλός πολίτης ή και αυτοοργανούμενη ομάδα πολιτών στη μπάντα των FM για την έκφραση των απόψεών τους, όταν από τη μια ο τρομερός ανταγωνισμός ανεβάζει το κόστος λειτουργίας σε δυσθεώρητα ύψη και από την άλλη η εξειδικευμένη γνώση (τεχνική, διαμόρφωσης της "κοινής γνώμης" και προσέλευσης "πελατών") μονοπωλείται από τους οικονομικά ισχυρούς; Και κατ' αναλογία τα ίδια ισχύουν σε κάθε σχεδόν τομέα (εκδόσεις, μόρφωση, τέχνη, πολιτική κλπ), ακόμη και στους πιο "μικροκοσμικής" κλίμακας. Πώς μπορεί ο μέσος πολίτης, που είναι εξαναγκασμένος να δουλεύει σχεδόν αδιάκοπα για να επιβιώσει, να εκμεταλλευτεί τις πλουραλιστικές δυνατότητες για καλλιτεχνική έκφραση, μόρφωση, πολιτική συμμετοχή κλπ, που θεωρητικά τού εξασφαλίζει το σύστημα, χωρίς καμιά προσπάθεια όμως πρακτικής κατοχύρωσής τους;

Είναι λοιπόν η οικονομική (και όχι μόνο) ανισότητα που μετατρέπει τη δημοκρατική/καθολική πολυφωνία σε "πολυφωνία" μιας ολιγαρχίας.*

2. Πολυφωνία περιορισμένου εύρους

Η πολυφωνία είναι φαινομενική, γιατί παραγόμενη από μια συγκεκριμένη τάξη ανθρώπων, δεν κάνει τίποτε άλλο από το να υπερασπίζεται μονόπλευρα τα συμφέροντά τους. Έχουμε λοιπόν, σε αντικατάσταση της φασιστικής επιβολής μιας άποψης, τη φαινομενικά ελεύθερη

"προώθηση" (διάβαζε επιβολή) μιας σειράς παραπλησιών απόψεων (ταυτόσημων στην ουσία), που παρουσιάζονται σαν οι διάφορες "πολύπλευρες" όψεις της πραγματικότητας, ενώ στην ουσία συνωστίζονται όλες στο ίδιο μικρό κομμάτι του "φάσματός" της. Κι είναι φυσικό αυτό, αφού παράγονται όλες από τα ίδια συμφέροντα και έχουν πάνω κάτω τους ίδιους στόχους (βλέπε ραδιοτηλεοπτικούς σταθμούς, εφημερίδες, πολιτικά κόμματα κλπ). Πρακτικά λοιπόν, η πολυφωνία έχει τη δυνατότητα να εκφραστεί μόνο στο βαθμό που είναι συμβατή με το κατεστημένο. Στις άλλες περιπτώσεις, είτε δεν κατορθώνει να εκφραστεί είτε το κάνει με τόσο φτωχά μέσα, που είναι εξαιρετικά αδύναμη συγκρινόμενη με τα κυρίαρχα ρεύματα (πχ αντιπληροφόρηση μέσω εναλλα-

κτι-

ψει το ποιοτικό βιβλίο, το ποιοτικό θέαμα, τις ιδέες που μπορούν να τον εμπνεύσουν μέσα σ' αυτό το ατέλειωτο παζάρι αμέτρητων εντύπων, θεαμάτων, θεωριών; Το κατεστημένο, μη μπορώντας ν' αντιπαλέψει με ίσους όρους τα πράγματα που διαπνέονται από ομορφιά, δικαιοσύνη, ελευθερία, αρετή, προσπαθεί να τα θάψει μέσα σε όγκους παραγόμενων σκουπιδιών, να τα εξαφανίσει μέσα στη παραγωγή κενού, πληθωριστικού "λόγου" και "θεάματος". Το αποτέλεσμα για τους κοινούς θνητούς είναι η αίσθηση αδυναμίας, το θάμπωμα ματιών και νου από την ατέλειωτη παρέλαση ερεθισμάτων, ο υπερχορσμός των αισθήσεων, η διανοητική σύγχυση και κούραση, έτσι ώστε ακόμη κι όταν με πολύ κόπο ανακαλυφθεί το αξιόλογο, να μην μπορεί πλέον να βιωθεί από έναν κουρασμένο νου, ενώ την ίδια στιγμή η συνένωση των ανθρώπων γίνεται όλο και πιο δύσκολη (σε επίπεδο οραμάτων, πολιτικών/κοινωνικών προτάσεων, ιδεών, συναισθημάτων κλπ)

4. Η πολιτική και κοινωνική διάσταση του "Πλουραλισμού"

Το παλιό φασιστικό μοντέλο της διά ροπάλου επιβολής της κυρίαρχης άποψης δεν θα μπορούσε να επιβιώσει στις σύγχρονες κοινωνίες. Τα διαδοχικά επαναστατικά ρεύματα των τελευταίων αιώνων διατράνωσαν τη θέληση των λαών για ελευθερία και καλύτερο βιοτικό επίπεδο. Η διάδοση των επαναστατικών ιδεών έβγαλε τους ανθρώπους από το σκοτάδι της άγνοιας στο οποίο τους διατηρούσαν οι εξουσιαστές και η αγάπη τους για τη ζωή τούς έδωσε το θάρρος να ενωθούν και να αντισταθούν στην άμεση-βίαιη καταπίεση του κατεστημένου.

Η απάντηση των λαών στη θεομοθετημένη βία και πνευματική επιβολή, ήταν η διάδοση των μη κυρίαρχων ιδεών και κουλτουρών κι η δυναμική απαίτηση για ελευθερία. Η ανταπάντηση του κατεστημένου σ' αυτό ήταν ένας ελιγμός υποχώρησης. Παραχώρησε την ελευθερία έκφρασης και καλυπτόμενο πλέον πίσω από μια επίφαση δημοκρατικότητας και ελευθερίας συνέχισε να υπερασπίζει τα συμφέροντά του. Οι άνθρωποι εξαπατήθηκαν, εφησύχασαν, αισθάνθηκαν νικητές και δικαιωμένοι, το επαναστατικό τους φρόνημα κάμφθηκε, όχι δια της βίας, αλλά μέσω της πονηρίας. Ο αντίπαλος έχει χαθεί πια από τα μάτια τους, έχει διαμοιραστεί κι έχει γίνει αόρατος. Δεν υπάρχει πλέον η καθαρή πραγματικότητα της καταπίεσης και της ανελευθερίας, που συσπείρωνε τις επαναστατικές δυνάμεις ενάντια της. Δεν υπάρχει το συγκεκριμένο ενωτικό αίτημα της ελευθερίας και της δημοκρατίας, αφού αυτά υποτίθεται ότι έχουν παραχωρηθεί. Θεωρητικό κενό, έλλειψη κοινού σημείου ανα-

κών εντύπων, ραδιοσταθμών κλπ). Η λογική του συστήματος: "Άφησε τα πάντα ελεύθερα, απλώς κάνε εξαιρετικά δύσκολη ή αδύνατη την έκφρασή τους για όσους δεν υπακούουν στις επιταγές σου, ώστε ν' απομείνουν μόνο όσα είναι περισσότερο ή λιγότερο συμβατά με το κατεστημένο.

3. Ο Πληθωρισμός του Πνεύματος

Προκύπτει το φαινόμενο του πληθωρισμού (ιδεών, θεωριών, μηνυμάτων, μέσων, αναγκών κλπ), που κάνει τα ποιοτικά πράγματα να χάνονται μέσα σ' έναν ποσοτικό κυκεώνα, μια σαβούρα ακατάσχετης παραγωγής. Πώς μπορεί πια ο φτωχός μας περιορισμένος νους να επιλέξει ανάμεσα στην ατέλειωτη πληθώρα ερεθισμάτων που το βομβαρδίζουν; Πώς ν' ανακαλύ-

* βλ. "Άμεση και οικονομική δημοκρατία στην αρχαία Αθήνα και σήμερα", Τ. Φωτόπουλος, Κοινωνία και Φύση Νο 1, σελ.21-35.

φοράς, κατακερματισμός λόγω των πολλαπλών διαφορετικών πολιτικών εκτιμήσεων, απογοήτευση, μειωμένο επαναστατικό πάθος, ροπή προς το συμβιβασμό, τον κομπορροισμό. Αυτή ήταν η αποθαρρυντική επίδραση της νέας "πλουραλιστικής" πραγματικότητας της αστικής (καρκατούρας) "δημοκρατίας", πάνω στο επαναστατικό υποκείμενο.

Για να το πούμε πιο σχηματικά, κάποτε υπήρχε ένα μεγάλο μαύρο (επιβαλλόμενο) ΝΑΙ και ο καθένας (αρκεί να είχε το θάρρος) μπορούσε ν' αντιτάξει το δικό του ΟΧΙ. Τώρα υπάρχει πλήθος μικρών προτεινόμενων ναι, ίσως, πιθανόν διαφόρων σκουρόχρωμων αποχρώσεων και δυσκολεύεται πια κανείς να βρεί κάτι ν' αντιτάξει στο διαρκές βούισμά τους. Η συνισταμένη τους τείνει σ' εκείνο το μεγάλο μαύρο ΝΑΙ, μόνο που τώρα αυτά τα μικρά ναι, ακροβολιζόμενα, καθορίζουν ένα συγκεκριμένο χώρο κίνησης, από τον οποίο είναι πολύ δύσκολο ν' αποδράσει κανείς. Οι περισσότεροι αδυνατούν ακόμη και να δουν αυτήν την κοινή συνισταμένη, που άλλοτε ήταν τόσο φανερή και άμεσα πιστική. Αποτέλεσμα η σύγχυση, η αμηχανία και η αδράνεια.

5. Η Πλάνη της Απογοήτευσης

Η επιβολή της μιας άποψης στα ολοκληρωτικά καθεστώτα δημιουργούσε αυτόματα την ανάγκη για αντίλογο, την αίσθηση ότι, δεν μπορεί, θα υπάρχουν κι άλλες αξιόλογες απόψεις, τον ιδεαλιστικό-ρομαντικό οραματισμό του διαφορετικού, που συχνά εξειδανικευόταν και προσδοκούσαν σαν τη σωτήρια εναλλακτική λύση. Έτσι, σε καιρό δικτατορίας υπήρχε η ελπίδα για τη δημιουργία ενός εναλλακτικού κόμματος ή κινήματος (που μόνο η απαγόρευση εμπόδιζε τη συγκρότησή του)

και που θα φερε την ευημερία, την ελευθερία, τη δημοκρατία. Για να χρησιμοποιήσουμε κι ένα πιο τετριμμένο αλλά χειροπιαστό παράδειγμα, την εποχή του κρατικού μονοπωλίου της τηλεόρασης υπήρχε διάχυτος ο οραματισμός της ελεύθερης, ποιοτικής, πλουραλιστικής τηλεόρασης, που θα μόρφωνε και θα ψυχαγωγούσε ποιοτικά.

Με την αντικατάσταση της φασιστικής από την "πλουραλιστική" πολιτική, τα όνειρα γκρεμίστηκαν, η ελπιδοφόρα ψευδαίσθηση διαλύθηκε, για να δημιουργηθεί όμως στη θέση της η ψευδαίσθηση της ματαιότητας και η απογοήτευση. Το πλήθος των φαινομενικά διαφορετικών πολιτικών κομμάτων (που στην ουσία αναπαράγουν τα ίδια κατάρτυστα πρότυπα της εξουσίας, της φανυλότητας, των μαγειρεμάτων και ό,τι άλλο συνιστά την επίσημη πολιτική) και η υποτιθέμενη ελεύθερη συγκρότηση οποιουδήποτε νέου, δημιουργούν την αίσθηση ότι δεν υπάρχει εναλλακτική λύση, ότι η φανυλότητα είναι στη φύση του ανθρώπου, ότι όλα έχουν δοκιμαστεί κι απέτυχαν, ότι εφόσον όλα τα υπάρχοντα είναι έτσι, τότε και οποιοδήποτε άλλο υποθετικό κόμμα ή κίνημα δεν θα μπορούσε παρά να είναι κι αυτό κάπως έτσι κι επομένως, δεν βαριέσαι, ψήφισε κάποιος, όποιο νάναι (όλα τα ίδια είναι), έτσι για να μη μείνουμε έξω από τον εκλογικό τζόγο, για να 'χουμε κάποιον για το ρουσφέτι μας. Στο παράδειγμα της ελεύθερης τηλεόρασης ή ραδιοφωνίας, η εμφάνιση αμέτρητων καναλιών, που υπακούοντας όλα στους ίδιους "εμπορικούς" νόμους συναγωνίζονται σε χυδαιότητα, παραπληροφόρηση, παραγωγή φαύλων προτύπων, πλήση εγκεφάλου κλπ, δημιουργεί την πλάνη της απογοήτευσης, που δέχεται ότι έτσι

είναι η τηλεόραση στη φύση της, ότι αφού όλες οι προσπάθειες καταλήγουν στο ίδιο αποτέλεσμα δεν μπορούμε να περιμένουμε τίποτε το διαφορετικό από μια νέα πραγματική ή υποθετική προσπάθεια.

Και στα δύο παραδείγματα, παραγνωρίζεται το γεγονός ότι ο προσφερόμενος πλουραλισμός είναι πλασματικός κι όχι πραγματικός. Ότι πρόκειται για τον "πλουραλιστικό ολοκληρωτισμό", που αποτελεί τη νέα φασιστική εκδοχή και αντικαθιστά το μονόπλευρο ολοκληρωτισμό κι όχι για αυθεντική πολυφωνία. Ότι αυτός ο πλουραλιστικός φασισμός δεν εκφράζει όλο το χρωματικό φάσμα της πραγματικότητας, αλλά απλά μια μικρή περιοχή του φάσματος με ελαφρά διαφορετικές αποχρώσεις. Έτσι, είτε για κανάλια πρόκειται είτε για κόμματα, δεν απλώνονται σ' όλη την επιφάνεια της σφαιρικής πραγματικότητας, αλλά συσσωρεύονται στο μικρό της κομμάτι που οριοθετείται από τον καπιταλισμό και τη γραφειοκρατία. Γι' αυτό μιλάμε για ψευδαίσθηση και για πλάνη της απογοήτευσης, γιατί χάνουμε την ελπίδα μας και την πίστη μας στον πλουραλισμό και την ελευθερία από τις διαστρεβλωμένες εκδοχές τους, που μάς "παράχωρσαν", αντί να συνειδητοποιήσουμε την πλασματικότητά τους και ν' αναζητήσουμε να εξερευνήσουμε και να πειραματιστούμε στις άλλες περιοχές του φάσματος της πραγματικότητας, προσβλέποντας στον αληθινό πλουραλισμό. Αυτό όμως θα μπορούσε να γίνει μόνο αν εξαλείφονταν οι κοινωνικές αιτίες της αδικίας, της ανισότητας, της πνευματικής σύγχυσης, δηλαδή σ' ένα περιβάλλον απηλλαγμένο από την κατάσταση του καπιταλισμού και της γραφειοκρατίας.

Η παραπάνω προσέγγιση απέχει πολύ από του να είναι πλήρης· αποτελεί μόνο μια πρώτη προσπάθεια ερμηνείας του φαινομένου διακίνησης αγαθών ή ιδεών στη σύγχρονη εποχή και των συνεπειών της, που χρήζει συμπλήρωσης. Σαν συμπέρασμα θα θέλαμε να επισημάνουμε ότι ο μόνος τρόπος άμυνας που μπορούμε να δούμε με τα σημερινά κοινωνικοπολιτικά δεδομένα είναι όσον αφορά μεν την ιδιότητά μας σαν καταναλωτών (αγαθών και ιδεών), ν' αντίστοιχάστε με κάθε τρόπο στις πηγές παραγωγής πλάνης και σύγχυσης, να διαβλέπουμε την ουσιαστική ομοιότητα των φαινομενικά διαφορετικών "φωνών", να προστατεύουμε την εσωτερική μας ηρεμία και διαύγεια από τον υπερκαταναλωτισμό των προσφερόμενων ερεθισμάτων και να τρεφόμαστε σε φυσικό/πνευματικό/ψυχικό επίπεδο όσο πιο ποιοτικά μπορούμε, αποφεύγοντας κάθε τι το δηλητηριώδες. Με την ιδιότητά μας δε των δημιουργών-παραγωγών-διακινητών, να προωθούμε το ποιοτικό και να συνεργαζόμαστε σε όλο και ευρύτερους κύκλους, προσπαθώντας να κάνουμε μια πραγματικά διαφορετική άποψη ν' ακουστεί, διεκδικώντας την πραγμάτωση ενός ολοένα επεκτεινόμενου πλουραλισμού.

Βαγγέλης Χατζηβασιλείου

Τα σχέδια που συνοδεύουν το κείμενο είναι του ολλανδού ζωγράφου Escher, από το βιβλίο "The world of M.C. Escher", Meulenhoff International, Amsterdam, 1971

ΙΣΚΙΟΙ

Κάποτε στο Νότο (στο Μεξικό), ήταν όλα ήσυχια. Συγκλονιστικά τοπία, μελαχρινοί ιθαγενείς με πολύχρωμα ρούχα, τεράστια καινουριοφτιαγμένα κτίρια με την επιγραφή SOLIDARIDAD (ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ), κόκκινα γραμμάτια σε άσπρο φόντο, που ξεπήδαγαν από παντού, αδιάφυστο τεκμήριο της κυβερνητικής πρόνοιας, φρικιά που ταξίδευαν με μανιτάρια, τουρίστες που φωτογράφιζαν όλα τα παραπάνω και αγόραζαν ό,τι πουλιόταν, δηλαδή τα πάντα. Ακόμη και οι Ινδιάνοι που πίστευαν ότι σε κάθε φωτογραφία αιχμαλωτίζεται ένα κομμάτι της ψυχής τους, συνήθισαν να πουλάνε σιγά σιγά κομματάκια ψυχής για λίγα δολάρια. Οι θεοί θα τους το συγχωρούσαν. Είχαν τόσα συγχωρήσει άλ-

μιας οικογένειας. Δεν είναι παράξενο λοιπόν που με το πέρασμα του χρόνου ο μέσος όρος ύψους κατεβαίνει εξαιτίας της κακής διατροφής. Το παράξενο είναι ότι αυτός ο τόπος είναι ο παράδεισος στη γη. Έδαφος εξαιρετικά εύφορο, κλίμα τροπικό, αφθονία πρώτων υλών. Μια ευλογία και μια κατάρα. Τι να τον κάνεις τον παράδεισο όταν έχει κηπουρούς και μαντρόσκυλα;

Οι Ινδιάνοι λοιπόν διώχτηκαν πολύ νωρίς από την Εδέμ. Ο καλός λευκός Θεός αποφάσισε ότι η γη παύει να είναι δικιά τους και περνάει στα χέρια μεγαλοτσιφλικάδων. Σε κάποιες περιπτώσεις τους αφήνει από

στο γκρέμισμά του παρασύρει πολλά.

Και εκεί που ο νόμος δε φτάνει, φτάνει η Coca Cola και γίνεται σύμβολο, αφομοιώνεται, αποτελεί τμήμα των προσφορών στο θεό και έχει τιμητική θέση σε εκκλησίες. Η Coca Cola πάει με όλα. Αφήνει τη σφραγίδα της στα πιο απομονωμένα μέρη, είναι το σημάδι ότι η πρόδοος πλησιάζει και προς τα εκεί. Είναι μαζί με την τηλεόραση, το καθρεφτάκι και οι χάντρες που χαρίζει η σημερινή κυβέρνηση στους "απλοϊκούς Ινδιάνους". Μόνο που πολλοί από αυτούς είναι πολύ μεθυ-

σμένοι για να χαρούν. Το αλκοόλ κάνει τη δουλειά του εδώ, ακριβώς όπως και στις Η.Π.Α. Γιατί να πολεμήσεις κάποιους τύ-

πους όταν μπορείς να τους μεθύσεις; Έτσι το αγουαρδιέντε έγινε το δηλητήριο που έτρεχε τα τελευταία χρόνια στις φλέβες των

ΜΙΑ ΘΥΕΛΛΑ ΚΑΙ ΜΙΑ ΠΡΟΦΗΤΕΙΑ

λωστε. Ήταν τόση λοιπόν η ομορφιά και η ησυχία που σχεδόν κανείς δεν φαινόταν να σκέφτεται ότι η ζούγκλα λιγότευε απειλητικά, ότι οι εξωρύξεις πετρελαίου και οι τεράστιες εξαγωγές ξυλείας άφηναν τη μια μετά την άλλη τις ανοιχτές πληγές και οι πολυεθνικές δεν έχουν το χρόνο να παίζουν τη νοσοκόμα, ότι τα πολύχρωμα ρούχα των ιθαγενών πάλιναν πάνω στα κορμιά τους και τα πιτσιρίκια τους-τόσο γραφικά και χαριτωμένα τα χρυσά μου, με τα μουντζουρωμένα πρόσωπα και τα κουρέλια για ρούχα-πέθαιναν από χολέρα, ελονοσία ή εντερικά και θεωρούσαν τις ψείρες και τις αμοιβάδες αναπόσπαστη συντροφιά τους, ότι τα προκάτ κτίρια, καρποί του κυβερνητικού προγράμματος της αλληλεγγύης, ήταν φυλακές και στρατόπεδα και όχι σχολεία και νοσοκομεία.

Είναι πολύ όμορφος ο Νότος στο Μεξικό. Μόνο που η ομορφιά του πονάει αυτούς που πίσω από τα αιμάτινα γραμμάτια της αλληλεγγύης (SOLIDARIDAD) διακρίνουν το πλαστικό χαμόγελο του Salinas και το λογότυπο του κόμματός του (PRI). Και αυτή η ομορφιά είναι για πούλημα. Στις αγορές στην πολιτεία Chiapas "όλα πουλιούνται και αγοράζονται εκτός από την ινδιάνικη αξιοπρέπεια. Εδώ όλα είναι ακριβά εκτός από το θάνατο". Ιθαγενείς ξεκινάνε από τα χωριά τους και μετά από πεζοπορίες φτάνουν στις πόλεις για να πουλήσουν φρούτα, λαχανικά, ρούχα, είδη φορκλόρ, ακόμη και τα πρόσωπά τους για πορτρέτα. Κι αυτό που κερδίζουν φτάνει ίσα ίσα για ένα πιάτο φασόλια για κάθε μέλος της οικογένειας. Στις αγροτικές περιοχές του Νότου τα φασόλια και οι τορτίγιες είναι το καθημερινό φαγητό

κομματάκι για να καλλιεργούν το καλαμπόκι τους και να επιζούν. Στις περισσότερες όμως δεν τους δίνει ούτε αυτό. Και τότε τι μένει να κάνουν; Υπάρχει ένας τρόπος και οι ιθαγενείς τον εκμεταλλεύονται. Μόνο που είναι αντιοικολογικός! Κάνει κομμάτια ζούγκλας. Τα αφήνουν να καπνίζουν για μερικές μέρες και όταν το αδιαπέραστο πράσινο αντικατασταθεί από το μαύρο του καμμένου, καθαρίζουν το χωράφι από τα ξύλα και αρχίζουν να σπέρνουν το καλαμπόκι τους. Σε πολλά κομμάτια της, η ζούγκλα σπάει και γίνεται milpa (καλαμποκοχώραφο) και η μυρωδιά του καμμένου σε κυνηγάει παντού. Οι ευαίσθητες ψυχές των κυβερνητικών οικολόγων πληγώνονται και εκδίδουν νόμους και διατάγματα που απαγορεύουν τέτοιου είδους "βάρβαρες ενέργειες". Μόνο που οι βούλες τους δεν συνοδεύονται από σακιά καλαμπόκι και οι νόμοι τους άλλωστε δεν φτάνουν ποτέ εκεί. Και οι Ινδιάνοι συνεχίζουν να στρέφουν αυτοκτονικά τη ζούγκλα εναντίον τους, το χέρι τους γυρίζει και πληγώνει τους ίδιους. Η οικολογική πρασινάδα των κυβερνητικών και των κατ'όλους "ευαίσθητοποιημένων πολιτών" για εκείνους είναι το σπίτι τους, ή καλύτερα ο κόσμος τους που

ν τ ό -
πιων πληθυσμών και εξουδετέ-
ρωνε κάθε πιθανή αντί-
σταση. Δεν χρειάζονται στατιστικές για να καταλάβεις ότι η πλειοψηφία των Ινδιάνων στο Νότο είναι αλκοολικοί. Μια βόλτα σε ένα από τα χωριά τους σε πείθει. Άντρες μεθυσμένοι και γυναίκες με κεφάλια κατεβα-
σμένα, πρόσωπα σοβαρά και ένα παράξενο μείγμα αξιοπρέπειας και ντροπής στα μάτια τους και τριγύρω πιτσιρίκια να κοιτάζουν με κάτι μάτια τεράστια, μάτια της περιέργειας, της αθωότητας ή του φόβου. Εικόνες τυπικές στα χωριά στο Chiapas. Όταν ψάξεις λίγο πίσω από το φορκλόρ η ομορφιά δε χάνεται, μόνο γίνεται πιο ανθρώπινη.

Δεν ήταν πολλοί όμως αυτοί που έφαχναν. Οι εκπρόσωποι του κράτους επισκέφτονταν τα ινδιάνικα χωριά μόνο για να κόψουν κορδέλες εγκαινίων σε νοσοκομεία που ο εξοπλισμός τους, δανεικός από τις κλινικές της διπλανής πόλης, εξαφανιζόταν μετά την αποχώρηση των επισήμων. Οι ξένοι επιχειρηματίες, απορροφημένοι να μετράνε το χρήμα που τους έφερνε το πετρέλαιο και η ξυλεία, θεωρούσαν τη ζούγκλα οικόπεδό τους και τους ιθαγενείς μέρος της τοπικής πανίδας. Για τα ζώα που σιγά σιγά εξαφανίζονταν έφτιαξαν έναν υπερσύγχρονο ζωολογικό κήπο στο Tuxtla Gutierrez και μέσα σε κλουβιά έκλεισαν ένα quetzal, πέντε αετούς, δύο τζάγκουαρ, περήφανοι για την κιβωτό τους. Ε! και τους Ινδιάνους κάπου θα τους βόλευαν. Οι τσιφλικάδες μεγάλωναν τα τσιφλίκια τους και οι διανοούμενοι στις πόλεις κουβέντιαζαν ακούραστα για την κουλτούρα των Μάγιας αγοράζοντας όσο όσο κομματάκια πέτρας μ' ένα μάτι ή ένα δάχτυλο ποδιού. Όσο για το ότι οι σημερινοί Μάγιας πούλαγαν μπανάνες στις γωνίες δε φαινόταν να ανησυχεί κανείς. Η ενα-

σχόληση με τα έργα τέχνης του παρελθόντος είναι πιο ενδιαφέροντα και πιο ασφαλής άλλωστε..

Σε αυτούς τους συσχετισμούς ισορροπούσε ο Νότος στο Μεξικό τα τελευταία χρόνια. Οι πολλοί που ζουν σε άθλιες συνθήκες για να εξασφαλίσουν τη χλιδή των λίγων. Μια μικρογραφία του πλανήτη. Μα εδώ και κάποιον καιρό άρχισαν να διακρίνονται κάποιες γρατζουνιές στην ιλλουστράσιόν καρτ ποστάλ του Chiapas. Το 1992, και ενώ οργανώνονταν οι φιέστες για τα 500 χρόνια από την ΑΝΑΚΑΛΥΨΗ της Αμερικής, οι Ινδιάνοι βάζουν το δικό τους στίγμα ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ στην ανακάλυψη του πουλημένου λευκού. "500 χρόνια μετά από τότε που ο ξένος εφιάλτης επιβλήθηκε στη νύχτα αυτής της γης", Ινδιάνοι από την Αλάσκα και από τη γη του Πυρός, όλες οι φυλές της Αμερικής, ξεκινάνε μια πορεία ο καθένας από τη γη του, για να φτάσουν στην πόλη του Μεξικό και να φτύσουν στα μούτρα των επισήμων που γιορτάζουν ξεδιάντροπα, τη δική τους αξιοπρέπεια. Μαζί τους οι Ινδιάνοι από το Chiapas, έρχονται για να μιλήσουν για το παράλογο της φτώχειας τους. Μόνο που η φωνή τους κρατάει λίγο. Ξαναπερπατάνε τα 1106 χιλιόμετρα του γυρισμού με τις τσέπες βαριές από υποσχέσεις. Τίποτα δεν έχει αλλάξει. Όχι ακόμα. Γιατί τώρα στο Νότο εμφανίζονται οι πρώτοι ίσκιιοι.

-Στο Simojovel, οι πλούσιοι κτηνοτρόφοι της περιοχής πληρώνουν κάποιους για να επιτεθούν στους αγρότες της περιοχής (οι γνωστές λευκές φρουρές). Κι εκείνοι αποφασίζουν να σπάσουν τον κύκλο της σιωπής και της εκμετάλλευσης και να αντιδράσουν. Περικυκλώνουν το χωριό (που είναι από τα σημαντικότερα της επαρχίας) και απαγορεύουν την είσοδο και την έξοδο οποιουδήποτε. Ο στρατός στρατοπεδεύει, η αστυνομία ετοιμάζεται και οι φεουδάρχες απαιτούν αίμα. Μετά από διαπραγματεύσεις, η σύγκρουση λύνεται επιφανειακά, οι αιτίες που την προξένησαν εξακολουθούν να υποβόσκουν και όλα φαίνονται να επιστρέφουν στην προηγούμενη ηρεμία.

-Κοντά στο Ocosingo οι

Ινδιάνοι κόβουν ξύλα απαραίτητα για την επιβίωσή τους. Η αστυνομία τους συλλαμβάνει και κατάρχει την ξυλεία προς όφελος του διοικητή της. Οι Ινδιάνοι παίρνουν στην κατοχή τους τα οχήματα της αστυνομίας και αιχμαλωτίζουν αυτούς που έκαναν τις συλλήψεις. Η κυβέρνηση στέλνει ασφαλίτες και αυτοί επίσης αιχμαλωτίζονται. Οι Ινδιάνοι αφήνουν ελεύθερους τους ομήρους τους και διαδηλώνουν μέχρι το Palenque. Ο στρατός τους επιτίθεται και απαγάγει τους ηγέτες τους. Ξανά διαπραγματεύσεις. Η κυβέρνηση απελευθερώνει τους ηγέτες και οι αγρότες επιστρέφουν τα οχήματα. Η σύγκρουση λύνεται επιφανειακά, οι αιτίες που την προξένησαν εξακολουθούν να υποβόσκουν και όλα φαίνονται να επιστρέφουν στην προηγούμενη ηρεμία.

-Στο Ocosingo διοργανώνεται μια διαδήλωση από 4000 ιθαγενείς αγρότες. Οι τοπικοί διοικητές, μη ξέροντας για τι πρόκειται, τρέπονται σε φυγή και οι Ινδιάνοι ανάβουν φωτιές έξω από το Δημαρχείο, χορεύουν, απαγγέλουν ποιήματα, μιλάνε. Μόνο ο δικός τους λόγος ακούγεται εκείνη την ημέρα. Μετά από λίγες ώρες, η διαδήλωση διαλύεται με εμφανή τάξη. Οι αιτίες που την προκάλεσαν εξακολουθούν να υποβόσκουν αλλά όλα φαίνονται να επιστρέφουν στην προηγούμενη ηρεμία.

-Στο Abasolo πριν χρόνια οι αγρότες πήραν κομμάτια γης που τους ανήκαν. Τρεις επικεφαλές της κοινότητάς τους αιχμαλωτίζονται και βασανίζονται από την κυβέρνηση. Οι Ινδιάνοι καταλαμβάνουν τον εθνικό δρόμο San Cristobal Ocosingo. Διαπραγματεύσεις πάλι. Η σύγκρουση λύνεται επιφανειακά, οι αιτίες υποβόσκουν και κατά τα φαινόμενα όλα ξαναγυρίζουν στην προηγούμενη ηρεμία.

Μικρές ρωγμές στον κύκλο της σιωπής που τυλίγει την εκμετάλλευση των ινδιάνικων πληθυσμών στο Νότο. Κάτι φαίνεται να κινείται. Κάτι που αιωρείται στην ατμόσφαιρα σαν καλά κρυμμένη απειλή, κάτι στην ένταση του βλέμματος αυτών των ίδιων ανθρώπων,

των αλκοολικών και για πολ- λούς ξε- γράμμε- νων, κά- στην πα- ράξε ν ησυχία της ζούγκλας Σχεδόν

κανείς δεν το ακούει.

"Ονειρεύεται ο Antonio ότι η γη που τώρα δουλεύει του ανήκει, ονειρεύεται ότι τον ιδρώτα του τον αμείβουν με δικαιοσύνη και αλήθεια, ονειρεύεται ότι υπάρχει σχολείο για να θεραπεύσει την άγνοια και φάρμακα για να φοβίσουν το θάνατο, ονειρεύεται ότι το σπίτι του φωτίζεται και το τραπέζι του γεμίζει, ονειρεύεται ότι η γη του είναι ελεύθερη και ο λόγος των δικών του ανθρώπων είναι που την ορίζει, ονειρεύεται ότι έχει ειρήνη με τον εαυτό του και με τον κόσμο. Ονειρεύεται ότι πρέπει να παλέψει για να αποκτήσει αυτό το όνειρο, ονειρεύεται ότι πρέπει να πεθάνει για να υπάρξει ζωή.

Ονειρεύεται ο Antonio και ξυπνά... Και τώρα ξέρει τι να κάνει και βλέπει τη γυναίκα του γονατισμένη να φύσσει τη φωτιά και ακούει το παιδί του να κλαίει και βλέπει τον ήλιο να ανατέλλει και ακονίζει το μαχαίρι του ενώ χαμογελάει..

Ένας άνεμος σηκώνεται και τα ανακατεύει όλα, και αυτός σηκώνεται και προχωράει για να συναντήσει και άλλους. Κάτι του λέει ότι η επιθυμία του είναι επιθυμία πολλών και πάει να τους ψάξει.

Ονειρεύεται ο Κυβερνήτης ότι η γη του αναστατώνεται από ένα φοβερό άνεμο που όλα τα σηκώνει, ονει-

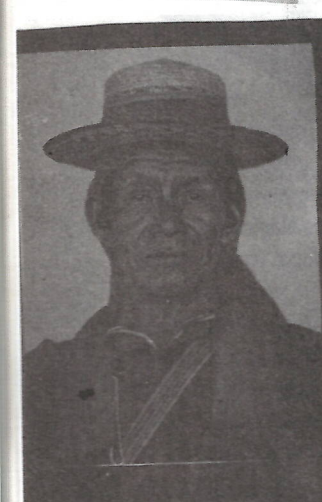
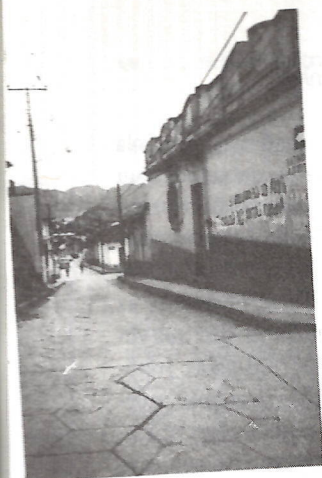
ρεύεται ότι τον παίρνουν όλα όσα έχει κλέψει, ονειρεύεται ότι το σπίτι του είναι κατεστραμμένο και ότι το βασίλειό που κυβερνούσε καταρρέει. Ονειρεύεται και δεν κοιμάται. Ο Κυβερνήτης πάει εκεί όπου οι φεουδάρχες και οι άλλοι του λένε ότι κι αυτοί ονειρεύονται το ίδιο. Ο Κυβερνήτης δεν ξεκουράζεται, πάει στους γιατρούς του και αυτοί αποφαινούνται ότι πρόκειται για ινδιάνικη μαγεία και όλοι μαζί αποφασίζουν ότι μόνο με αίμα θα απελευθερωθεί από αυτό το ξόρκι και ο Κυβερνήτης στέλνει να σκοτώσουν και να φυλακίσουν και κατασκευάζει κι άλλες φυλακές κι άλλα στρατόπεδα και το όνειρο συνεχίζει να μην τον αφήνει να κοιμηθεί.

Σ' αυτή τη χώρα όλοι ονειρεύονται. Φτάνει πια η ώρα να ξυπνήσουν!" *

Η ΚΑΤΑΓΓΙΛΑ

Πρώτη ημέρα του 1994. Και κάποιοι στο Μεξικό ξυπνάνε μέσα σ' έναν εφιάλτη. Κάποιοι άλλοι όμως --οι δημιουργοί του εφιάλτη -- πλησιάζουν για πρώτη φορά τόσο κοντά σ' ό,τι ήταν πριν όνειρο. Κατάληψη της πόλης του

San Cristobal και άλλων τεσσάρων σημείων στη γύρω περιοχή, από το EZLN (Στρατός των Ζαπατίστας για την εθνική απελευθέρωση). Φαίνεται σαν να εμφανίστηκαν από το πουθενά αυτοί οι άνθρωποι με τα στρατιωτικά ρούχα, τα κόκκινα μαντήλια στο λαιμό και τα καλυμμένα πρόσωπα. Και σαν να ενσάρκωσαν ξαφνικά όλες τις κρυμμένες επιθυμίες των όμοιών τους και όλους τους φόβους των βολεμένων. Στις κινήσεις τους είναι φανερό μια σιγουριά και μια γενναιοδωρία, αυτή που σου δίνει η λύσσα και η αίσθηση ότι για πρώτη φορά ορίζεις τη ζωή σου ή το θάνατό σου. Και στα λόγια τους η περηφάνια, γιατί ξέρουν ότι εκπροσωπούν χιλιάδες ανθρώπων που τόσον καιρό σώπαιναν. Οι Μάγια, οι γιοί του χρόνου, διεκδικούν επιτέλους μια θέση σ' αυτόν. Η πρώτη κίνησή τους την πρώτη ημέρα του χρόνου είναι ένα χαστούκι στην κυβέρνηση που πολυδιαφήμιζε το 1994 ως το έτος που το Μεξικό θα έμπαινε στο "μοντέρνο κόσμο", με την εφαρμογή της NAFTA (της συμφωνίας για την ελεύθερη αγορά ανάμεσα στα κράτη της Β. Αμερικής). Πολλοί τη χαρακτήρισαν ως κίνηση αυτοκτονίας, αφού ξέφευγε από τα προηγούμενα στάνταρντ του αντάρτικου της Κεντρικής Αμερικής. Ένα εντυπωσιακό χτύπημα επιφέρει

σίγουρο ανθρωποκυνηγητό και μεγάλες απώλειες. Όμως το πιο σίγουρο είναι ότι αυτό το θεαματικό χτύπημα στο San Cistobal, πολύ τουριστική πόλη, ήταν απόλυτα επιτυχημένο για δύο λόγους:

α) ότι μετέτρεψε την έναρξη του αντάρτικου σ' ένα πόλεμο που θα εκτυλισσόταν κάτω από τους προβολείς της δημοσιότητας. Τα ξένα media το έκαναν γεγονός ενώ η μεξικάνικη τηλεόραση επέμενε ότι "στο Νότο δε συμβαίνει τίποτα" και ότι "όλα είναι υπό έλεγχο".

β) ο EZLN πέτυχε να κατάσχει φάρμακα, τρόφιμα, πολεμικό εξοπλισμό και πυρομαχικά που αύξησαν σημαντικά τη δύναμή του.

Λέχθηκε (από τον Salvador Castaneda, πρώην Μεξικάνο αντίσκη) ότι τα μινιμά που μετέδιδαν οι ζινι-σεις των ανταρτών ήταν η "καταστροφή των συμβόλων της δύναμης", δημαρχία, αρχεία, αστυνομικά τμήματα, φυλακές. Οι εξεγερμένοι γκρέμιζαν ό,τι τόσα χρόνια κατασκεύαζαν στη δική τους γη, ξένοι νόμοι που οι ίδιοι ποτέ δεν αποδέχθηκαν. Ελευθερώσαν φυλακισμένους και φυλάκισαν μπάτσους. Δεν χρειάστηκε να κλέψουν, να κάψουν και να λεηλατήσουν παρά μόνο ό,τι ήταν ξένο. Απ' τα χωριά που περνούσαν οι κάτοικοι μοιράζονταν μαζί τους ό,τι είχαν. Ήταν οι **δικοί τους**. Επιτέλους υπήρχαν κάποιοι δικοί τους.

Η κυβέρνηση του Salinas ήταν φυσικό να σαστίσει και να αντιδράσει σπασμωδικά. Οι μνήμες του '68 ξαναγύρισαν στο Μεξικό, που εδώ και κάποια χρόνια είχε καταφέρει να ξεχάσει ότι πριν από 26 χρόνια 2.000 ή περισσότεροι άνθρωποι σκοτώθηκαν σε μια επιχείρηση εκκαθάρισης της πόλης από τα ταραχοποιά στοιχεία και εξασφάλιση της ηρεμίας ενόψει των Ολυμπιακών αγώνων. Τώρα τα ελικόπτερα και οι κομμάντος δεν γάζωναν μια πλατεία όπως τότε, αλλά κατοικημένες εκτάσεις, χωριά στη ζούγκλα, ότι ήταν σε κίνηση στους δρόμους. "Καίνε, σκοτώνουν τα ζώα, πέθανε η Τίγρης, το ελάφι, υπάρχει πολλή φωτιά και αίμα στο ποτάμι. Οι άνθρωποι χαμένοι έψαχναν δρόμο για να ξεφύγουν". Η τιμωρία. Μόνο που εδώ δε λειτουργήσε αποτελεσματικά. Τα μέλη του EZLN έχουν τη ζούγκλα για σπίτι. Ελίσσονται με άνεση και ξεφεύγουν. Έχουν την υποστήριξη του λαού. Δεν φοβούνται. Ακόμη και αν ο οπλισμός τους δεν είναι αρκετός. Ο κυβερνητικός στρατός κατεβάζει μυδραλλιοβόλα, όπλα τελευταίας τεχνολογίας και μεγάλου βελιγνούς και τα βάζει απέναντι στην οργή και την απελπισία ανθρώ-

πων που αργότερα βρίσκονται νεκροί με ξύλα βαμμένα σαν ντουφέκια στο χέρι. Είναι ηρωισμός ή ο μόνος δρόμος;

15.000 στρατιώτες τριγυρνάνε στην περιοχή συλλαμβάνοντας και βασανίζοντας όποιον τους φαίνεται ύποπτος. Και ύποπτοι είναι όλοι. Όλοι είναι μελαμψοί, όλοι είναι πεινασμένοι, όλοι δυνάμει επαναστάτες. Τα μέλη του EZLN - γύρω στα 1.000 άτομα - αυξάνονται. Η κυβέρνηση χάνει τον έλεγχο.

Τα γαλάζια μάτια του Subcomandante Marcos γίνονται η απόδειξη ότι το αντάρτικο είναι εισαγόμενο, ότι αυτή η συνομοσία είναι πλεκτάνη ξένων αριστεριστικών οργανώσεων. Η Σοβιετική Ένωση δεν υπάρχει πια, έτσι η ευθύνη της συνομοσίας πέφτει στα αντάρτικα της Κεντρικής Αμερικής που ξεγελάνε και χρησιμοποιούν τους καημένους αφελείς Ινδιάνους. Η γυναίκα του γραμματέα της κυβέρνησης P. Gonzalez, γνήσια πατριώτισσα, συγκεντρώνει τις γυναίκες των στρατιωτικών που παίρνουν μέρος στην επιχείρηση για το λιώσιμο των "Μυρμηγκιών" (κωδικό όνομα που χρησιμοποιεί ο στρατός για τα μέλη του EZLN) και διακηρύσσει ότι "ξένα προς τους κατοίκους των Chiapas συμφέροντα δεν μπορούν να σπάσουν την ενότητα του λαού, που για πολύ καιρό αμυνόταν για την ταυτότητά του και διατηρεί την κουλτούρα, τις παραδόσεις και τα έθιμα του. Οι στρατιώτες μας δίνουν τη ζωή τους για να υπερασπιστούν το έθνος και τους κατοίκους του Chiapas. Πρέπει να ενωθούν τα μέτωπα και να ηττηθούν εκείνοι που διαταράσσουν την ειρήνη στην επικράτεια, αναζητώντας προσωπικά συμφέροντα χωρίς να τους ενδιαφέρει η ανάπτυξη των κατοίκων της περιοχής".

Μόνο που το παραμύθι της ενότητας είναι πολύ παλιό και αυτά τα "προσωπικά συμφέροντα" δεν πείθουν πια κανένα. Οι Μεξικάνοι, σ' όλη τη χώρα, συνειδητοποιούν ότι το '68 δεν είναι τόσο μακριά, καταφέρνουν να δουν πίσω απ' τα καθυστερημένα τηλεοπτικά πλάνα και τους διψήφιους αριθμούς θυμάτων. Ο αέρας φέρνει σ' όλη τη χώρα τον καπνό και τις στάχτες από τα πτώματα που καίγονται κατά δεκάδες στο Νότο και έτσι οργανώνονται συγκεντρώσεις συμπαράστασης κι εμφανίζονται ακόμη και πανώ καθολικών να γράφουν "Ας σε συγχωρήσει ο Θεός Salinas. Εμείς όχι".

Και η οργή φαίνεται να μεγαλώνει. Μαζί της και η ανυπομονησία της κυβέρνησης να τελειώνει, να αντικαταστήσει γρήγορα το αμύχανο, πανικόβλητο, τσαλακωμένο χαμόγελο του Salinas, που νευρικός διαβεβαιώνει ότι δεν συμβαίνει τίποτα, με τη γνωστή εικόνα του προέδρου της χώρας που εμπνέει σιγουριά στο λαό, μα το κυριότερο, σιγουριά στους ξένους επενδυτές. Η

πτώση του δείκτη στο χρηματιστήριο πονάει πολύ περισσότερο από μερικές εκατοντάδες λιωμένα μυρμηγκία στο Νότο. Παγιδευμένος λοιπόν ο πρόεδρος ανάμεσα στους συμβουλάτορες του υπολογίζει πόσα σκοτωμένα μυρμηγκία αντιστοιχούν σε μια μονάδα στους διεθνείς χρηματιστηριακούς δείκτες. Μόνο που αυτά τα σιχαμένα μυρμηγκία δεν πεθαίνουν ήσυχα-ήσυχα. Ουρλιάζουν. Και ακούγονται. Όσο και αν αξιόλογοι κύριοι, όπως ο Octavio Paz, Killer συνδυασμός λογοτέχνη-ρουφιάνου, προσπαθούν με όμορφα λογάρια και με ακράδαντα επιχειρήματα να πείσουν το Μεξικάνικο λαό ότι "το κίνημα αυτό είναι ξένο με τις ανάγκες του έθνους και καταδικασμένο να αποτύχει αφού στερείται ιδεολογικών στηριγμάτων και εμπνέεται από μια αρχαϊκή ιδεολογία και απλοϊκά ιδανικά ανθρώπων που ζουν σε μια εποχή διαφορετική από τη σημερινή".

Και όσο ούρλιαζαν τα μυρμηγκία τόσο ξεφωνίζει ο κ. Paz ότι ο στρατός πρέπει γρήγορα να αποκαταστήσει την τάξη σ' αυτή την περιοχή. Με ανθρωπιά βέβαια και σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα. (Των τσιφλικάδων, κτηνοτρόφων και μεγαλοαστών της περιοχής). Για δικαιώματα των μυρμηγκιών δεν μιλάει κανείς. Έτσι, τα ίδια αποφασίζουν μ' ένα πολεμικό ανακοινωθέν να μιλήσουν για το πώς έφτασαν να σκαρφολώνουν και να τσιμπάνε το πόδι που μέχρι τώρα τους έλιωνε - όπως είναι άλλωστε και νόμος της φύσης. Και είπαν ότι:

* Η εξέγερσή τους βγαίνει κατευθείαν από το ιστορικό παρελθόν της χώρας τους, την αντίσταση στην εισβολή των γιάνκηδων 1846-47, τις μάχες του Pancho Villa και του Emiliano Zapata και όλα τα 500 χρόνια της ινδιάνικης αντίστασης στους Κονκισταδόρες.

* Δεν έχουν καμιά σχέση με την καθολική Εκκλησία (όσο και αν αυτό θα βόλευε πολλούς που ψάχνουν για εξιλαστήρια θύματα στον πόλεμο ανάμεσα στα διάφορα δόγματα που σημαδεύουν το Νότο).

* Στο στρατό τους η συντριπτική πλειοψηφία είναι Ινδιάνοι της περιοχής Chiapas αλλά υπάρχουν και κάποιοι που δεν έχουν ινδιάνικο αίμα. (Η ινδιανικότητα άλλωστε δεν ορίζεται από το χρώμα του δέρματος).

* Έχουν πίσω τους 10 χρόνια προετοιμασίας (και συσσωρευμένης λύσσας).

* Περίμεναν μέχρι τώρα για να χτυπήσουν γιατί πρώτα δοκίμασαν ειρηνικές λύσεις. "Σε 10 χρόνια πέθαναν περισσότεροι από 150.000 αδέρφια μας από ασθένειες που μπορούν να θεραπευτούν. Η κυβέρνηση δίνει μόνο ελεημοσύνες, αλλά αυτές κρατάνε μια στιγμή μετά έρχεται πάλι ο θάνατος στα σπίτια μας. Γι αυτό σκεφθήκαμε "φθάνει πιά", ως εδώ. Δεν θέλουμε να πεθαίνουμε πια από άχρηστο θάνατο, γι αυτό καλύτερα να πολεμήσουμε. Αν πεθάνουμε τώρα δεν θα είναι με ντροπή αλλά με αξιοπρέπεια όπως οι πρόγονοι μας. Είμαστε πρόθυμοι να πεθάνουμε άλλοι 150.000 αν είναι απαραίτητο αυτό για να ξυπνήσει ο λαός μας από το απατηλό όνειρο όπου τον έχουν ρίξει.

Θέλουμε δικαιοσύνη, όχι συγχώρεση ή ελεημοσύνες.

Το παραπάνω κείμενο πραγματικά αποδεικνύει περίτρανα τους ισχυρισμούς του ποιητή για έλλειψη ιδεολογικού υπόβαθρου. Πουθενά δεν έχει παραπομπή σε αντίστοιχο γραπτό θεωρητικού μιας οποιασδήποτε ιδεολογίας. Δεν αναφέρεται καθόλου κάποιος μαρξισμός, τροτσκισμός, αριστερισμός, σοσιαλισμός.

Παντελής ανυπαρξία "ισμών" ή τουλάχιστον κάποιας στοιχειώδους βιβλιογραφίας. Κάτι παράξενα πράγμα-

τα, λέει, για θανάτους άχρηστους και απατηλά όνειρα. Και έχει κι εκείνη την άγνωστη λέξη. Πώς την είπε; Αξιοπρέπεια (μάλλον).

Όσο πάντως κι αν η γλώσσα που χρησιμοποιεί ο EZLN είναι δυσνόητη για τα ανώτερα κλιμάκια της κυβέρνησης, τα μηνύματα της διεθνούς κοινής γνώμης, (πάντα έτοιμης να προσπατήσει τους καλούς) που αυτή τη φορά κατ' εξαίρεση ταυτίζει τον καλό με τον Ινδιάνο και τον κακό με τον cowboy, γίνονται πολύ γρήγορα κατανοητά. Ο θεός Κλίντον τραβάει λίγο το αυτί στον άτακτο Salinas και του λέει να μαζέψει τα αεροπλανάκια του γιατί κάνουν εκκωφαντικό θόρυβο και ούτε οι βροντερές φωνές των εκφωνητών του CNN τους μπορούν να τον καλύψουν, και να διαλέξει πιο ειρηνικές λύσεις όπως για παράδειγμα να καθίσει στο ίδιο τραπέζι με τους κακούς αντάρτες για διάλογο. Αυτός ο διάλογος είναι καινούργιο παιχνίδι, λίγο σικέ

Η ΠΡΟΦΗΤΕΙΑ

Όταν θα κοπάσει η θύελλα
όταν η βροχή και η φωτιά
θα ξαναφήσουν τη γη στην ησυχία της
ο κόσμος δε θα είναι πια ο κόσμος
αλλά κάτι καλύτερο

γιατί κερδίζει πάντα αυτός που καλεί σε διάλογο, δηλ. τώρα ο πρόεδρος. Ο Subcomandante Marcos όμως είναι ζαβολιάρης και αντί να ζητήσει συγγνώμη και να παίξει αμέσως διάλογο αρχίζει να μιλά:

"Για πιο πράγμα πρέπει να ζητήσουμε συγγνώμη;

Για το ότι δεν θέλουμε να πεθάνουμε από πείνα;

Για το ότι δεν κρύψαμε τη δυστυχία μας;

Για το ότι αποδείξαμε στην υπόλοιπη χώρα και σ' ολόκληρο τον κόσμο ότι η ανθρώπινη αξιοπρέπεια βρίσκεται ακόμη και ανάμεσα στους πιο φτωχούς;

Για το ότι παλεύουμε για την ελευθερία, τη δημοκρατία και τη δικαιοσύνη;

Για το ότι δεν παραδινόμαστε;

Για το ότι καλούμε το μεξικάνικο λαό να παλέψει για ότι του ανήκει;

Ποιός πρέπει να ζητήσει συγγνώμη από ποιόν;

Μήπως αυτοί που μας αντιμετωπίζουν σαν ξένους στην ίδια μας τη γη και μας ζητάνε χαρτιά και υποταγή στους νόμους των οποίων την ύπαρξη και δικαιοσύνη εμείς αγνοούμε;"

Επιπλέον δηλώνει ότι δεν παίζει σε παιχνίδια που τους κανόνες τους βάζουν οι "μεγάλοι". Και βάζει τους όρους των Ζαπατίστας:

*Αναγνώριση του EZLN ως εμπόλεμης δύναμης

*Παύση του πυρός κι από τις δύο πλευρές σε όλη την εμπόλεμη περιοχή

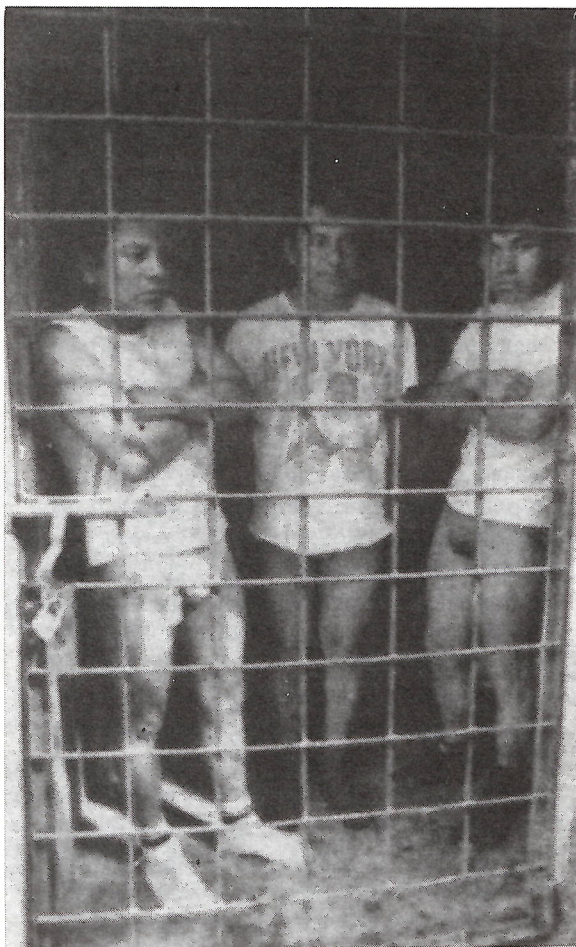
*Απομάκρυνση των κυβερνητικών στρατευμάτων απ' όλες τις κοινότητες με πλήρη σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων του αγροτικού πληθυσμού

*Παύση των αδιακρίτων πυρών σε αγροτικές περιοχές

*Με βάση τις τρεις προηγούμενες συνθήκες, δημιουργία μιας εθνικής επιτροπής διαμεσολάβησης.

Έτσι ο subcomandante Marcos και οι φίλοι του αρχίζουν να γίνονται πολύ ενοχλητικοί. Τόσο, που ξαφνικά τα media σ' όλο τον κόσμο αποφασίζουν να μην τους παίξουν. Και από τη μια μέρα στην άλλη εξαφανίζονται από τύπο και τηλεόραση, σαν να μην υπήρξαν ποτέ. Εκεί που σταματήσανε να μετράνε, ο επίσημος αριθμός των θυμάτων είχε ξεπεράσει τα 100 (υπολόγισε και άλλους 400 για να πλησιάσεις την πραγματικότητα). Οι αριθμοί πάγωσαν και άλλη μια συγκινητική "εξέγερση των ξεχασμένων" πέρασε στην ιστορία. Κάποιοι είδαν ότι οι γραφικοί Ινδιάνοι είχαν πολλές ομοιότητες με τους ξεχασμένους άλλων τόπων, μαζικών και βορειότερων. Και φρόντισαν να τους ξαναφορέσουν τα φτερά και τα κομψά σκισμένα ρούχα τους και να τους ξαναγυρίσουν στην πραγματική τους θέση, στα western της Warner - Bros.

"Μετά από αυτή τη σφαγή Ινδιάνων θα έρθουν οι ψυχροί φιλελεύθεροι αναλυτές, οι σοσιαλδημοκράτες με την ταραγμένη συνείδηση, να μας εξηγήσουν τους δείκτες φτώχειας στον κόσμο. Και πάνω στους ομαδικούς τάφους θα τραγουδάνε τα πουλιά. Μετά σε λίγο καιρό ένα νέο ηφαίστειο θα ξυπνήσει σε άλλο μέρος του πλανήτη, άλλοι παρίες της γης θα δημιουργήσουν μια αιματηρή έκρηξη και η αγροτική εξέγερση στο Chiapas θα μεταμορφωθεί σ' ένα αποτύπωμα πάνω από το οποίο πολλοί θα κλαίνε στο άκουσμα ρομαντικών μεξικάνικων τραγουδιών. Μόνο θα μας μείνει η θλίψη για τους νεκρούς και η κατάρα για τους δολοφόνους τεχνοκράτες, που εκτός από το ότι σκότωσαν αυτούς τους απο-

αιχμάλωτοι μπάτσοι, μετά από επίθεση σε φυλακή

κληρωμένους ινδιάνους τους έκλεψαν τις λέξεις και τα ονόματα των αρχαίων ηρώων τους" (Το έγραψε σε μια ισπανική εφημερίδα κατά τη διάρκεια της εξέγερσης κάποιος Manuel Vicent, προφανώς εχθρός των καουμπόικων ταινιών και των αντικειμενικών σχολιαστών του CNN).

Η ΗΧΩ

Και ενώ η διεθνής Κοινή Γνώμη ασχολείται τώρα πια με άλλες σφαγές (Παλαιστινίων, Μουσουλμάνων, Κροατών) ο άνεμος που αναστάτωσε το Νότο στο Μεξικό δεν έχει πέσει.

Τέλη Φεβρουαρίου, 6 εκπρόσωποι του EZLN κάθησαν στο ίδιο τραπέζι με τους εκπροσώπους της κυβέρνησης για να διαπραγματευθούν. Δεν ξέρω σ' αλήθεια πόσο μπορεί η γη ή η ελευθερία να γίνει αντικείμενο διαπραγματεύσεων, όπως δεν ξέρω αν παίρνοντας τα όπλα αυτοί οι ίδιοι είχαν στο μυαλό τους ως όραμα νίκης ένα τραπέζι φορτωμένο με υποσχέσεις. Την πρώτη ημέρα του χρόνου, όταν ο subcomandante Marcos κουβέντιαζε με τους χωρικούς σε μια πλατεία του San Cristobal, κάποιος από το πλήθος του φώναξε: "Πρόσεξε την κυβέρνηση, γιατί είναι πολύ πονηροί αυτοί και μπορεί να σας την φέρουν". Πρόσεξαν;

Στο πολεμικό ανακοινωθέν των πρώτων ημερών, κάτω από τους όρους του EZLN για διάλογο, υπήρχε η υπόσχεση-απειλή: ΔΕΝ ΘΑ ΑΦΗΣΟΥΜΕ ΤΑ ΟΠΛΑ ΩΣΠΟΥ ΝΑ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΘΟΥΝ ΟΛΑ ΤΑ ΑΙΤΗΜΑΤΑ ΜΑΣ. Σε ποιο μέρος της γης όμως σήμερα, μπορούν να ικανοποιηθούν αιτήματα που αναφέρονται σε ελευθερία, ισότητα και δικαιοσύνη; Η ειρήνη που υπογράφηκε στις 2 Φεβρουαρίου ορίζει ότι θα υπάρξει ένα χρονικό περιθώριο για να πραγματοποιήσει η κυβέρνηση τις υποσχέσεις της για αναβάθμιση

του επιπέδου ζωής των Ινδιάνων, και σεβασμού των δικαιωμάτων τους πάνω στη γη τους, τα μέλη του EZLN δεν θα παραδώσουν τα όπλα και αν οι κυβερνητικές υποσχέσεις αποδειχθούν χάρτινες θα τα ξαναχρησιμοποιήσουν. Μοιάζει με σενάριο ομηρίας που ο απαγωγέας δίνει προθεσμία για την καταβολή των λύτρων. Ωραία φάση: πανικόβλητα κυβερνητικά στελέχη να υπογράφουν εσπευσμένα ανακατανομές της γης, κονδύλια για τη δημιουργία σχολείων και νοσοκομείων σε ινδιάνικες περιοχές και άλλα παρόμοια, κάτω από την απειλή ενός αυτόματου, που το κρατάει ένας μασκοφορεμένος τύπος με κόκκινο μαντίλι στο λαιμό, περιμένοντας μια άριστα εκπαιδευμένη αντιτρομοκρατική μονάδα να εξουδετερώσει τον απαγωγέα. Οι άνθρωποι του EZLN έχουν να παίξουν ένα πολύ δύσκολο παιχνίδι. Φαίνεται όμως ότι τουλάχιστον αυτή τη φορά τους κανόνες τους βάζουν εκείνοι. Οι "ξεχασμένοι" βγήκαν από τη λήθη τους, απέκτησαν σώμα, έγιναν πραγματικοί και δεν θα επιτρέψουν σε κανένα πια να τους ξεχάσει. Μιλάνε, διεκδικούν, επιλέγουν, υπάρχουν.

Ακόμη και αν τα μακροπρόθεσμα αποτελέσματα της εξέγερσης στο Chiapas δεν μπορούν να προβλεφθούν και να αξιολογηθούν, όσα συνέβησαν εκεί άλλαξαν πολλά: έφεραν το Νότο επικίνδυνα κοντά σε όσους χαιρόνταν για την οικονομική ευημερία των τελευταίων χρόνων, κορόιδεψαν την ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ της κυβέρνησης και έφτυσαν στα μούτρα όλων των εκπροσώπων της τις ελεημοσύνες με τις οποίες εκείνοι πίστευαν ότι εξαγοράζουν την ηρεμία και τη σιωπή.

Οι Ινδιάνοι είναι εδώ.

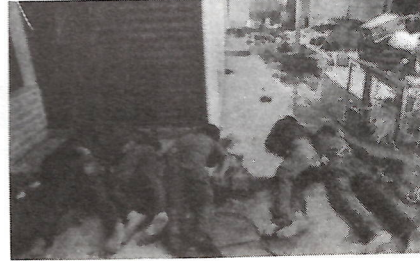
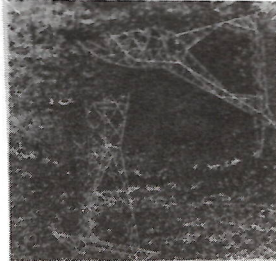
Οχι στο μακρινό ακίνδυνο Νότο. Και επιτέλους, πετάνε κάτω το δεμάτι με τα ξύλα που τους λυγίζει την πλάτη, σηκώνουν το κεφάλι και ζητάνε.

Και παίρνουν.

Η δεύτερη πράξη αυτού του έργου όμως δεν παίχτηκε. Για όλους εμάς που δεν ζούμε στο Μεξικό, οι Ινδιάνοι μόνο ζήτησαν. Μας συγκίνησαν με την παρατολμία τους, κίνησαν τα ανθρωπιστικά μας αισθήματα τα πτώματα με τις χαριστικές βολές, μας σοκάρισαν οι ομαδικοί τάφοι. Μετά κάποιοι φρόντισαν να κόψουν το έργο στη μέση. Λες να είναι γιατί το θεώρησαν ακατάλληλο; Ο ρόλος του Ινδιάνου που ζητάει είναι ήδη πολύ προχωρημένος. Ο Ινδιάνος που παίρνει είναι επιστημονική φαντασία. Πόσο μάλλον, όταν θα υπάρξουν κάποιοι που θα σκεφθούν ότι Ινδιάνοι δεν υπάρχουν μόνο στην Αμερική, ότι η "ινδιανικότητα" ορίζεται από τη συνείδηση, ότι η λύσσα είναι η ίδια ανάμεσα σ' όλους όσους αποφασίζουν να διεκδικήσουν κάτι παραπάνω από τα ψίχουλα που τους αντιστοιχούν. Η επόμενη ινδιάνικη εξέγερση μπορεί να είναι δίπλα μας.

*Τα κομμάτια στα εισαγωγικά και τα στοιχεία για τα γεγονότα στο Chiapas, είναι παρμένα από ένα κείμενο που ο subcomandante Marcos έγραψε στα μέσα του 1992 "αναζητώντας το ξύπνημα της συνείδησης κάποιων συντρόφων που εκείνο τον καιρό πλησίαζαν στον αγώνα". Το κείμενο αυτό στάλθηκε το Γενάρη του 1994 σε εφημερίδα του Μεξικό από τον EZLN σε μια προσπάθεια των ανθρώπων του να μιλήσουν οι ίδιοι για το τι είναι και τι ζητάνε, αντικρούοντας έτσι τον καταγισμό ανθρωπολογικών, οικονομικών, στατιστικών και άλλων -παρμένων από ιλουστρασιόν περιοδικά- πληροφοριών που θέλησαν να εξηγήσουν το "φαινόμενο" της εξέγερσης των Ινδιάνων.

Αρετή Χορχίδου

Το καλούπι ενός σεξουαλικού προτύπου είναι το πρώτο πράγμα με το οποίο -χωρίς να το ξέρουμε τότε- ερχόμαστε σε επαφή μόλις γεννηθούμε. Κάθε αγοράκι που γεννιέται στην κοινωνία μας, γεννιέται μαζί με τις ελπίδες των γονιών του ν' ανταπεξέλθει στο σεξουαλικό πρότυπο του αναμφισβήτητου "άντρα", οικογενειάρχη και γαμιά και στα αντίστοιχα κοινωνικά πρότυπα του φύλου του ("ανδροπρέπεια", "εξυπνάδα", σκληρότητα και οικονομική επιτυχία). Κάθε κοριτσάκι αντίστοιχα φέρει άθελά του ανάλογες ελπίδες των γονιών του ν' ανταπεξέλθει στο πρότυπο της αναμφισβήτητης ετεροφυλόφιλης, και της συντρόφου που δέχεται χωρίς πρόβλημα το δευτερεύοντα ρόλο της, και στο κοινωνικό πρότυπο της νοικοκυράς με θηλυπρεπή συμπεριφορά, "ευαισθησία" και "ομορφιά". Πιο πρόσφατα βέβαια, η γυναίκα έχει "κερδίσει"(:) τη δυνατότητα επιλογής του δήθεν εναλλακτικού προτύπου της σύγχρονης γυναίκας, που παρά τους χίλιους ρόλους της, είναι "δυναμική", παραμένει "όμορφη", καθώς και "σύζυγος". Σε όλα αυτά τα πρότυπα και παραπρότυπα που στηρίζουν τους πατριαρχικούς θεσμούς και την ανάγκη της κοινωνίας και του στρατού για αναπαραγωγή τού είδους, μεγάλο αγκάθι αποτελεί η ομοφυλοφιλία. Η ομοφυλοφιλία λοιπόν, που δέχεται τόν έρωτα ως αυτοσκοπό και όχι ως μέσο τεκνοποίησης αποτελεί αντεξουσιαστική και αντικομοφομιστική πράξη, αφού ο μεγαλύτερος φόβος της εξουσίας δεν μπορεί παρά να είναι ο έρωτας για τον έρωτα και η εσωτερική επανάσταση μέσα από την αγάπη.

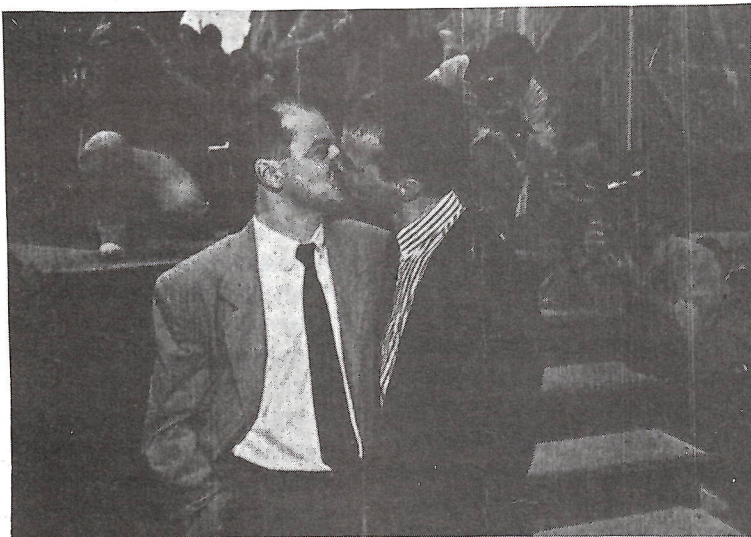
Για να παίξει όμως η ομοφυλοφιλία αυτό το ρόλο, έχει να αποφύγει πολλές παγίδες. Η πρώτη παγίδα βρίσκεται στο θέμα τού σεξ. Επειδή η ομοφυλοφιλία, ως απαγορευμένη, δρά υπογείως λόγω δυσκολιών, ο έρωτας, η αγάπη μπορεί εύκολα να καλυφθούν από τη σεξουαλική ανάγκη. Το ψωνιστήρι λ.χ. που έχει καθιερωθεί στους ομοφυλοφίλικους κύκλους, έρχεται σε αντίθεση με την ιδέα της σχέσης αγάπης με τον τρόπο που λειτουργεί και αποτελεί και μίμηση τών αρνητικών στοιχείων της ετεροφυλοφιλικής συμπεριφοράς. Στή μίμηση αυτή βρίσκεται και η δεύτερη παγίδα. Το μεγαλύτερο ίσως μέρος

των ομοφυλόφιλων (αντρών και γυναικών πάντα) έχει σαν αίτημα την καθιέρωση του ομοφυλοφίλικου γάμου και της υιοθεσίας, και ζητά την αποδοχή από την κοινωνία. Η ομοφυλοφιλία δεν πρέπει να αποτελεί ένα συνεχιστικό, έστω και παράδοξο του θεσμού της οικογένειας και της μονογαμίας και η επαναστατικότητα της βρίσκεται στο ότι αντιτίθεται σε αυτούς τους θεσμούς από την φύση της. Το να καθιερωθεί η ομοφυλοφιλική οικογένεια είναι ο καλύτερος τρόπος για να εξαφανιστεί ο κίνδυνος που αποτελεί η ομοφυλοφιλία για τους εξουσιαστές και να μπει και αυτή ολοκληρωτικά μέσα στο παιχνίδι του κομοφορμισμού και της κοινωνικής αποδοχής. Οι ομοφυλόφιλοι έτσι κινδυνεύουν να καθιερώσουν (αν αυτό δεν έχει ήδη γίνει)

ένα αντιπρότυπο των ετεροφυλοφιλικών σχέσεων, όπου μιμούνται και κάθε κομοφομιστικό στοιχείο τους (μονογαμία, "ανάγκη" για αποδοχή και οικογένεια). Πολλοί ομοφυλόφιλοι επίσης, αντί να αντιτεθούν στα σεξουαλικά πρότυπα συμπεριφοράς, υιοθετούν απλώς το σεξουαλικό πρότυπο του αντίθετου φύλου, και η διαφορετικότητά τους έγκειται στο ότι είναι "θηλυπρεπείς" άνδρες ή "ανδροπρεπείς" γυναίκες, ενώ η θηλυπρέπεια και η ανδροπρέπεια είναι έτοιμα καλούπια στα οποία μας βάζουν. Αυτή η αντίδραση, βέβαια, είναι φυσιολογική και αυθόρμητη· ωστόσο αυτό που πρέπει όλοι να κάνουμε είναι να ανεξαρτητοποιηθούμε σταδιακά από καλούπια και αντικαλούπια και να αναζητήσουμε την φυσική μας συμπεριφορά, πράγμα βέβαια πολύ δύσκολο αλλά και πολύ ουσιαστικό. Άλλο ένα αρνητικό στοιχείο είναι το ότι η γκετοποίηση που επιβάλλεται από την κοινωνία αναπαράγεται από τους ίδιους τους ομοφυλόφιλους. Η έκφραση της ομοφυλοφιλικής αγάπης αν περιορίζεται στα κλάμπ ή γενικά σε έναν ομοφυλοφιλικό χώρο διαιωνίζει μόνο τη γκετοποίηση. Αντίθετα, αν η ομοφυλοφιλία πάψει να κρύβεται και γίνει όλο και πιο φανερό, το δικαίωμα της σεξουαλικής ελευθερίας έχει ελπίδες να επιβληθεί και να περάσει στις συνειδήσεις και όχι να μπει από τη γραφειοκρατική οδό της νομικής θεσμοθέτησης. Ακόμα, η ομοφυλοφιλία δεν πρέπει να είναι ταμπέλα. Ο κάθε άνθρωπος πρέπει να βάλει μπροστά του την ιδέα της σεξουαλικής ελευθερίας, χωρίς όμως να κλείνει τον εαυτό του στον τίτλο και το ρόλο του ομοφυλόφιλου ή του ετεροφυλόφιλου.

Τέλος, πρέπει να τονιστεί ότι όλες αυτές οι παρατηρήσεις δεν τίθενται ούτε ως κατηγορώ, ούτε αφ' υψηλού, αφού μάλιστα είναι πραγματικά πολύ δύσκολο να εφαρμοστούν, αλλά απλά σαν σκέψεις που έχουν ίσως τη δυνατότητα να ωθήσουν το ομοφυλοφιλικό κίνημα, αλλά και τον κάθε άνθρωπο που πιστεύει στη σεξουαλική ελευθερία, σε κάτι πιο ουσιαστικό που θα μας δώσει την ικανότητα να κατευθύνουμε την ζωή μας.

“ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΥΤΟ-ΖΩΗ”

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΧΩΡΙΣ ΤΕΛΟΣ

Για την ιστορία ή μια καθυστερημένη πληροφόρηση

Κάπου στα μέσα του περασμένου Μαΐου, μια ομάδα από κατοίκους της κοινότητας Κριεκούκι, αποφασίζουν να καθαρίσουν τον τόπο τους από τους Αλβανούς εργάτες. Αιτία: δεν τους άρεσαν οι φάτσες τους. Ξεκινώντας νύχτα, οπλισμένοι με στυλιάρια και παλούκια, τους την πέφτουν σε κάτι άθλια καταλύματα που κοιμούνται. Ένα μήνα αργότερα, στις 18 Ιουνίου, η ίδια ομάδα ξαναδίνει το στίγμα της. Αυτή τη φορά τη στήνουν, πάλι βράδυ, σε δύο Αλβανούς που γυρνάνε μετά από πολύωρη δουλειά στα χωράφια. Τους απειλούν με ένα όπλο και τους τσακίζουν κυριολεκτικά στο ξύλο, με αποτέλεσμα να τους στείλουν στο νοσοκομείο με σπασμένα κόκκαλα και πολλά κατάγματα.

Μετά από μερικές συζητήσεις, που συμμετείχαν ομάδες και άτομα από τον αναρχικό και αντιεξουσιαστικό χώρο, αποφασίζεται να γίνει πορεία στο Κριεκούκι. Στις 4 Ιουλίου, 130 άτομα με μαύρες και κόκκινες σημαίες, ένα πανό και τρεις προκυρήξεις αντιρατσιστικού περιεχομένου, κάνουν έντονη την παρουσία τους στον κεντρικό δρόμο του χωριού.

Στο κείμενο που ακολουθεί, προβάλλεται πολύ σύντομα, και η "άλλη άποψη" για το πώς και γιατί δε δημοσιοποιήθηκε το τί έγινε στο Κριεκούκι.

Για το λόγο αυτό, η ανάγνωση πρώτα του κειμένου που υπάρχει στο προηγούμενο τεύχος με τίτλο "ο δρόμος που δεν πήραμε", είναι μάλλον απαραίτητη.

Στο μέλλον, θα προσπαθήσουμε να υπάρξει μια πιο εκτενής αναφορά γύρω από τον ρόλο των Μ.Μ.Ε. και τη σχέση των "αντί" κινημάτων με αυτά.

ΜΕΡΙΚΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΥΛΟΓΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥΝ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

Τα Μ.Μ.Ε. έχουν δείξει ότι μπορούν να μιλάνε για μας, με τον τρόπο που αυτά επιλέγουν. Ακόμα και όταν τους απευθυνόμαστε μέσω γνωστών και "συγγενικών" πολιτικά δημοσιογράφων, το αποτέλεσμα -εκτός από ελάχιστες εξαιρέσεις- είναι το ίδιο: το τι κάνουμε και γιατί το κάνουμε το προβάλλουν όπως γουστάρουν.

Αυτοί, την δουλειά τους κάνουν έτσι κι αλλιώς.

Ερώτημα: εμείς μπορούμε να μιλήσουμε για αυτά που κάνουμε ή θέλουμε να κάνουμε, έξω από αυτά [Μ.Μ.Ε.] και πώς;

Τα Μ.Μ.Ε. έχουν δείξει ότι μπορούν να υπάρχουν και να πουλάνε, χωρίς να χρειάζονται τα γεγονότα που "δημιουργούμε" εμείς. Όπως χρησιμοποιούν εμάς, μπορούν και χρησιμοποιούν οτιδήποτε γίνεται, κάνοντάς το πρώτη, δεύτερη ή τελευταία είδηση. Τα Μ.Μ.Ε. δηλαδή, μπορούν να υπάρχουν και χωρίς εμάς.

Ερώτημα: εμείς μπορούμε να υπάρχουμε χωρίς αυτά και πώς;

Τα Μ.Μ.Ε. έχουν δείξει ότι κύριο συστατικό της επιτυχίας τους είναι το θέμα. Η αποκλειστικότητα, και κυρίως η παρουσία μέσα στα γεγονότα και η καταγραφή τους. Καθώς και η αναμετάδοση τους με την απαραίτητη πάντα "γωνία λήψης" και τη φωνητική χροιά, είναι αυτά που μετατρέπουν μία απλή είδηση σε γεγονός, μία διαμαρτυρία σε σύγκρουση, ένα οδόφραγμα σε κόλαση, ή ακόμα έναν Αλβανό σε βορειοηπειρώτη και τούμπαλιν.

Και βέβαια και εδώ τα Μ.Μ.Ε. πάλι τη "δουλειά τους" κάνουν.

Ερώτημα: εμείς τι κάνουμε για να σταματήσουμε να δημιουργούμε στιγμές θεάματος, στην ειδησεογραφία τους, εκτός από το να τρέχουμε να ακούσουμε και να δούμε ειδήσεις ή να ψάχνουμε απεγνωσμένα σελίδες;

ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ Ή ΑΝΤΙΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ: η δουλειά είναι αρκετή και πέφτει στην πλάτη μας.

Το να προσπαθήσει να απαντήσει κανείς σε οποιαδήποτε από τα παραπάνω ερωτήματα, είναι μάλλον αφέλεια. Γιατί η ιστορία ή οι ιστορίες των απανταχού κινημάτων τα έχουν σε μεγάλο βαθμό απαντήσει.

Η απουσία του λόγου ενός "χώρου" που θέλει να λέγεται και να είναι κινηματικός και ανατρεπτικός, είναι και απόρροια της απουσίας των πρακτικών του.

Αλλά όταν οι μόνες μας πρακτικές δημιουργούνται από γεγονότα και καταστάσεις που επιβάλλουν οι συγκυρίες, -είτε λειτουργώντας εκβιαστικά/συναισθηματικά, είτε επειδή θέλουμε να "παρέμβουμε" στα κεντρικά πολιτικά δρώμενα- τότε και ο λόγος μας είναι συγκυριακός και μερικός.

Αν ο χώρος αυτός είχε ασχοληθεί πιο συστηματικά με το ζήτημα του αντιφασισμού και του αντιρατσισμού με μία πολιτική δουλειά διαρκείας και όχι ευκαιριακά, τότε το Κριεκούκι θα αποτελούσε μέρος μιάς πρακτικής και όχι την "πρακτική". Και τότε σίγουρα, δεν θα χρειαζόταν να συζητάμε για το πώς θα δημοσιοποιήσουμε αυτό που κάναμε. Θα αποτελούσε μέρος του λόγου μας και θα είχαμε βρει σίγουρα αρκετούς δρόμους επικοινωνίας και απεύθυνσης και σίγουρα έξω από τα Μ.Μ.Ε.

Αλλωστε η απόφαση για την μη απεύθυνση στα Μ.Μ.Ε. όσων αποφάσισαν και την πορεία στο Κριεκούκι, δεν ήταν ούτε ζήτημα αρχών ούτε ζήτημα ιδεολογικής καθαρότητας. Γιατί η απόφαση αυτή δεν προέκυψε μετά από μία θεωρητική συζήτηση γύρω από το ρόλο των Μ.Μ.Ε. στην κοινωνία και τη σχέση την δική μας με αυτά. Η απόφαση πάρθηκε στα πλαίσια της προσπάθειας για πληροφόρηση και δημοσιοποίηση της παρέμβασής, που θα γινόταν στο Κριεκούκι, από εμάς.

Αν το είχαμε κάνει αυτό, την επόμενη φορά ίσως να μην χρειαζόταν να συζητάμε για το αν απευθυνόμαστε στα Μ.Μ.Ε. ή όχι. Ίσως να συζητάγαμε για το αν οργανώσαμε σωστά και το πώς θα οργανώσουμε καλύτερα τα δικά μας δίκτυα [αντι]πληροφόρησης. Δεν είναι τυχαία άλλωστε η αποτυχία όλων των κατά καιρούς προσπαθειών για τη δημιουργία τέτοιων δικτύων. Γιατί ένα δίκτυο [αντι]πληροφόρησης δεν μπορεί να υπάρχει μόνο για να ενημερώνει τους δικούς μας σε άλλες πόλεις και να ενημερώνεται από αυτούς. Δίκτυο (αντι)πληροφόρησης είναι η δημοσιοποίηση και αντι-πληροφόρηση του λόγου σου και της πρακτικής σου σε ευρύτερα κοινωνικά στρώματα. Και γιατί αν υπήρχαν αυτά τα δίκτυα, δεν θα χρειαζόντουσαν ούτε τα δελτία των οχτώμιση, ούτε τα οχτάστηλα των εφημερίδων για να μάθουμε τι έγινε στο Κριεκούκι ή όπου αλλού.*

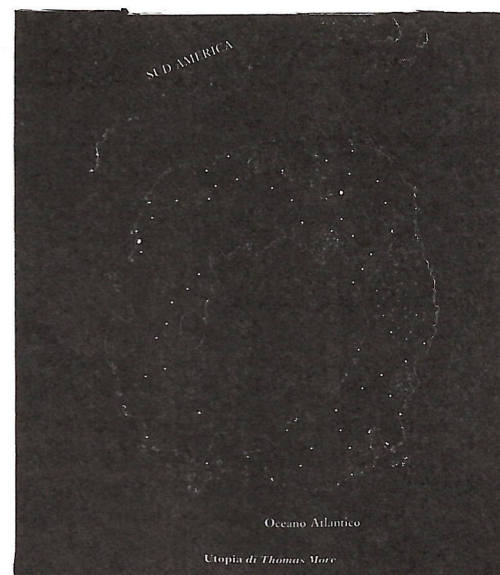
Η ευθύνη για την επόμενη μέρα από την πορεία στο Κριεκούκι, βαραίνει όλους μας έτσι κι αλλιώς. Όχι επειδή δεν πήγαμε στα Μ.Μ.Ε. ούτε επειδή αποφασίσαμε κάτι άλλο. Αλλά γιατί αφήσαμε να περάσει ο καιρός χωρίς να κάνουμε κάτι για αυτό.

Από εκεί και πέρα οι διαθέσεις για κριτικές και αποποίηση ευθυνών πολλές.

Οι διαθεσιμότητες όμως...

*Κάποιοι, το τι έγινε στο Κριεκούκι το μάθανε και από την δημοσιοποίηση μιας καταγγελίας δύο κατοίκων του χωριού που δόθηκε στην εφημερίδα "Πριν", στις 30 Μαΐου. Δεν έχει σημασία το τι εκφράζει και τι είναι το "Πριν". Σημασία έχει ότι στόχος ενός δικτύου αντι-πληροφόρησης εκτός από το να πληροφορεί για αυτά που κάνει, είναι και να πληροφορείται για αυτά που γίνονται.

Πρόκειται σίγουρα για το πιο ενδιαφέρον και ολοκληρωμένο σύγχρονο κοινοβιακό πείραμα. Δημιουργημένη στα 1955, η κοινότητα αυτή του Μοντεβιδεο έφτασε να αριθμεί γύρω στα 60 μέλη και, περίπτωση σπάνια, δεν έχει ακόμη διαλυθεί. Παρά τη στρατιωτική δικτατορία, που ακολούθησε το πραξικόπημα του Φλεβάρη του 1973, τα μέλη της *Comunidad del Sur*, όντας υποχρεωμένοι να εγκαταλείψουν την Ουρουγουάη, εγκατέστησαν μια νέα κοινότητα στη Στοκχόλμη και σήμερα, χάρη σε μια πιο ευνοϊκή πολιτική κατάσταση, ανασύστησαν την κοινότητα του Μοντεβιδεο, διατηρώντας στη ζωή ακόμη κι εκείνη της Στοκχόλμης. Ιδού λοιπόν η ιστορία, οι εμπειρίες και τα μελλοντικά σχέδια της *Comunidad*, μέσα από τα λόγια ενός από τους αρχικούς της εμπνευστές.

La Comunidad del Sur

(Η Κοινότητα* του Νότου)

Ruben Pietro

Ήδη τρεις γενιές συμβιώνουν στην ίδια κοινοβιακή εμπειρία, που γεννήθηκε στη δεκαετία του '50: σ' αυτές θα έπρεπε να προσθέσουμε και μια τέταρτη, αποτελούμενη από εκείνους που στο μεταξύ πέθαναν, συνεχίζουν ωστόσο να "ζουν" στα νέα γεγονότα και στις νέες γενιές. Τα βιώματα των 35 περίπου χρόνων αυτού του εγχειρήματος αυτοδιαχείρισης, που πάντα προσπάθησε να συμπεριλάβει όλες τις πλευρές της κοινωνικής ζωής, δύσκολα έρχονται στη μνήμη· κυρίως για εκείνους, που έχοντας συμμετάσχει άμεσα σ' αυτήν την ιστορία, τα θυμούνται με χαρά και πόνο συνάμα, από μια προσωπική προοπτική. Γεννημένη στο Μοντεβιδεο της Ουρουγουάης, ύστερα από μια πρώτη περίοδο επώασης στο πρώτο μισό της δεκαετίας του '50 με το όνομα *Comunidad del Sur*, με το οποίο είναι γνωστή μέχρι σήμερα, υποχρεώθηκε κατά την περίοδο της στρατιωτικής δικτατορίας, που είχε καταστείλει κάθε αντίθετη τάση, να μεταφερθεί στη Σουηδία. Εδώ έζησε τα 12 χρόνια της εξορίας της κι έγινε γνωστή σαν *Comunidad Nordad* (Βόρεια Κοινότητα) και στη συνέχεια επέστρεψε στο Μοντεβιδεο για να συνεχίσει την ιστορία της από εκεί που την είχε αφήσει. Αυτή η διπλή παρουσία με μέσα τόσο διαφορετικά, σχεδόν αντίθετα όσον αφορά τις συνθήκες και τους πόρους, δείχνει ότι αυτή η πειραματική διάσταση των σχέσεων αλληλεγγύης μπορεί να συμπεριλάβει διαφορετικές ιδιαίτερες πλευρές χωρίς να καθορίζεται από τοπικά, εθνικά ή εθιμικά χαρακτηριστικά. Η κοινότητα διατηρεί την αρχική της συνοχή, ακόμη και ανήκοντας σε διαφορετικούς γεωγραφικά τόπους και σε συνθήκες πολύ διαφορετικές, πραγματοποιώντας πάντα κατά τρόπους που να απαντούν στις αξίες της ελευθερίας και της αλληλεγγύης.

Σήμερα: Μια Αναεωμένη Ανάδυση

Για ένα εγχείρημα ελευθερίας και αυτοδιαχείρισης, το πιο σημαντικό δεν είναι η διάρκεια, αλλά η ικανότητα ανανέωσης και αναδημιουργίας. Και είναι μ' αυτήν την έννοια, που η *Comunidad del Sur* εμφανίζεται έγκυρη, κυρίως εφόσον αναγεννιέται, σχετικά αυθόρμητα για τις σημερινές περιστάσεις, στην Ουρουγουάη με σάρκα και οστά, σαν πραγματική κοινότητα, και σε άλλους τόπους του *Cono del Sud* (νότιο τμήμα της λατινικής Αμερικής) σαν ένα σύνολο σχεδίων και προτάσεων άμεσα συνδεδεμένων μεταξύ τους. Το πιο σημαντικό σημείο είναι η πρόταση για τη θέσπιση ενός νέου μοντέλου, που ν' απορρίπτει απόλυτα την εξουσιαστική κουλτούρα που χαρακτηρίζει όλα τα υπάρχοντα κοινωνικά συστήματα. Συστήματα που στην εποχή της κρίσης τους, έχουν καταλήξει σε μια αυξανόμενη στρατιωτικοποίηση της κοινωνικής ζωής, κυρίως στο επίπεδο της καθημερινότητας, και που έχουν παράγει, σαν απάντηση σε αυτά, εναλλακτικούς τρόπους ζωής. Αυτοί οι τελευταίοι, που γενικά είναι διασκορπισμένοι και που με τον Felix Guadattari θα μπορούσαμε να τους καθορίσουμε σαν μια "μοριακή επανάσταση", αν και ανεπαρ-

κείς, καταλήγουν απαραίτητοι, μια και κάνουν δυνατή τη γέννηση μιας νέας φανταστικής κοινωνίας. Η *Comunidad del Sur*, από το ξεκίνημά της κιόλας και πολύ πριν από το κίνημα εκείνο που κορυφώθηκε στην Ευρώπη στα 1968, καθοριζόταν σαν ένα πειραματικό εργαστήριο, μια ενέργεια ταγμένη στη δημιουργία χώρων, που θα απέβλεπαν στην προώθηση μιας κουλτούρας πραγματικά εναλλακτικής ως προς τον τρόπο κοινής ζωής και που να μην περιορίζεται σε απλές αλλαγές στο εσωτερικό του σημερινού συστήματος. Τόσο η παρέμβασή της στη Σουηδία, σε μια κοινωνία υψηλά τεχνολογικοποιημένη, καθοδηγούμενη από τον πιο προηγμένο καπιταλισμό και μ' ένα κράτος που έχει σφετεριστεί όλες τις λειτουργίες της κοινωνίας, όσο και η επανεγκαθίδρυσή της στην Ουρουγουάη, σε μια εξαρτούμενη περιοχή μ' έναν περιφερειακό καπιταλισμό και μ' ένα κράτος όλο και πιο αυταρχικό και στρατιωτικοποιημένο, δείχνουν την ανανεωμένη της ζωτικότητα και την προσαρμοστική της ικανότητα, καθώς υφίσταται στις διάφορες περιστάσεις αλλά πάντοτε στο εσωτερικό μιας αναδημιουργούμενης ελευθεριακής μήτρας. Οι κρίσεις που διαπερνούν την κοινωνική ζωή σ' όλα τα μήκη και πλάτη της Γης, επιταχυνόμενες σύμφωνα με τις διάφορες εσωτερικές πολιτικές, έχουν αυξήσει την περιθωριοποίηση της υπαίθρου και εκτεταμένων τομέων της πόλης, τα επίπεδα της ανεργίας και της οικονομικής αδικίας και τη χειροτέρευση του βιοτικού επιπέδου ενός μεγάλου μέρους του πληθυσμού. Σ' αυτό προστίθεται η ολοφάνερη και μη αντιστρέψιμη χειροτέρευση του οικολογικού περιβάλλοντος που απειλεί με μια οικολογική κατάρρευση.

Στη Λατινική Αμερική, όλο αυτό λαμβάνει διαστάσεις απρόσμενες, καθώς αυτές οι κρίσεις ενισχύουν δομικά φαινόμενα ευρέως εγκατεστημένα, που είναι σύμφυτα των μορφών της ανάπτυξης και υποστηρίζονται τόσο από την εξουσία, όσο και από το θεσμοποιημένο αντίλογο. Η αποτυχία του παραδοσιακού φιλελεύθερου πλάνου και των εκσυγχρονιστικών σχεδίων, όπως εκείνο που αντλεί την τεχνικογραφειοκρατική καταγωγή του από την μαρξιστική σκέψη, καταδεικνύουν όλο και περισσότερο την ανεπάρκεια και την ακαταλληλότητα αυτών των συμβατικών και παραδοσιακών συνταγών.

Το κυρίαρχο καλούπι, που στο παρελθόν προκάλεσε αυτούς τους πολλαπλούς αποκλεισμούς (τόσο στο πολιτικό πεδίο όσο και στο οικονομικό και ακόμη γενικότερα στο πολιτιστικό), μοιάζει να μεταβάλλεται σήμερα ευνοώντας την άνθηση αναρίθμητων μικρών ομάδων, που έφθασαν να γίνουν αντικείμενο μελέτης για την κοινωνιολογία με το χαρακτηρισμό των νέων κοινωνικών κινήματων.

Αυτοί οι νέοι κοινωνικοί σχηματισμοί οργανώνουν την κοινωνική δράση προς την αυτοδιαχείριση πόρων, παραγωγής, κατανάλωσης και διαφόρων υπηρεσιών ή για να συνενερευθούν σε μια κοινότητα ωθούμενοι από συγκεκριμένες απαιτήσεις της ζωής. Μέσα σ' αυτόν τον αναβρασμό (κατά κάποια έννοια περιθωριακό ταυτόχρονα όμως αντιτιθέμενο στις κυρίαρχες αξίες και στους φορείς της εξουσίας) πιστοποι-

La Comunidad del Sur

* Comunidad = κοινότητα, κοινόβιο. Στη συνέχεια του κειμένου θα χρησιμοποιηθεί η λέξη κοινότητα, υποδηλώνοντας το κύτταρο της κοινωνικής ζωής.

είται η ανάδυση ενός νέου ουτοπικού λόγου αξιόπιστου και επαληθεύσιμου. Στις πιο ριζοσπαστικές ενσαρκώσεις τους, οι κοινότητες αποβλέπουν στην προώθηση της ατομικής ταυτότητας και των ελεύθερων οργανωτικών μορφών, σε μια εξύψωση της αυτονομίας, της συμμετοχής και της δημιουργικότητας, στη δυσπιστία προς κάθε κλάδο ανάπτυξης βασισμένο στις τεχνολογίες της καπιταλιστικής ανάπτυξης, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην κουλτούρα της καθημερινής ζωής και στη δράση της βάσης ως προς την κορυφή και του ειδικού ως προς το γενικό. Σ' αυτήν την προοπτική, τα κοινοβιακά εγχειρήματα, και στην ιδιαίτερη περίπτωση της Comunidad del Sur με την επιμονή και τον πλούτο των πειρατισμών, συμπεριλαμβανομένων των λαθών και των σχετικών αποτυχιών, πραγματώσαν ένα νέο μοντέλο συμβίωσης, τόσο οικονομικο-κοινωνικό, όσο και οικολογικο-κοινωνικό. Αναλύοντάς το αυτό στην ιστορική του διάσταση μοιάζει κατάλληλη η θέση που διατυπώθηκε από τον Petr Kropotkin στο "Mutual Aid" ("Αλληλοβοήθεια") και που εξηγεί αυτά τα αναδυόμενα φαινόμενα σαν μια απάντηση που εκδηλώνεται πάντα όταν οι κυρίαρχοι θεσμοί χάνουν την αξιοπιστία τους, όταν αποκαλύπτεται η καταπιεστική τους φύση και πιστοποιούνται οι παρασιτικές τους διαστάσεις που τα μετατρέπουν σε εμπόδια για την πρόοδο και για μια ικανοποιητική κοινωνική ανάπτυξη.

Η δική μας σύγχρονη θέση είναι πως τα νέα κοινωνικά κινήματα και ιδιαίτερα τα εγχειρήματα κοινοτισμού συνιστούν τις αναδυόμενες δυνάμεις που αποζητούν, ξεκινώντας από αρχές αλληλεγγύης, να αναδημιουργήσουν εικόνες και πραγματικότητες ταιριαστές σ' ένα ιδανικό ελευθερίας, που να μπορεί να παρουσιαστεί σαν μια ουσιώδης εναλλακτική.

Ένα από τα σημεία εκκίνησης που οδήγησε στη δημιουργία της Comunidad del Sur και πολλών άλλων εναλλακτικών οργανώσεων, βρίσκεται στην πεποίθηση, επιβεβαιωμένη από την άμεση εμπειρία, ότι "η καταπίεση, είτε στρατιωτική είτε πολιτική, οφείλεται σ' ένα σύμπλεγμα δομικών και θεσμικών παραγόντων, προερχομένων από ή εγκαθιδρυμένων στην εξουσιαστική κουλτούρα και επομένως δεν ερμηνεύεται στη βάση μεμονωμένων ατομικών ιδιοτροπιών ή καταχρήσεων εξουσίας. Η εξουσιαστική κουλτούρα βρίσκεται στο εργοστάσιο, στο γραφείο, στο πολιτικό κόμμα, στις σχέσεις ανάμεσα σε διοικητικούς και πολίτες, στην κοινωνική κατανομή του πλούτου, στο ποινικό σύστημα που διακρίνει ανάμεσα σε πλούσιους και φτωχούς, στη διαφορά φύλου και εθνότητας. Διαχεόμενο στην κοινωνία και αναπαράγόμενο στη σχέση ανάμεσα στο κράτος και στην αστική κοινωνία αυτό το καταπιεστικό σύστημα έχει τις πιο βαθιές του ρίζες στην καθημερινή ζωή, στο σπίτι και στη δουλειά, στις διαπροσωπικές σχέσεις". Από εδώ πηγάζει η επείγουσα ανάγκη να επιτευχθούν δομές, που πραγματικά να μπορούν να εμποδίσουν την αναπαραγωγή του αυταρχισμού, ώστε ν' αποφευχθούν οι συνέπειές του.

Ο Murray Bookchin, στο βιβλίο του Towards an Ecological Society (Προς μια Οικολογική Κοινωνία), συνέδεσε έξυπνα τη θεωρητική προσέγγιση και την πρακτική του κοινοτιστικού κινήματος. Η ανάπτυξη ενός κινήματος που να προκαλεί μια ριζική αλλαγή, υποστηρίζει ο αμερικανός φιλόσοφος και οικολόγος, συνίσταται στην εξάπλωση συναφών ομάδων, κοινότητων και κολλεκτίβων, στην πόλη και στην ύπαιθρο, στα κέντρα σπουδών, στην παραγωγή και στις διάφορες υπη-

ρεσίες, που είναι συνδεδεμένες με την κοινωνική ζωή. "Αυτές οι ομάδες θα αποτελέσουν ολοκληρωμένους και αποκεντρωμένους πυρήνες, που στη δραστηριότητά τους δεν θα αμελήσουν καμιά όψη της ζωής και της εμπειρίας. Κάθε ομάδα θα είναι ένα κέντρο πειρατισμού και καινοτομίας, προσανατολισμένο τόσο προς το μετασχηματισμό της καθημερινής ζωής όσο και της συνείδησης. Η δομή της θα πρέπει να είναι τέτοια, ώστε να της επιτρέπει την κατάλληλη στιγμή να απορροφηθεί άμεσα μέσα στους θεσμούς που θα έχουν δημιουργηθεί για το λαό, παύοντας έτσι να υπάρχει σαν ξεχωριστή κοινωνική κοινότητα. Αυτές οι ομάδες μπορούν να εκφράσουν κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο τις μελλοντικές φόρμες ελευθερίας και όχι, όπως θεωρεί η παραδοσιακή αριστερά εκείνες (τις φόρμες) του κόσμου που ζούμε· μπορούν ν' αποτελέσουν ένα κέντρο ενέργειας για το μετασχηματισμό της κοινωνίας και την "αποικιοποίηση" του παρόντος με το βλέμμα στραμμένο στο μέλλον. Η δυνατότητα μιας παρέμβασης τέτοιου τύπου, συνέργειας που να ικανοποιεί συνολικές κοινωνικές ανάγκες, καθώς επίσης και τις ανάγκες των συμμετεχόντων σαν άτομα, θα πρέπει να επικυρωθεί σαν πρακτική σ' ένα δίκτυο στενών σχέσεων ανάμεσα σε διάφορες απόπειρες στη Χιλή, στη Βραζιλία, στην Αργεντινή, στην Κολομβία, στην Ουρουγουάη, στη Σουηδία και σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες".

Χθες Η Ιστορία μιας Εμπειρίας

Προσεγγίζοντας την υλική υπόσταση του εγχειρήματος της Comunidad del Sur κινδυνεύουμε να οδηγηθούμε σε μια περιγραφική στερούμενη νοήματος, γιατί το πιο ουσιώδες σε μια εμπειρία αναλύομενη από μια προοπτική αυτοδιαχείρισης και ελευθερίας δεν προκύπτει μόνο από την επιτυχία της, αλλά και από τις διαδικασίες της αυτο-οργάνωσης και της άμεσης διαχείρισης. Υπ'αυτήν την έννοια, η πραγμάτωση μιας γενικευμένης αυτοδιαχείρισης θεμελιώνεται στη διαρκή ανανέωση μεθόδων και μορφών, καθώς η αξία της καθορίζεται από την άμεση συμμετοχή εκείνων που παίρνουν μέρος στο εγχείρημα.

Θα είναι το σύνολο των θεσμιζόμενων διαδικασιών μέσα σ' αυτές τις δομές, που παρουσιάζονται ανοικτές, μέσα από τις οποίες (διαδικασίες) οι εκεί συνενεργούμενοι άνθρωποι θα μπορούν να χαράξουν τις συνθήκες της συνύπαρξής τους και να καθορίσουν το προφίλ και την αξία της κοινωνικής πράξης και αντιπροσώπευσης.

Όπως και νά 'χει, προβάλλει απαραίτητο να επιλέξουμε ορισμένες εικόνες για να μπορέσουμε να γνωρίσουμε από απόσταση εκείνο που θα μπορούσε να κατανοηθεί μόνο μέσω της άμεσης εμπειρίας. Το γεγονός ότι αυτός που γράφει αυτές τις γραμμές υπήρξε ολοκληρωτικό μέτοχος σ' αυτό το οποίο περιγράφει είναι ταυτόχρονα ένα πλεονέκτημα και μια πρόσκληση να αντιμετωπίσει κανείς επιφυλακτικά τις εκτιμήσεις του, μια και σίγουρα φέρουν την επιρροή των προσωπικών βιωμάτων.

Αυτοοριζόμενη σαν "μία εμπειρία ολοκληρωμένης συνεργατικής ζωής" η Comunidad del Sur, μετά από μια πρώτη περίοδο σταθεροποίησης, εγκαταστάθηκε σε μια έκταση λίγο μεγαλύτερη από δύο εκτάρια κοντά στο Μοντεβιδεο, πρωτεύουσα της Ουρουγουάης, όπου ήταν εγκατεστημένες πολυάριθμες εκδοτικές κοοπερατίβες. Εκεί αναπτύχθηκε, μέχρι τη στιγμή που η στρατιωτική δικτατορία, διατάσσοντας την εξορία της, την ανάγκασε να μεταφερθεί στη Σουηδία. Μια κοινή κουζίνα και μια τραπεζαρία, όπου γευμάτιζαν όλοι οι συμμετέχοντες και που χρησίμευαν σαν τόπος συνεύρεσης, το πλυσταριό, η βιβλιοθήκη κι οι χώροι ψυχαγωγίας, χώροι για τη φροντίδα των παιδιών κατά ηλικίες και ανοικτοί χώροι παιχνιδιού σχημάτιζαν το "αστικό κέντρο". Μετά έρχονταν να προστεθούν τα σπίτια όλων των μελών, τα τεχνικά εργαστήρια και οι εγκαταστάσεις για την εκτροφή πτηνών, καθώς και ένας μικρός λαχανόκηπος αρκετός για να καλύψει τις ανάγκες της κοινότητας. Η κύρια οικονομική δραστηριότητα ήταν ένα τυπογραφείο, εγκατεστημένο στο κέντρο της πόλης, στο οποίο πήγαιναν κάθε μέρα οι εργαζόμενοι σ' αυτό.

Ο αριθμός των μελών γύρω στα τέλη της δεκαετίας του '60 ήταν περί τα εξήντα άτομα, ανάμεσα στα οποία παιδιά, άνδρες και γυναίκες σε ισομερή κατανομή, καθώς και δύο ηλικιωμένοι 75 χρονών. Σ' αυτούς θα πρέπει να προστεθούν γύρω στα δεκαπέντε άτομα που,

χωρίς να παίρνουν ολοκληρωτικά μέρος στην κοινοβιακή ζωή, συμμετείχαν σε διάφορους τομείς της αυτοδιαχειριζόμενης εργασίας.

Σ' ένα άρθρο γραμμένο στην εξορία περιγράφεται η ισχύουσα δομή:

Η άμεση διαχείριση όλων των τομέων της κοινωνικής ζωής απαιτεί μια οργάνωση που ν' αποφεύγει κάθε είδος εξουσίας και γραφειοκρατίας. Με δεδομένες αυτές τις προϋποθέσεις, ο οργανισμός επεξεργασίας θεμάτων και λήψης αποφάσεων ήταν η γενική συνέλευση των μελών της κοινότητας. Σε αυτήν καθορίζονταν οι γενικές γραμμές, σε ότι αφορά, τόσο την οικονομία και την εκπαίδευση, όσο και την εκπόνηση ενός γενικού πλάνου στα πλαίσια της κοινωνίας. Συνήθως η συνέλευση συνερχόταν κάθε εβδομάδα ή κάθε 15 ημέρες. Για ν' αντιμετωπιστεί η ανάγκη ενός μακροπρόθεσμου προγραμματισμού, πραγματοποιούνταν δύο ειδικές συνελεύσεις, κατά τούς μήνες του Φεβρουαρίου και του Αυγούστου. Εκείνες τις ημέρες καθοριζόνταν τα γενικά πλάνα της χρονιάς: Επενδύσεις, προτεραιότητες, προσδιορισμός των επιτροπών ή των υπευθύνων, κατανομή των τομέων εργασίας, ωράρια εργασίας, μελέτης και ψυχαγωγίας.

Ταυτόχρονα, και με τρόπο που να συναρθρώνεται οργανικά στη δυναμική της αυτοδιαχείρισης, κάθε τομέας δραστηριότητας (τύπος, περιβάλλον, νοσοκομείο, εργαστήριο, υπηρεσίες κουζίνας και προμηθειών, εκπαίδευση) συγκαλούσαν τις δικές τους αυτόνομες συνελεύσεις, που ήταν υπεύθυνες για την τήρηση και την εφαρμογή των συνολικών συμφωνιών των γενικών συνελεύσεων. Από την άλλη πλευρά, επιφορτισμένοι με τις ειδικές λειτουργίες οργάνωσης και διοίκησης ήταν σύμβουλοι ή ειδικοί επιτροπές, δημιουργημένες κατά περίπτωση ή μόνιμα εκλεγμένες και ανακλητές την οποιαδήποτε στιγμή από τις σχετικές συνελεύσεις. Η συντονιστική εργασία πραγματοποιούνταν διαμέσου ενός συντονιστικού πυρήνα, συνήθως σχηματιζόμενου από εντολοδόχους των διάφορων τομέων δραστηριότητας. Όλες οι ειδικές συνευρέσεις και οι συνελεύσεις τομέα ήταν ανοιχτές για όλους.

Η οικονομική δομή βασιζόταν στην κοινή ιδιοκτησία και στη φροντίδα για τις υλικές πλευρές της ζωής των συμμετεχόντων σε συνάρτηση με τις ανάγκες τους και με τούς πόρους τούς παρεχόμενους απ' όλους και απ' τον καθένα.

Σε μια αναφορά για την ημέρα εργασίας των αρχών του 1970, μπορούμε να βρούμε μια περιγραφή αυτών των πλευρών:

Πρέπει να επινοήσουμε νέες οικονομικές σχέσεις. Ν' αναρωτηθούμε συλλογικά, κι όχι μόνο ατομικά, πάνω στα μέσα και στους στόχους που πρέπει να θεθούν. Να δημιουργήσουμε μια συλλογική εξουσία, που ν' ανταποκρίνεται στις συνθήκες ζωής όλων. Να επιτύχουμε μια βελτίωση της ποιότητας. Η κατάσταση των εργατών, του ανθρώπου γενικά, δεν είναι θεμελιωδώς διαφορετική στα διάφορα συστήματα, καπιταλιστικά ή σοσιαλιστικά, ιδιωτικά, κρατικά, γραφειοκρατικά ή στρατιωτικά. Σ' όλα αυτά τα συστήματα οι σχέσεις παραγωγής από τήν οπτική γωνία του εργάτη είναι παρόμοιες. Το δικό μας αντικείμενο, εκείνο μιας νέας κοινωνίας, δεν μπορεί να είναι μόνο η κατάργηση της ιδιωτικής ιδιοκτησίας, κατάργηση που τα μονοπώλια ή ακόμη η γραφειοκρατία προκαλούν βαθμιαία, χωρίς να πετυχαίνουν τίποτε άλλο, παρά μια βελτίωση των μεθόδων της εκμετάλλευσης και της κυριαρχίας. Το πρόβλημα του μετασχηματισμού συνίσταται στην ικανότητα του λαού να διευθύνει τόσο την παραγωγή, όσο και την κοινωνία συνολικά: να περάσει από την απόκτηση της εξουσίας του κεφαλαίου στην παραγωγή στην απόκτηση της εξουσίας της κοινωνίας στο σύνολό της. Και γι αυτό χρειάζεται να αναδιοργανώσουμε την κοινωνία πάνω στη βάση θεσμών και δομών, που οι άνθρωποι να κατανοούν και να μπορούν να διαχειρίζονται.

Το δικό μας κοινοβιακό σχέδιο σε μια προοπτική ομοσπονδιακή και πλουραλιστική είναι μια ταπεινή προσπάθεια για την υλοποίηση αυτών των ιδεών. Επιδιώκει να επιτύχει τη δημιουργία συνεργατικών δραστηριοτήτων, οργανωμένων με αλληλεγγύη, που να επιτρέπουν την επίτευξη μιας πρακτικής πραγματικής και συμπαγούς. Από οικονομική οπτική γωνία βασίζεται στα παρακάτω:

- Ιδιοκτησία κοινή και αδιαίρετη. Το αποτέλεσμα είναι ένας κοινωνικός πλούτος που απολαμβάνουν όλοι αυτοί που συμμετέχουν σ' αυτές τις ιδέες και που αποστασιοποιείται ριζικά από το σύστημα της ατομικής ιδιοκτησίας και από τη δυνατότητα του "κληρονομείν".

- Σχεδιασμός στην παραγωγή και στην κατανάλωση, που αντιμετωπίζεται σαν ένα σύνολο και οργανώνονται σε σχέση η μια με την άλλη μέσω συλλογικών μηχανισμών αποφάσεων.

- Διανομή των αγαθών σε συνάρτηση με τις ανάγκες, έτσι όπως καθορίζονται απ' όλους. (επίπεδο ζωής συνειδητά επιλεγμέ-

νο).

- Επικέντρωση της προσοχής σε προβλήματα οικονομικής εξάρτησης, όπως η ασθένεια, η ανικανότητα, τα γηρατειά, η παιδική ηλικία εφαρμόζοντας τις αρχές της αλληλεγγύης και της προσωπικής ολοκλήρωσης στη ζωή της κοινότητας. Οι κρατικές ασφάλειες, οι γραφειοκρατικοί οργανισμοί (κοινής ωφελείας), οι οίκοι ευγηρίας δεν είναι τίποτε άλλο παρά "ασπιρίνες".

- Ανάπτυξη στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό όλων των πλευρών του ανθρώπου, με τη διευκόλυνση της μελέτης και της εργασίας (ανάπτυξη διανοητική, αισθητική και τεχνικών ικανοτήτων).

- οποιοδήποτε αγαθό αποκτάται από κληρονομιά, δωρεά ή άλλη πηγή θα πρέπει να μεταβιβάζεται στην περιουσία της κοινότητας.

Ολοκλήρωση της εργασίας, της μελέτης και των ικανοτήτων σε έναν αυξημένο διαθέσιμο χρόνο για άμεση γνώση, έρευνα και δημιουργία στους χώρους δουλειάς. Η εργασία πρέπει να θεωρείται σαν ολοκληρωμένο μέρος της ζωής, σαν στιγμή και σαν δραστηριότητα που βιώνεται έντονα και όχι σαν θυσία, σαν ένας τρόπος να κερδίζει κανείς τα προς το ζην. Όπως αναφέρει ο Andre Gorz: "η παραγωγική εργασία και η απόκτηση γνώσεων πρέπει να είναι ένα και το αυτό πράγμα. Όλοι πρέπει να είναι, από την εφηβεία μέχρι τη στιγμή της απόσυρσής τους, ταυτόχρονα παραγωγοί, σπουδαστές και (συνά) δάσκαλοι."

Σ' αυτές τις πλευρές είναι απαραίτητο να προσθέσουμε, από μια διαφορετική όμως οπτική γωνία, αντιλήψεις και πρακτικές της ελευθεριακής εκπαίδευσης. Μ' αυτή την έννοια, χρειάζεται να σημειώσουμε ότι όλη η κοινοτική πρακτική και θεωρία δίνουν ιδιαίτερη σημασία στην εκπαίδευση, ώστε να γίνει κατανοητό ότι αυτή είναι η πιο σημαντική και προεξάρχουσα ανθρώπινη δραστηριότητα, καθώς εμπεριέχει όλες τις άλλες πλευρές μέσα στη διάσταση μιας κοινότητας αντεξουσιαστικής και αλληλεγγύας. Εδώ ωστόσο είναι η κατάλληλη στιγμή ν' ανατρέξουμε στη μαρτυρία μιας άλλης εσωτερικής αναφοράς της επιτροπής της εκπαίδευσης στα 1965: "Το να σκεφτόμαστε για την εκπαίδευση και για τα παιδιά μας σημαίνει, χωρίς άλλο, να σκεφτόμαστε για τον κόσμο που θέλουμε να τους παρουσιάσουμε, για τον πλούτο, που μέσα στα πλαίσια των ανθρωπίνων σχέσεων, έχουμε την ευθύνη να τους προσφέρουμε. Γι' αυτό το λόγο επιλέγουμε μια κοινή πρακτική, γνωρίζοντας ότι αυτή η επιλογή λαμβάνει νόημα μόνο σαν ένα πρώτο βήμα, που οδηγεί σε μια συνολική αλλαγή σε επίπεδο ολοκλήρωσης της κοινωνίας. Τοποθετούμενοι απέναντι στη ζωή των παιδιών μας οφείλουμε να συνειδητοποιήσουμε ότι πραγματοποιούμε ένα μέρος αυτής της αλλαγής, που σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να παραμεληθεί. Να τα δούμε σαν νέες υπάρξεις, που κατ' ανάγκη απαιτούν και προετοιμάζονται για ένα θετικό μέλλον. Γι' αυτό το δικό μας μέλημα είναι να ασχοληθούμε με τα σώματά τους έτσι ώστε να θωρακίσουμε την προσωπικότητά τους και να ανταποκριθούμε με επαναστατικό τρόπο σαν κοινωνία που φιλοξενεί την ανάπτυξή τους. Καθώς γνωρίζουμε ότι ζώντας θ' αναπτύξουν την αγάπη, την αλληλεγγύη, το σεβασμό, την ελευθερία".

Τα εκπαιδευτικά θέματα απαιτούσαν μια συνεχή επανεπεξεργασία και εκτός αυτού καθόριζαν πολλές άλλες πλευρές της ζωής της κοινότητας: τα ωράρια εργασίας και οι διακοπές καθορίζονταν με τέτοιο τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται ο απαραίτητος χρόνος κι η διευκόλυνση της επαφής μεταξύ γονιών κι ενηλίκων με τα παιδιά, ανάμεσα στα ίδια τα παιδιά κι ακόμη για να προωθήσουν μια μόνιμη ανάπτυξη κι αυτών των ίδιων των ενηλίκων. Κατά τη διάρκεια της περιόδου του θηλασμού, οι μητέρες απαλλάσσονταν από οποιεσδήποτε δραστηριότητες δεν τους επέτρεπαν ν' αφιερωθούν ολοκληρωτικά στο έργο του θηλασμού. Κάποιες φορές τα παιδιά χωρίζονταν σε ομάδες ανάλογα με την ηλικία και η φροντίδα τους ανατίθετο σε συντρόφους επιφορτισμένους μ' αυτό το καθήκον, έτσι ώστε οι μητέρες να μπορούν ν' αποσιωθούν κατά βούληση στις δραστηριότητες που τις ενδιέφεραν.

Στην ηλικία των έξι ετών τα παιδιά ξεκινούσαν μια εμπειρία, συχνά την πιο σημαντική κι αξιόλογη απ' όσα διαδραματίζονταν σ' αυτήν την κοινότητα, που συνίστατο στο ν' αρχίσουν να ζουν σε μια δικιά τους κατοικία κατάλληλα διαμορφωμένη, μαζί με τα παιδιά της ίδιας ηλικίας, μέχρι τα δώδεκα τους χρόνια. Εκεί, με τη βοήθεια δυό - τριών ενηλίκων, η κάθε ομάδα από οκτώ μέχρι δέκα παιδιά ζούσε μια εμπειρία αυτοδιαχείρισης και αυτοοργάνωσης. Όλα τα θέματα που μπορούσαν ν' αντιμετωπίσουν: διατροφή, καθαριότητα, δημιουργικές δραστηριότητες, μελέτη, ανάλυση των διαπροσωπικών και προσωπικών συγκρού-

σεων αντιμετωπίζονταν και λύνονταν αναμεταξύ τους, μέσω μηχανισμών που οι ίδιοι δημιουργούσαν, επικουρούμενοι από τους ενήλικες που ήταν γι' αυτούς μια επιπλέον βοήθεια (συνελεύσεις, κατανομή καθηκόντων, ομάδες εργασίας).

Με αφετηρία αυτή την ίδια ηλικία, άρχιζαν σταδιακά να συμμετέχουν σε παραγωγικές εργασίες ή υπηρεσίες, μέχρι την ηλικία των δώδεκα χρόνων, οπότε εργάζονταν για τρεις ώρες, ενώ άλλες τρεις ώρες αφιερώνονταν στη μελέτη. Το κάθε παιδί είχε το δικό του μερίδιο χρημάτων, ισότιμο μ' αυτό των ενηλίκων για τα προσωπικά του έξοδα. Περιοδικά συγκαλούσαν συνελεύσεις αξιολόγησης με τη συμμετοχή και ενηλίκων, στις οποίες ανέλυαν τις προόδους της ομάδας και του κάθε παιδιού. Στα δώδεκα τους χρόνια, πήγαιναν να ζήσουν σε ξεχωριστά δικά τους σπίτια και συμμετείχαν όταν το αποφάσιζαν στις γενικές συνελεύσεις ή σ' εκείνες των χώρων εργασίας. Με το συμπλήρωμα των δεκαοκτώ τους χρόνων προγραμματιζόταν η έξοδός τους από την κοινότητα για ένα χρόνο, για μια εμπειρία σε άλλες κοινοβιακές ομάδες (πραγματοποιούνταν ανταλλαγές με την *Comunita Terra* (Κοινότητα Γη) του Buenos Aires της Αργεντινής) και ένα ταξίδι στη Λατινική Αμερική για να γνωρίσουν άλλες κοινωνικές και πολιτιστικές πραγματικότητες. Όλα αυτά, με την προοπτική να τους παραχωρηθούν τα αναγκαία γνωσιακά εργαλεία, ώστε να μπορέσουν να επιλέξουν έναν τρόπο ζωής.

Η μαρτυρία ενός επισκέπτη ταιριάζει για να κλείσει αυτήν την περιγραφή. Ιδού λοιπόν η περιγραφή ενός βραζιλιάνου ψυχολόγου και ψυχιάτρου στα 1969, μετά τη συμμετοχή του στο τέταρτο διεθνές Κογκρέσο ψυχοδράματος, που πραγματοποιήθηκε στο Buenos Aires:

Δεδομένου του αυξημένου ενδιαφέροντός μου για τις ανθρώπινες εμπειρίες και της περιέργειάς μου να παρατηρήσω ψυχολογικο-κοινωνικές όψεις αυτών των ομάδων, επισκέφθηκα την Comunidad del Sur. Όλα τα καθήκοντα, συμπεριλαμβανομένης της φροντίδας των παιδιών, διαμοιράζονται χωρίς διάκριση σε άντρες και γυναίκες. Δεν υπάρχουν ιεραρχίες: όλοι κατέχουν μια ισότιμη θέση. Όλες οι αποφάσεις λαμβάνονται σε κοινοτικές συνευρέσεις. Η ανάδειξη οδηγών (leader) δεν σημαίνει την αποδοχή θέσεων ελέγχου: απλώς αυτοί δίνουν τον καλύτερο εαυτό τους. Αυτό ελαχιστοποιεί πιθανούς ανταγωνισμούς και ενισχύει την απόδοση του συνόλου. Τα παιδιά στεγάζονται σε ξεχωριστό χώρο. Τη φροντίδα τους αναλαμβάνουν ενήλικοι και όχι αποκλειστικά και μόνο οι γονείς τους. Αυτοί οι τελευταίοι επισκέπτονται τα παιδιά τους καθημερινά. Το αίσθημα κατοχής μοιάζει να έχει εξαφανιστεί.

Στη σχολική ηλικία παρακολουθούν το δημόσιο σχολείο. Καθώς δεν είναι συνηθισμένα στον αυταρχισμό και στην ιεραρχία της παραδοσιακής εκπαίδευσης, δυσκολεύονται να προσαρμοστούν. Η είσοδος στο σχολείο είναι το πρώτο σοκ του περάσματος από την κοινωνία στην οποία έχουν αναπτυχθεί στη μακροκοινωνία. Μερικές φορές παρουσιάζονται προβλήματα απειθαρχίας και κακής απόδοσης. Μια περίπτωση μπορεί να παρουσιαστεί σαν παράδειγμα: η καθηγήτρια ζητά από ένα κορίτσι να έρθει την επομένη στο σχολείο μαζί με τη μητέρα της. Το κορίτσι δεν μπορεί με κανέναν τρόπο να καταλάβει γιατί η καθηγήτρια θα έπρεπε να μιλήσει με τη μητέρα της, καθώς οι εμπειρίες της και οι ιδέες της την αποτρέπουν από το να συνδέσει τη μητέρα της με τις δικές της σχολικές ευθύνες.

Ο γάμος, αποδεσμευμένος από τις παραδοσιακές κοινωνικο-οικονομικές πλευρές, συνιστά μια πιο αγνή ένωση από την πλευρά της αφοσίωσης. Το να παντρεύεται κανείς σημαίνει απλώς να πηγαίνει να συζήσει. Οι απαιτήσεις και οι ατομικές υποχρεώσεις καθενός παραμένουν αναλλοίωτες. Ούτε καν ο ερχομός παιδιών αλλάζει την κατάσταση των δυο. Από την άλλη πλευρά, το τέλος ενός δεσμού γίνεται με τον πιο απλό τρόπο. Γνωρίζω την περίπτωση της διάλυσης ενός γάμου με την εγκατάλειψη της κοινότητας του ενός από τους δυο συζύγους. Τα παιδιά παρέμειναν, συνέχισαν ζώντας τις αυτόνομες ζωές τους, χωρίς να υποφέρουν καμιά τραυματική αλλαγή στον κόσμο τους, δεχόμενα όπως πάντα την επίσκεψη των γονιών τους.

Θα πρέπει να προσθέσουμε πώς από το ξεκίνημά της η Comunidad del Sur είχε σαν μοντέλο τη δημιουργία μιας "κοινότητας κοινοτήτων" και την παρέμβαση στο κοινωνικό περιβάλλον με πρόθεση να γίνει ένας φορέας της πιο γενικής διαδικασίας της κοινωνικής αλλαγής. Η ιστορία της είναι συγχρόνως η ιστορία ενός εγχειρήματος ακέрайου και ολοκληρωμένου και η ιστορία μιας απόπειρας για τη δημιουργία ενός

διακοινοτικού κινήματος (στα 1969 δημιουργήθηκε το *Min, Movimento intercomunitario nacional* (Εθνικό διακοινοτικό κίνημα), στην Ουρουγουά, αποτελούμενο από ομάδες και την ίδια χρονιά δημιουργήθηκε στο Buenos Aires το *Movimento internacional latinoamericano* (Διεθνές λατινοαμερικάνικο κίνημα), που ένωνε ομάδες από την Ουρουγουά, την Αργεντινή και τη Βολιβία, με σκοπό την πραγματοποίηση ενός πρώτου διακοινοτικού σεμιναρίου).

Αύρια: ένας καινούριος κόσμος

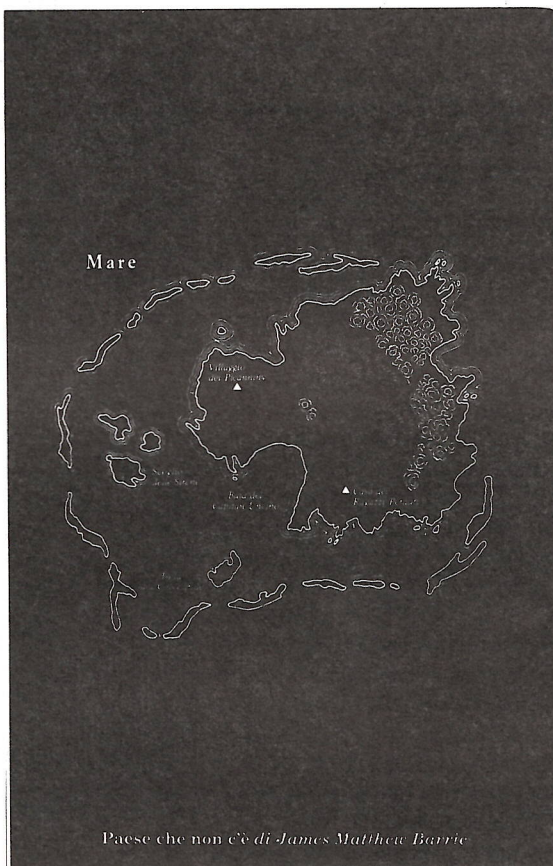
Με αυτές τις ιστορικές αποσκευές, πειραματικές και θεωρητικές και στις νέες συνθήκες και γεγονότα, κυρίως στο νότιο τμήμα (Cono Sud) της λατινικής Αμερικής, διαμορφώνονται οι νέοι σταθμοί αυτής της εμπειρίας που ήδη περιγράψαμε. Οι νέες κοινότητες στο Santiago της Χιλής (Eco-Comunnita), στην Cordoba, στο Rosario και στη La Plata της Αργεντινής, στο Porto Alegre, στο San Paolo, στο Rio και στο Salvador της Βραζιλίας (ομάδες Soma), επιβεβαιώνουν τη σημαντικότητα αυτών των στόχων και επιτυγχάνουν την αμοιβαία σταθεροποίησή τους και την αυτοαναγνώριση.

Σαν παραδείγματα της επιμονής τους να υπάρχουν, της διαρκούς αναπαραγωγής τους και της εγκυρότητάς τους, μάς φαίνεται κατάλληλο σ' αυτό το σημείο να παρουσιάσουμε δυο ντοκουμέντα, διαφορετικά τόσο ως προς το περιεχόμενό τους όσο και ως προς την προέλευσή τους, που ωστόσο μπορούν να ειπωθούν σαν συμπληρωματικά. Από μια πλευρά θα μπορούσαμε να τα θεωρήσουμε σαν ένα τεστ που δείχνει ποιές είναι οι αλλαγές στο συμβολικό κόσμο εκείνων που γεννιούνται σ' αυτές τις δομές. Αυτή η έρευνα οργανώθηκε στα 1982 από μια εφημερίδα της Στοκχόλμης, την Stockolm Tidningen, πάνω στο θέμα "Η πόλη του μέλλοντος". Απευθυνόμενη σε παιδιά σχολικής ηλικίας έλαβε πολλές απαντήσεις, με σχέδια που καθρέπτιζαν το κοινωνικό φανταστικό διαφόρων ομάδων, δείχνοντας τον πλούτο/φτώχεια των εσωτερικών τους αξιών και των πιθανών/επιθυμητών/εφικτών οραματισμών της κοινωνικής ζωής.

Παρά το γεγονός ότι συμμετείχαν κυρίως σουνδόπουλα, το αποτέλεσμα προς έκπληξη των διοργανωτών ήταν: "οι δύο περισσότεροι αξιόλογες προτάσεις για έναν μελλοντικό συνοικισμό προέρχονται από δύο παιδιά λατινοαμερικάνων: τον Alvaro, δέκα χρόνων και τον Martin, δώδεκα χρόνων. Έχοντας έλθει σαν πρόσφυγες από την Ουρουγουά, ζουν στη Στοκχόλμη, σε μια κοινότητα δέκα ενηλίκων και τριών παιδιών".

Η αντιπαράθεση των οραματισμών, σύμφωνα με τα σχόλια της δημοσιογράφου, δείχνει ότι: "Στην πλειοψηφία τους τα σουνδόπουλα περιέγραψαν το σπίτι των ονείρων τους σαν ένα εξοχικό, ένα σαλέ, μια βίλλα ή ακόμη και ένα κάστρο. Λίγα μόνο παιδιά πρόσθεσαν σπίτια γειτόνων και δρόμους ανάμεσά τους. Το μεγαλύτερο μέρος σχεδίασε ένα μόνο σπίτι απομονωμένο σε μια μεγάλη έκταση, στη μέση ενός κάμπου ή σ' ένα νησί".

Τα διάφορα σχέδια, που στην έκθεση συνενώνονται κάτω από τον τίτλο "Ζώντας για τους εαυτούς τους", δείχνουν μια μεγάλη ομοιογένεια προσδοκιών. Δεν παρατηρούνται ούτε ταξικές ούτε ιδεολογικές διαφορές. Οι επιθυμίες είναι κοινές. Αντιθέτως, κάτω από τον τίτλο: "Συνηθισμένοι να μοιράζονται", η δημοσιογράφος σχολιάζει: "Παρατηρείται στην πρόταση του Alvaro και του Martin, ότι έχουν

συνηθίσει να υπολογίζουν όχι μόνο την οικογένειά τους, αλλά ακόμη και πολλούς άλλους ενήλικες και παιδιά. Είναι φυσιολογικό γι αυτούς να μοιράζονται αυτό που κατέχουν κι ακόμη περισσότερο να σκέφτονται από κοινού πώς θα μπορούσε να ζήσει σαν μια κοινότητα όλος ο συνοικισμός. Ακόμη περισσότερο προβληματίστηκαν για το πώς θα μπορούσε να ζήσει η κοινότητα με χαμηλή κατανάλωση ενέργειας χρησιμοποιώντας ηλιακή, αιολική και υδραυλική ενέργεια".

Στη συνέχεια με τίτλο "Όλοι τα μοιράζονται όλα στη συνοικία που ονειρεύεται ο Alvaro", η δημοσιογράφος περιγράφει το σχέδιο και τη συνέντευξη που πήρε από τον εμπνευστή του: "Στο σχέδιο του Alvaro υπάρχουν σπίτια μεγάλα και μικρά για άτομα, οικογένειες ή μεγαλύτερες ομάδες. Ωστόσο το πιο σημαντικό είναι ότι όλοι συνεργάζονται και αποφασίζουν από κοινού γύρω από τη δίκαιη κατανομή των αγαθών που παράγονται από τις καλλιέργειες, την κτηνοτροφία και την κατασκευή πλεούμενων, ποδηλάτων, ηλεκτρικών αυτοκινήτων και άλλων προϊόντων. Κατά τον Alvaro, τα σπίτια βρίσκονται γύρω από ένα σχολείο, που κατέχει κεντρική θέση. Αυτός είναι ο τόπος συνεύρεσης και λήψης αποφάσεων σχετικά μ' οποιοδήποτε θέμα. Τρία με πέντε άτομα από κάθε σπίτι πηγαίνουν σ' αυτόν το χώρο για να συζητήσουν όσα έχουν συμφωνήσει στα πλαίσια της ομάδας. Στο σχολείο υπάρχει ακόμη μια βιβλιοθήκη. Περισσότερο από σχολείο είναι ένα σπίτι κοινό· υπάρχει ακόμη και μια τραπεζαρία για κοινά γεύματα. Ωστόσο το πιο σημαντικό είναι ότι εκεί οι άνθρωποι αποφασίζουν από κοινού. Στο πλάι του σχολείου υπάρχει μια πισίνα και ένα σινεμά. Μόνο τα ηλεκτρικά αυτοκίνητα και τα ποδήλατα κυκλοφορούν στην πόλη. Η κεντρική μονάδα ηλιακής ενέργειας μεταδίδει την ενέργεια μέσω καλωδίων στα σπίτια, τα οποία έχουν και δικούς τους ηλιακούς συσσωρευτές. Επιπροσθέτως, παράγει και ενέργεια με τη χρήση ανεμομύλων. Σε καθεμία από τις μικρές συνοικίες υπάρχει επίσης ένα κεντρικό σπίτι, όπου οι άνθρωποι μπορούν να φάνε μαζί ή να πάρουν φαγητό για το σπίτι. Ακόμη υπάρχουν γήπεδα ποδοσφαίρου και άλλων αθλημάτων.

Όλες οι συνοικίες είναι σχεδόν όμοιες. Έχουν καλλιέργειες, οπωροφόρα δέντρα, λαχανόκηπους, οικιακά ζώα, εργαστήρια και μικρές βιομηχανίες. Σε κάθε κοινότητα υπάρχουν μικρά σχολεία για τα παιδιά που δεν μπορούν ή δεν θέλουν να πάνε στο κεντρικό σχολείο".

Το άλλο ντοκουμέντο, το οποίο αναφέρεται στο νέο εγχείρημα του Μοντεβιδεο, προέρχεται από εκείνους που τον Αύγουστο του 1987 καθόρισαν τις "Βάσεις της επανιδρυτικής ομάδας της Comunidad del Sur" και τα πιο ουσιαστικά μέρη του παραθέτουμε στη συνέχεια.

Προτάσεις. Η δημιουργία κοινωνικών πυρήνων, που θα επιδιώκουν να συμπεριλάβουν όλες τις πλευρές της κοινωνικής ζωής, ιδιαίτερα σε επίπεδο καθημερινής ζωής. Η λειτουργία τους θα είναι να ανοίξουν χώρους θετικής κοινωνικοποίησης στους οποίους θα μαθαίνουμε να ζούμε κατά τρόπο αλληλέγγυο και στους οποίους θα συμμετέχουμε άμεσα σε όλες τις καταστάσεις που μας αφορούν, στα πλαίσια της πραγμάτωσης ενός κοινού σχεδίου.

Οι διαστάσεις, που θεωρούνται ουσιαστικές σ' έναν κοινοτικό οργανισμό είναι:

- Σαν κοινωνική μήτρα. Μια εκπαίδευση που να παρέχει την καλύτερη δυνατή ανάπτυξη της προσωπικότητας σ' ένα περιβάλλον αλληλεγγύης. Μονάδα κοινωνικοπολιτιστικής αναπαραγωγής, που να υπερβαίνει την οικογενειακή δομή και να αποφεύγει τις δομές μάζας. Σαν προεκίνηση της επιθυμητής κοινωνίας. Πειραματισμός αυτοδιαχείρισης σε όλα τα επίπεδα. Το ζητούμενο είναι η δημιουργία ενός κοινοτικού δικτύου που να θεμελιώνεται πάνω σε ομάδες βάσης. Το μοντέλο είναι αυτό της κοινότητας κοινοτήτων, αυξανόμενης πολυπλοκότητας.

- Σαν μέσο για τη μετάβαση στην οικουμενική κοινωνία. Μια δομή ικανή να προκαλέσει μια μεταμόρφωση στο εσωτερικό της. Μια παρουσία κριτική και ταυτόχρονα μια νέα δημιουργική φόρμα συλλογικής ζωής, που να επιτρέπει την αυτοδιάθεση, τόσο σε επίπεδο κοινωνικό όσο και προσωπικό.

Επιλεγμένα μέσα. Οικο-κοινότητες, όπου ο μηχανισμός λήψης αποφάσεων θα βασίζεται στη συμμετοχή όλων των μελών τους (ελευθεριακή, αντεξουσιαστική και αντι-ιεραρχική δομή).

Διαδικασία υλοποίησης. Είναι προφανές ότι ένας νέος τρόπος ζωής απαιτεί μια διαδικασία μάθησης και ότι στην περίπτωση μας θα πρέπει να είναι το αποτέλεσμα μιας ελεύθερης φυσικής επιλογής. Από

την άλλη πλευρά αυτή η ελευθερία είναι δυνατή μόνο διαμέσου μιας εκπαιδευτικής διαδικασίας, που θα περιλαμβάνει τρία επίπεδα: *πρακτική κοινοτικής ζωής* (αντιμετώπιση του πλησίου και των αναγκών του σαν να πρόκειται για τον εαυτό σου)· *συλλογικές τεχνικές* που να διευκολύνουν την εσωτερική λειτουργία και την αλληλοβοήθεια στα πλαίσια της ομάδας· *εκμάθηση παραγωγικών τεχνικών*, τόσο για να διευκολυνθεί η απρόσκοπτη λειτουργία της κοινότητας όσο και για να αποφευχθεί η εξάρτηση από τεχνικούς και ειδικούς.

Στην πορεία υλοποίησης του σχεδίου, η ιδρυτική ομάδα αγόρασε ένα σπίτι στο οποίο ξεκίνησε το πρώτο στάδιο του πλάνου, την *Casaencuentro*, δημιουργώντας πρώτα την *Οικοκοινότητα* (*Ecocomunita*), που θα έπρεπε να αναπτυχθεί στην ύπαιθρο, κοντά στην πόλη του Μοντεβιδεο.

Η Casaencuentro θα έχει τους παρακάτω στόχους: πεδίο πρακτικού πειραματισμού· χώρος εκπόνησης νέων σχεδίων και σχηματισμού ομάδων μάθησης· διέγερση της ενεργητικής συμμετοχής. Στην Casaencuentro θα συνδυαστούν τρεις λειτουργίες: κοινοτική ομάδα εργασίας και συμβίωσης· δραστηριότητες μελέτης και μάθησης, δημιουργικές και ψυχαγωγικές δραστηριότητες. Οι βασικές της δραστηριότητες θα είναι: εκδόσεις, τύπος, βιβλιοθήκη, καφενείο, ψυχοκοινωνική εργασία και μελέτη, επεξεργασία σχεδίων και θεωρητική δουλειά, βιοτεχνικά εργαστήρια. Επίσης ένα περιβάλλον σε μικρή κλίμακα, με αντικείμενο διδακτικό και πειραματικό: φυτώριο δέντρων, κατάστημα-αγορά ανταλλαγής εναλλακτικών προϊόντων. Παιδικός σταθμός, με ουσιαστική χαρακτηριστικά όχι αυτά της οικονομικής δραστηριότητας, αλλά της εκπαιδευτικής (ο δικός μας χώρος για τα παιδιά) και της διαμόρφωσης σχέσεων με τη γειτονιά. Το σχέδιο δεν είναι η συνισταμένη των απόψεων εκείνων που κατά περίπτωση ασχολούνται μ' αυτό, αλλά το αποτέλεσμα κοινής επεξεργασίας σε συνάρτηση με τους επιλεγμένους στόχους. Από την άλλη πλευρά τοποθετούμε το σχέδιο σ' αυτό το συγκροτημένο πεδίο, αξιολογώντας τις πιθανότητες αναπαραγωγής του. Το έδαφος είναι γόνιμο, τη στιγμή ιδιαίτερα που πιστοποιείται μια νέα απογοήτευση από τη δημοκρατία και τις επιλογές της παραδοσιακής πολιτικής. Κύρια οι νέοι βιώνουν ένα ιδεολογικό-πρακτικό κενό, που θα μπορούσε ν' αποτελέσει γόνιμο έδαφος για τις ιδέες οικοκοινοτικής αυτοδιαχείρισης.

Δεν πρόκειται για την ελπίδα, αλλά για την κατασκευή της ελπίδας. Η ιστορία δεν νοείται σαν κάτι το προκαθορισμένο· αντιθέτως είναι έργο των ανθρώπινων όντων. Η δράση μας αλλάζει τις δυνατότητές μας. Ενωνόμαστε λοιπόν στη βάση δημιουργικών σχεδίων και όχι για να έχουμε μια κοινή αρχή. Ενάντια στη μεταφορική έννοια του πατρός, συνενωνόμαστε στο όνομα του σχεδίου-υιού. Εκτός αυτού θα πρέπει να έχουμε πλήρη συνείδηση της ικανότητάς μας για δράση. Αυτό που δημιουργούμε, οι κανόνες που το διέπουν, οι συμβιβασμοί που κάνουμε, είναι όλα παράγωγα κοινής δράσης και σαν τέτοια υπόκεινται την κάθε στιγμή σε αλλαγή, στα πλαίσια μιας καινούριας συμφωνίας.

Πάντα ένα τελικό σχόλιο για να ξαναρχίσουμε

Η καινοτομία που παρουσιάζουν τα νέα κοινωνικά κινήματα βασίζεται στο γεγονός ότι δεν θέτουν υπό αμφισβήτηση μια ορισμένη μορφή πολιτικής εξουσίας αλλά αυτόν τον ίδιο το θεμελιώδη μηχανισμό της εξουσίας και με βάση αυτήν την καινοτομία προβάλλει δυνατή η δημιουργία μιας νέας ιστορικής συνείδησης, που θα στοχεύει στη ριζική μεταμόρφωση της κοινωνίας. Μια νέα συνείδηση, ικανή να δώσει σάρκα και οστά σε μια κοινωνία δίκαιη, μέσα στην οποία άτομα αυτόνομα, ελεύθερα και ισότιμα θα ζουν με αμοιβαία αναγνώριση της ιδιαιτερότητάς τους. Η αξιολόγηση και ο απολογισμός ενός συγκεκριμένου εγχειρήματος, όπως είναι αυτό της Comunidad del Sur συνιστά πάντα μια εργασία σύνθετη, εφόσον η αξία του και η εγκυρότητά του πραγματώνονται σε μια μελλοντική προβολή και καθώς ο σχηματισμός του διατρέχει πάντα τον κίνδυνο της αποτυχίας.

Η δουλειά που πρέπει να γίνει είναι σκληρή και δύσκολη, αλλά όπως έλεγε ο Malatesta: "Δεν είναι το ζήτημα να πραγματώσουμε την αναρχία σήμερα, αύριο ή σε δέκα αιώνες, αλλά να πορευόμαστε προς την αναρχία σήμερα, αύριο, πάντα."

για τη μετάφραση Β. Χατζηβασιλείου

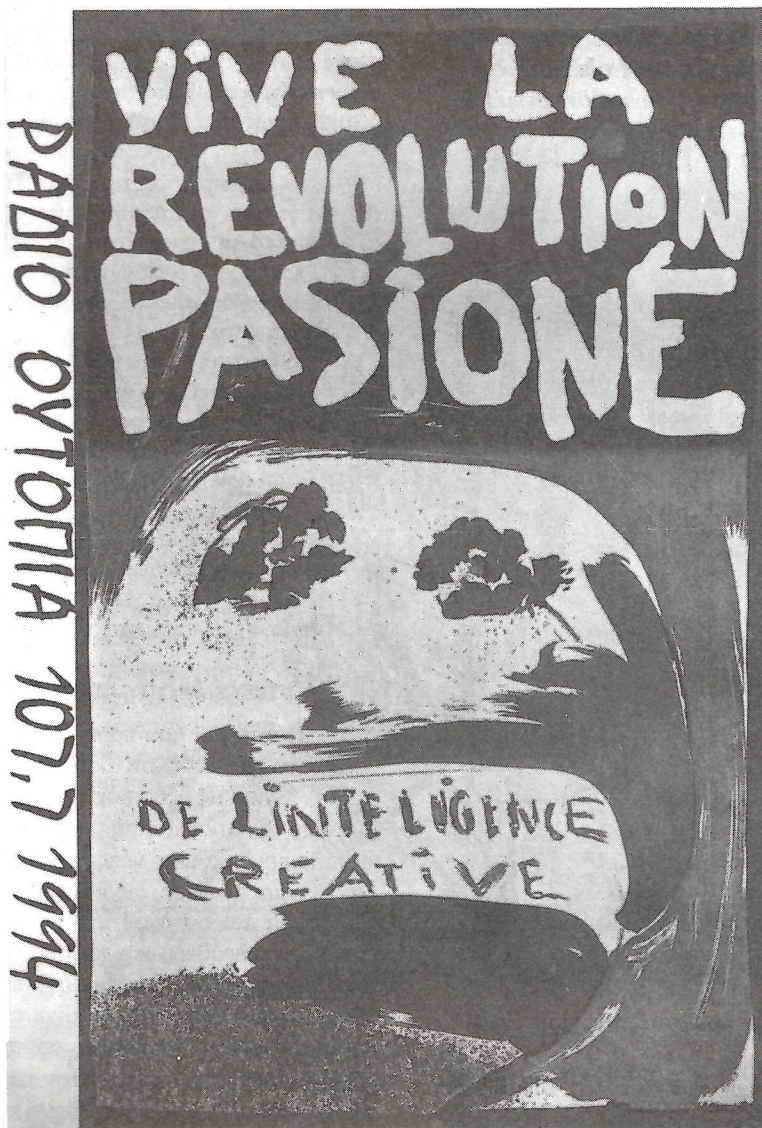
Το κείμενο δημοσιεύτηκε στο ιταλικό τριμηνιαίο περιοδικό αναρχικών ερευνών, *Volonta*, 3/89 στα πλαίσια αφιερώματος με το γενικό τίτλο *L' utopia comunitaria* (η κοινοβιακή ουστοπία)

"...για να βρούμε το δρόμο που θα μας φέρει στον πόθο και το όνειρο για ζωή!!!"

Το Ράδιο Ουτοπία εκπέμπει 6 χρόνια απο τη Θεσσαλονίκη στους 107.7 FM. Σ' αυτά τα χρόνια αρκετοί άνθρωποι βάλανε τις προσωπικές τους ιδέες, αφήνοντας κι ένα κομμάτι απο τον χαρακτήρα τους, σαν βοήθεια στο να συνεχίσει να υπάρχει αυτή η συλλογική προσπάθεια. Το ύφος του σταθμού έχει αλλάξει απο τη γέννηση του ως τα τώρα, κι εξελίσσεται συνεχώς. Αρκετοί άνθρωποι έρχονται σ' επικοινωνία με το σταθμό, όχι για βοήθεια (να δώσουν ή να πάρουν) αλλά επειδή βλέπουν με τον τρόπο τους οτι ορισμένες φορές μία ουτοπική σκέψη μπορεί και να υλοποιηθεί. Όταν αυτοί οι άνθρωποι έχουν επιθυμία έκφρασης που δεν ξέρουν πως να διοχετεύσουν, μέσα σ' όλο αυτό το περιβάλλον που μεγάλωσαν, και που τους κάνει να αισθάνονται ξένοι μέσα στην ίδια την πόλη τους, που το μόνο γνωστό και δεδομένο είναι η πορεία και η κατάληξη κάθε ανθρώπου. Αυτό λοιπόν φαίνεται οτι δεν είναι αρκετό να ικανοποιήσει τη δίψα ορισμένων που ζητάν κάτι παραπάνω αναζητώντας διάφορες μορφές έκφρασης. Η αμφισβήτηση μπορεί να δώσει κάποια νέα πνοή και ελπίδα, σε ορισμένους ανθρώπους που δεν φοβούνται να έχουν το κουράγιο να ελπίζουν και να προσπαθούν ακόμα για κάτι καλύτερο, πίο αυθεντικό και πίο όμορφο απο αυτό που ζούμε, και που βαθιά μέσα τους ξέρουν οτι υπάρχει κι έχουν όλο το δικαίωμα να πιστεύουν σ' αυτό. Εμπρακτα κανείς δεν έχει αφαιρέσει το δικαίωμα της πίστης στην καλύτερη ζωή. Μια κι αυτό είναι που κρατάει όλο τον κόσμο ταξινομημένο και ακέραιο, ελπίζοντας για ένα καλύτερο αύριο, παραδίνοντας το τώρα με κατεβασμένο το κεφάλι, και βαθύτατη ικανοποίηση για τα φτωχικά του αγαθά. Αν απέρριπτες τη σκέψη της καλύτερης ζωής απο όλο τον κακόμοιρο κόσμο που έχει μάθει να ζεί στη μιζέρια ή θ' αυτοκτονούσαν κατά χιλιάδες ή θα τους έπιανε τέτοια υστερική βία, γεμάτη απόγνωση κι οργή που η εκδικητικότητά τους δεν θ' άφηνε τίποτε όρθιο. Κι αυτό γιατί αν συνειδητοποιήσει ο κόσμος οτι δεν έχει τίποτε να χάσει, τότε θ' ανακαλύψει το θάρρος που είχε στερήσει απ' τον ευατό του, που είχε βαθεί μέσα του για να διεκδικήσει όλες τις επιθυμίες και τα όνειρά του, που είχε απαρνηθεί τόσα χρόνια. Σ' όλα αυτά τα χρόνια ζωής του σταθμού, μόνο τώρα τελευταία έχει φανεί κάποιο ενδιαφέρον για το πνεύμα και τον τρόπο λειτουργίας του. Ξεφεύγοντας έτσι απο την παθητική αναμονή του κόσμου, να περιμένει να κάνουν οι άλλοι κάτι καλύτερο για αυτόν. Η πίο χαμένη και δύσκολη αίσθηση είναι η αίσθηση της αυθεντικής προσωπικής δημιουργίας. Η αίσθηση του οτι κατάφερες και υλοποίησες ένα κομμάτι του εαυτού σου, τ' οτι πήρες κάτι βαθιά απο μέσα σου και το έβγαλες έξω αφήνοντάς το ελεύθερο. Επειδή έτσι το αισθάνεσαι. Χωρίς στάνταρ, προϋποθέσεις και περιορισμούς. Αυτό ναί, είναι επικίνδυνο. Επικίνδυνο γιατί οι άνθρωποι έχουν ξεχάσει ποιοί είναι και τι θέλουν και δεν ξέρουν τι θα βγάλουν, αλλά το κυριότερο το πως θα το βγάλουν. Η αίσθηση της

δημιουργίας είναι και η αυτοεπιβεβαίωση του οτι υπάρχουν και μπορείς. Και αυτή είναι επικίνδυνη σκέψη. Στον κόσμο των ψευδαισθήσεων και της παράνοιας, της αποχής απο τη ζωή και της αποξένωσης αυτό θεωρείται ξένο όνειρο. Άλλοι έχουν αναλάβει να παίζουν με τις αισθήσεις μας και τις ορέξεις μας. Με τους όρους καλό-κακό, όμορφο-άσχημο. Οι άνθρωποι πρέπει να δουλεύουν πάντα για τους άλλους, και οι άλλοι θα φροντίσουν γι αυτούς. Δεν υπάρχει πλέον το δικαίωμα της επιθυμίας. Αγαπάμε και αναζητάμε αυτό που μας μαθαίνουν. Χωρίς καμιά παρέμβαση και πρωτοβουλία. Πολύ λίγες είναι ακόμα οι πηγές που αντιστέκονται. Πρέπει επιτέλους να λυγίσουμε τον πόνο και ν' αναζητήσουμε το κάτι διαφορετικό. Το δικαίωμα του να εκφράζεσαι είναι πηγή ζωής. Η έκφραση αναζητεί την επικοινωνία. Η επικοινωνία είναι η εκτίμηση των εαυτών μας. Και η γνώση είναι ο ρομαντισμός που μας στηρίζει. Η αρχή και η διάθεση του να μάθεις και να τα νοιώσεις όλα.

Αρκετοί διαφορετικοί άνθρωποι έχουν βρεί δικαίωμα λόγου και

τοποθέτησης στο σταθμό, χωρίς απολύτως κανέναν έλεγχο. Παίρνοντας έτσι την ευκαιρία να ακουστούν και καινούργιες, άσημες φωνές, που μπορεί να αναφέρονται σε κάτι ξεχασμένο, θαμένο και εξορισμένο, αλλά και σε οτιδήποτε καινούργιο, ριζοσπαστικό και ανατρεπτικό, που εκπέμπει κίνδυνο γεμάτο συναισθήματα. Κι αυτή είναι η λειτουργία του σταθμού, να εκπέμπει για να επαληθεύσει και να ενωθεί μ' όλη την ανάγκη του να είναι. Βγάζουμε στον αέρα αυτό που αισθανόμαστε και πιστεύουμε, γεμάτοι συναισθήματα και εκκλήσεις. Το Ράδιο Ουτοπία δεν είναι μόνο τα μέλη του, αλλά και όλοι οι ακροατές που έχουν αμοιβαία αισθήματα και την ίδια ανάγκη επικοινωνίας. Δεν είναι μία συχνότητα για εφηβική απασχόληση ή καλλιτεχνικό χόμπι. Δεν προωθείται καμιά κερδοσκοπική δραστηριότητα ή εμπορική ιδέα. Δεν υπάρχουν συναλλαγές πονηρών και χαζών. Το Ράδιο Ουτοπία στηρίζεται απ' τους ανθρώπους που προσπαθούν να υλοποιήσουν την ιδέα. Δίνουμε οικονομικές μηνιαίες εισφορές προκειμένου να ανταπεξέλθει οικονομικά στα υπέρογκα λειτουργικά έξοδα, αλλά και μεγάλη ηθική και σωματική βοήθεια για τη συνέχεια αυτού που ξεκίνησε. Το καλύτερο απ' όλα είναι οτι η Ουτοπία δεν είναι τίποτε συγκεκριμένο και καθορισμένο. Παλεύει να εξοντώσει ταμπέλες

και καθορισμένα λούκια γεμάτα πόνο και αυτοκαταστροφή.

Αγωνιζόμαστε να μην τελειώσι ποτέ αυτό το ταξίδι που μέσα του μαθαίνουμε καινούργιες ιδέες και εμπειρίες. Ο σεβασμός στη διαφορετικότητα και η συνύπαρξη με τον καθένα έχει τις ίδιες ανάγκες. Χωρίς ντροπή και φόβο γι αυτό που είναι. Αγγίζοντας διαφορετικές απόψεις και όχι μονόχωντες, μονόπλευρες λύσεις. Γεμάτες ενδιαφέρον για οτιδήποτε μικρό και όμορφο που ψάχνει για ζωή. Οτιδήποτε κάνουμε, δεν το κάνουμε για να νικήσουμε, αλλά επειδή το 'χουμε ανάγκη.

"Δεν υπάρχει μεγαλύτερος ρεα- λισμός από την ΟΥΤΟΠΙΑ"

Οι ρίζες του Ράδιο Ουτοπία βρίσκονται στην ραδιοπειρατική κουλτούρα των δεκαετιών του '70 -'80. Τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν αυτή την κουλτούρα, μέσα στο σταθμό, κυμαίνονται από την αμφισβήτηση ως το αντιεξουσιαστικό, χωρίς αυτά να ήταν πρωτεύοντα στη διαμόρφωση του προγράμματός του. Θα μπορούσε να πει κανείς ότι η πρωτόλεια αυτοοργάνωση του Ράδιο Ουτοπία του 1988 τροφοδοτήθηκε κατά περιόδους από τους πιο ζωντανούς και ριζοσπαστικούς κοινωνικά χώρους της Θεσ/νίκης. Αυτό έγινε δυνατό όχι μόνο γιατί αυτοί οι χώροι έψαχναν νέους τρόπους έκφρασης και διόδους επαφής με την ευρύτερη κοινωνία αλλά και εξαιτίας του ανοιχτού έως και αδιαμόρφωτου χαρακτήρα του Ράδιο Ουτοπία. Αυτονόητο είναι το πόσο πρωτόγνωρο ήταν (και είναι) από τη μία για τα ραδιοφωνικά πεπραγμένα, η δημιουργία ενός σταθμού κοινωνικού χαρακτήρα και από την άλλη, για αυτές τις ομάδες, που μέχρι τότε δεν είχαν δυνατότητες πρόσβασης στα Μ.Μ.Ε., να μπορούν να συμμετέχουν στο Ράδιο Ουτοπία και να λειτουργούν στα πλαίσια μίας ραδιοφωνικής εκπομπής.

Το πρωτόγνωρο δεν συνίσταται μόνο στο ότι πρόκειται για μία προσπάθεια χωρίς ιστορικό προηγούμενο, αλλά κυρίως στο ότι δημιουργήθηκε μία νέα ομάδα που η λειτουργία της, ο τρόπος έκφρασής της, το ύφος της και τέλος, ίσως το σημαντικότερο, η σύνθεση της ήταν διαφορετική από μοντέλα και πρακτικές που ακολουθήθηκαν μέχρι τώρα.

Το καταλυτικό στοιχείο αυτής της διαφορετικότητας εντοπίζεται στο σύμφυτο εξωστρεφή χαρακτήρα του ραδιοφώνου ως Μέσου Ελεύθερης Επικοινωνίας. Αυτός ο χαρακτήρας μας αναγκάζει συνεχώς να σπάμε τα τείχη των "φύλων" και ομοϊδεατών, που για κοινωνικούς και δικούς μας λόγους τείνουμε να περιχαρακωθούμε. Ο άγνωστος Χ που έχει το ραδιόφωνό του στους 107,7 μας βασανίζει, όχι βέβαια ως καταναλωτής προϊόντων και ιδεών, αλλά ως μία ευαίσθητοποιημένη προσωπικότητα, ένα σκεπτόμενο ενεργό μέλος μιας κοινωνίας υποκείμενης σε αλλαγές, που προσπαθούμε να προσεγγίσουμε ή που πρέπει να επιτρέψουμε και να παρακινήσουμε να μας προσεγγίσει. Σίγουρα πάντως αυτό το άγνωστο πλήθος έχει αναζωογονήσει το δικό μας λόγο. Το Ράδιο Ουτοπία μπορεί να παίζει και το ρόλο του καταφυγίου και το ρόλο της ακίδας αφύπνισης. Η διαπραγμάτευση μεγάλης ή μικρής κλίμακας γεγονότων και η έστω ατομική ενασχόληση με ζητήματα, που κατά γενική ομολογία πάσαμε να συζητάμε, προκαλούν νέες αναζητήσεις, πυροδοτούν νέες συναθροίσεις.

Το να κάνεις έκπομπή, αυτός ο σχεδόν εξαναγκασμός να πράξεις, μιλώντας στο μικρόφωνο ή βάζοντας μουσική αποκλείει αρχικά την ύπαρξη ανενεργών, παθητικών μελών, που τόσο έχουν απασχολήσει άλλες ομάδες, και είναι αυτή η ίδια η ραδιοφωνική έκπομπή δυναμική εστία αντίστασης στην διανοητική και κοινωνική μας τελμάτωση. Ο ραδιοφωνικός προφορικός λόγος με τους χαλαρούς ή σφιχτούς συνειρμούς του, τον συναισθηματισμό του, τα κομπιάσματά και τα σαρδάμ του, δεν διέπεται ούτε περιορίζεται από άδηλες, ενδοο-

μαδικές σχέσεις εξουσίας (παρά μόνο ίσως αυτής του μικροφώνου).

Αυτός ο εξωτερικός χαρακτήρας του ραδιοφώνου έχει κάνει δυνατή τόσο τη συνεύρεση ανθρώπων που αλλιώς θα ήταν χαμένοι σε υποσύνολα ή και κλεισμένοι στα σπίτια τους, όσο και έχει διαμορφώσει τη συγκεκριμένη σύνθεση των μελών του Ράδιο Ουτοπία. Αυτός ο χαρακτήρας έχει δώσει νέα πνοή τόσο στις κοινωνικές και ατομικές μας αντιδράσεις, όσο αυτές έχουν δώσει νέα πνοή στο ραδιόφωνο και τη δυναμικότητά του.

Για τους παραπάνω λόγους πιστεύω ότι ούτε ο κοινωνικός μας προσανατολισμός και το ενδιαφέρον μας για τη διατήρηση και την ανάπτυξη των αντιστάσεων μας, θα μας αφήσουν να διολισθήσουμε στην κατάσταση των αφασιακών ραδιοφωναζήδων, ούτε οι ισχυροί δεσμοί μας με το ραδιοφωνικό πράττειν θα μας επιτρέψουν την αποκοπή από την ευρύτερη κοινωνία και την σύνδεση με την ομφαλοσκόπηση.

Μπορεί κάθε βήμα μας προς τα μπρός να χαρακτηρίζεται από δυστοκία και μπορεί και να υπάρχουν και μελανά σημεία στη μέχρι τώρα πορεία μας, ελπίζω όμως τα μέλη του Ράδιο Ουτοπία, οι φίλοι και οι ακροατές του να εκτιμήσουν αυτή τη δυναμικότητα που προσφέρει ο εκρηκτικός συνδιασμός του ραδιοφωνικού με το αντιαυταρχικό, αντιεραχικό, αντιφασιστικό, αντισεξιστικό, αντιεξουσιαστικό στοιχείο του ανοιχτού χαρακτήρα του, που το κατέστησαν πρωτοπόρο.

Έμμο

Τα δύο κείμενα είναι μελών του Ράδιο Ουτοπία και δεν υπογράφονται από την συνέλευση του σταθμού, όχι γιατί δεν υπάρχει μία γενική συμφωνία πάνω στις απόψεις που εκφράζονται στα κείμενα, αλλά απλά γιατί δεν θεωρήθηκε σκόπιμο (για να διατηρηθεί απόλυτα το προσωπικό ύφος των γραφόντων) και γιατί δεν θεωρήθηκε αναγκαίο.

Το περασμένο καλοκαίρι βρέθηκα για λίγες μέρες στην Τουρκία για να παρακολουθήσω την ετήσια συνάντηση του ICOM (Διεθνής Οργάνωση Αντιρρησιών Συνείδησης) που έγινε στο Όρεν, κοντά στην Αλλικαρνασό. Στη συνάντηση συμμετείχαν περίπου σαράντα Τούρκοι και Κούρδοι, στη μεγάλη τους πλειοψηφία αναρχικοί, που σχετιζόνταν με το περιοδικό "AMARGI" και τον Αντιπολεμικό

Σύνδεσμο της Σμύρνης, με το περιοδικό "ATES HIRSIZI" (Κλέφτες της Φωτιάς) από την Κωνσταντινούπολη και με άλλους αντιεξουσιαστικούς πυρήνες (ή καλύτερα παρέες) από την Άγκυρα και την Αττάλεια. Από τα δύο προαναφερόμενα έντυπα δημοσιεύονται δύο προκηρύξεις που μοιράστηκαν στη συνάντηση του ICOM. Με αυτόν τον κόσμο, κυρίως, πέ- ρασα όλη την εβδομάδα που κράτησε η συνά-

ντηση και συζητήσαμε για τη σημερινή τουρκική κοινωνία, τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο εκεί αναρχικός χώρος και τις δυνατότητες μόνιμης επαφής και συνεργασίας αναρχικών από Ελλάδα και Τουρκία. Οι παρακάτω παρατηρήσεις προέρχονται από αυτές ακριβώς τις συζητήσεις που λόγω του συχνά χαοτικού χαρακτήρα τους δεν έγινε δυνατό να πάρουν τη μορφή συνέντευξης.

Κάποιες πρώτες εικόνες

Για να φτάσεις από την Ελλάδα στη νότια Τουρκία, μπορείς να ακολουθήσεις δύο εναλλακτικές διαδρομές: αν είσαι από την Αθήνα ή τη νότια γενικά Ελλάδα συνήθως παίρνεις το πλοίο για νησιά και από εκεί για τις μικρασιατικές παραλίες· αν είσαι βορειοελλαδίτης, θα περάσεις από την Κωνσταντινούπολη και θα κάνεις οδικός όλη τη διαδρομή ως τα νότια παράλια της Τουρκίας. Η τελευταία είναι μια οικονομική αλλά και αρκετά εξοντωτική λύση. Αλλά μ' αυτόν τον τρόπο έχεις τη μοναδική δυνατότητα να παρακολουθήσεις εικόνα προς εικόνα, περιοχή προς περιοχή και πόλη προς πόλη, όλη την έκταση από την ευρωπαϊκή Τουρκία ως τα νότια παράλια της, κατά μήκος της μικρασιατικής ακτής. Αυτό το τμήμα της χώρας παρουσιάζει μια μεγάλη οικονομική και δημογραφική ανάπτυξη, ανάλογη ίσως με τα ελλαδίτικα αστικά κέντρα τις προηγούμενες τρεις δεκαετίες, αλλά μεγαλύτερη από την άποψη των αριθμών. Τα λεφτά από τους Τούρκους μετανάστες και από τα εξωτερικά δάνεια καταλήγουν σχεδόν αποκλειστικά στα δυτικά παράλια και την ευρωπαϊκή Τουρκία. Οι ντόπιοι εργολάβοι ακολουθούν το δρόμο των δικών μας, χτίζοντας τεράστια οικοδομικά τετράγωνα από πολυκατοικίες μέσα στη μέση του κάμπου, δίπλα στις παραλίες ή όπου αλλού μπορούν. Οι κάτοικοι από τα βάθη της Ανατολίας συρρέουν κατά χιλιάδες προκειμένου να εξασφαλίσουν δουλειά και τα προς το ζειν και αποτελούν, κατά κάποιο τρόπο, για τους εκεί εργοδότες, ό,τι οι Αλβανοί για τους δικούς μας.

Τη φοβερότερη ανάπτυξη γνωρίζει η Κωνσταντινούπολη. Ήδη οι μόνιμοι κάτοικοί της φτάνουν τα 12 εκατομμύρια και μέχρι το 2000 υπολογίζεται να ξεπεράσουν τα 20. Η ανάπτυξη της είναι δυσανάλογη τόσο οικονομικά όσο και πολεοδομικά. Υπάρχουν τα όμορφα και καλαίσθητα τμήματα της πόλης για τη μεγαλοαστική τάξη ή τους τουρίστες και οι πυκνοκατοικημένες συνοικίες όπου κυριαρχεί η βρωμιά και η εξαθλίωση. Στις τελευταίες μένουν, βασικά, οι εσωτερικοί μετανάστες. Οι περισσότεροι από αυτούς είναι συχνά Κούρδοι που εγκαταλείπουν την πατρίδα τους για να ξεφύγουν από τη οικονομική μιζέρια και το θάνατο· όσοι δεν καταφέρουν να ενταχθούν γρήγορα στο νέο περιβάλλον, να σπουδάσουν κτλ, αποτελούν το φτηνό εργατικό δυναμικό και εξοτώνονται καθημερινά από το κράτος με τρόπο που απλώς διαφέρει από εκείνον στο Κουρδιστάν.

Η παρουσία της αστυνομίας και του στρατού είναι εμφανής όσο ποτέ άλλοτε τα τελευταία χρόνια. Ιδίως μετά τις προειδοποιήσεις του PKK ότι προτίθεται να "χτυπήσει" τουριστικούς στόχους, και τα γεγονότα της Σεβάστειας¹. Έξω από τα κεντρικά τζαμιά και γύρω από τα τουριστικά αξιοθέατα βρίσκονται πάντα ισχυρές αστυνομικές δυνάμεις και ο στρατός περιπολεί συνέχεια στους δρόμους μέσα και έξω από τις πόλεις. Σε όλη τη διαδρομή από την Κωνσταντινούπολη ως το νότιο υπάρχουν δεκάδες στρατόπεδα και στρατιωτικές βάσεις, σε σημείο που συχνά σου δίνεται η εντύπωση ότι η χώρα βρίσκεται κάτω από πραγματική στρατιωτική κατοχή.

Η σημερινή τουρκική πραγματικότητα

Η δεκαετία του '90 αποτελεί και για την Τουρκία μια μεταβατική εποχή κατά την οποία η χώρα προσπαθεί να δημιουργήσει το νέο της πρόσωπο και κοινωνικά και πολιτικά. Οι παράγοντες που καθορίζουν και θα καθορίσουν άμεσα αυτή τη μετάβαση είναι πολλοί και δεν αντιστοιχούν πάντα σε αυτούς που γνωρίζουμε στην Ελλάδα.

Καταρχήν η Τουρκία έχει να αντιμετωπίσει μια πολύ μεγάλη οικονο-

μική κρίση. Είναι αλήθεια πως το δυτικό τμήμα της χώρας παρουσιάζει μια ταχεία ανάπτυξη, ότι επίσης η βιομηχανία της εξελίσσεται εν μέρει με ραγδαίους ρυθμούς, αλλά είναι επίσης άγνωστο ποιες είναι οι δυνατότητες του κράτους να ανταπεξέλθει στα νέα δεδομένα. Ουσιαστικά, η όποια οικονομική εξέλιξη δεν μπορεί να καθοριστεί παρά μόνο από το ξένο κεφάλαιο και την πολιτική της Δύσης απέναντι στη χώρα· η οικονομική πολιτική της άλλωστε σχεδιάζεται ανοιχτά από τη Διεθνή Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και οι σημαντικότερες επενδύσεις προέρχονται από το εξωτερικό. Η προτίμηση του ξένου κεφαλαίου για επενδύσεις στα μικρασιατικά παράλια έχει οδηγήσει σε μια ακόμα μεγαλύτερη υποβάθμιση του εσωτερικού της Ανατολίας, γεγονός που έχει ήδη αρχίσει να προκαλεί αντιδράσεις. Αντιδράσεις που εκφράζονται με πολλούς τρόπους, από την άνοδο του ισλαμισμού στην μικρασιατική ενδοχώρα ως την αμεσότερη υποστήριξη του αιτήματος για πολιτικό κατακερματισμό, με τη μορφή π.χ. της ομοσπονδίας (μια λύση που επιζητούν οι μετριοπαθείς

Κούρδοι πολιτικοί). Η ασύμμετρη αυτή οικονομική ανάπτυξη έχει οδηγήσει, όπως είπαμε προηγουμένως, σε μια μεγάλη εσωτερική μετανάστευση προς τις "μητροπόλεις", την Άγκυρα, τη Σμύρνη, την Αττάλεια και κυρίως την Κωνσταντινούπολη. Οι συνθήκες που δημιουργούνται από αυτές τις μετακινήσεις τόσο στα εγκαταλελειμμένα μέρη όσο και στις μεγαλουπόλεις είναι συχνά ε- κρηκτικές.

Μέσα σ' αυτό το κοινωνικό φόντο, ξεχωρίζουν σήμερα δύο διαφορετικά ιδεολογήματα εξουσίας. Το ένα είναι αυτό του εκσυγχρονιστικού καπιταλισμού που υποστηρίζεται, και με το παραπάνω, από τη Δύση και που σήμερα εκφράζεται με τον κυβερνώντα συνασπισμό κεντροδεξιάς και κεντροαριστεράς, και το άλλο είναι αυτό του ισλαμισμού που μέχρι πρότινος εκφράζονταν από μέρος της δεξιάς αλλά πλέον έχει την υποστήριξη ενός ευρύτερου κόσμου, κυρίως από τις μη αναπτυγμένες περιοχές της κεντρικής και ανατολικής Τουρκίας. Οι φανατικοί ισλαμιστές έχουν αυξήσει ιδιαίτερα τη δύναμή τους τα τελευταία 10 χρόνια, ελέγχοντας θέσεις κλειδιά στον κρατικό μηχανισμό, έχοντας επιβάλλει τα θρησκευτικά τους σχολεία ως ισότιμα, τουλάχιστον, με τα λαϊκά και επηρεάζοντας πια άμεσα ολόκληρο τον πολιτικό χώρο, από την άκρα δεξιά ως την αριστερά. Αυτού του είδους οι εξελίξεις έχουν οδηγήσει πολλούς στο να μιλούν για επερχόμενη εμφύλια σύγκρουση στην Τουρκία ανάμεσα στα δύο ρεύματα και πιθανότατα (και μετά από ξένη επέμβαση) στη διάλυση του τουρκικού κράτους σε δύο κομμάτια, στο "εξευρωπαϊσμένο"

δυτικό και στο "οπισθοδρομικό" ανατολικό.

Είναι όμως ο ισλαμισμός αναγκαστικά εχθρικός απέναντι σε μια "εκσυγχρονιστική" τουρκική πολιτική; Δε θα πρέπει να ξεχνάμε ότι το ίδιο το τουρκικό κράτος, μέσω του στρατού, του μόνιμου παράγοντα εκσυγχρονισμού του δηλαδή, ήταν αυτό που επέτρεψε στους ισλαμιστές να αποκτήσουν τη σημερινή τους δύναμη. Μετά το πραξικόπημα του 1980, το κράτος χρησιμοποίησε τους ισλαμιστές ως αντίβαρο στην ανάπτυξη του αριστερού και εργατικού κινήματος στη χώρα που, τότε, έπαιρνε απειλητικές, για την εξουσία, διαστάσεις. Και σήμερα ακόμα η τουρκική κυβέρνηση διατάζει να επιτεθεί ανοιχτά και να κατηγορήσει τους ισλαμιστές. Ένα τελευταίο τέτοιο παράδειγμα αποτελούν τα γεγονότα στη Σεβάστεια: η "φιλο-δυτική" πρωθυπουργός Τσιλέρ, επέτρεψε τις ευθύνες για τα γεγονότα και στις δύο πλευρές! Με άλλα λόγια, ο ισλαμισμός μπορεί να χρησιμοποιείται άλλοτε ως "εχθρός" και ως φόβητρο προς τα προοδευτικότερα στρώματα του πληθυσμού έτσι ώστε αυτά να στρέφονται προς τους εκσυγχρονιστές και εν πάσει περιπτώσει υποστηρικτές του "λαϊκού κράτους" εξουσιαστές, και άλλοτε ως αρωγός για την καταπολέμηση των αντικαθεστωτικών. Όπως χαρακτηριστικά είπε και ο σύντρο-

Εντύπωση από μια διπλανή χώρα

¹ Τον περασμένο Ιούνιο, όπως είναι γνωστό, φανατικοί ισλαμιστές επιτέθηκαν και βάσαν φωτιά σε ξενοδοχείο, όπου γίνονταν συνέδριο προς τιμή ενός αλεβί αντιπονημένου ποιητή από διανοούμενους του χώρου της αριστεράς. Από τον εμπρησμό 36 άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους, στη Σεβάστεια κηρύχθηκε κατάσταση έκτακτης ανάγκης και σε πολλά σημεία της χώρας οργανώθηκαν διαδηλώσεις εναντίον της εξαγωγής του ισλαμισμού.

φος Α. από τη Σμύρνη, η παρουσίαση των ισλαμιστών ως κοινωνική και πολιτική απειλή διαχωρισμένη από το κράτος αποτελεί ακριβώς τη στρατηγική του τελευταίου: «*εμείς από την πλευρά μας πρέπει να διακηρύξουμε ότι ο αντιφασιστικός-αντιισλαμικός αγώνας δεν μπορεί παρά να είναι και αντικρατικός*». Η στρατηγική αυτή της εξουσίας δεν είναι βέβαια επινόηση των Τούρκων κυβερνήσεων. Τον ίδιο ακριβώς ρόλο παίζει και η ανάπτυξη του ρατσιστικού και νεοναζιστικού χώρου στη Γερμανία. Με τον ίδιο πάλι τρόπο χρησιμοποιεί το κράτος και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες (μεταξύ των οποίων και στην Ελλάδα) την αναγέννηση του εθνικισμού.

Ο ρόλος του στρατού

Εάν οι αντιφάσεις της τουρκικής κοινωνίας που προαναφέραμε είχαν τη δυνατότητα να εκφραστούν άμεσα και δυναμικά, τότε πιθανότατα ο πόλεμος στη Γιουγκοσλαβία να ήταν ένα παρατεταμένο Σαββατοκύριακο στις ελληνικές ασφάλτους, μπροστά στο τί θα μπορούσε να συμβεί στην Ανατολία. Ο μόνιμος «σταθεροποιητικός» παράγοντας και, συγχρόνως, ο μόνος παράγοντας εξέλιξης σε κρατικό επίπεδο στην Τουρκία, ήταν, είναι και για τα επόμενα χρόνια θα εξακολουθήσει είναι, ο στρατός. Αν μετά τα γεγονότα στη Σεβάστεια η κυβέρνηση δεν είχε κατεβάσει το στρατό στους δρόμους αυτής της πόλης και σε άλλες περιοχές όπου αλεβήδες και σουνίτες συγκρούονται² οι δύο διαφορετικές τάσεις θα πολεμούσαν ήδη μεταξύ τους. Αν το τουρκικό Κουρδιστάν δεν ήταν τόσο στρατιωτικοποιημένο προφανώς οι Κούρδοι αντάρτες δε θα έλεγχαν μόνο κάποιες βουνοκορφές. Γενικά, αν ο τουρκικός στρατός δεν έπαιζε τον πολιτικό ρόλο που παίζει είναι άγνωστο ποιες θα ήταν οι μεταπολεμικές εξελίξεις στην Τουρκία, αν αυτή θα εξακολουθούσε να ήταν υποχείριο της Δύσης ή ακόμα, αν θα αποτελούσε μια τοπική μπερλιαριστική δύναμη.

Η έντονη παρουσία του στρατού στα πολιτικά πράγματα της χώρας έχει μια παράδοση που βαστάει από την εποχή της οθωμανικής αυτοκρατορίας. Από τότε ακόμα ο στρατός αποτελούσε τον ισχυρότερο παράγοντα για τον εκσυγχρονισμό του κράτους (ιδιαίτερα μετά την οργάνωσή του από Πρώτους αξιωματικούς). Η σημαντικότερη κίνηση προς τον εξευρωπαϊσμό της Τουρκίας στις αρχές του 20ου αιώνα, το κίνημα των νεότουρκων, προήλθε από το στρατό. Η αναδιοργάνωση του κράτους από τον Κεμάλ Αττατούρκ έγινε επίσης με στήριγμα το στρατό που ο ίδιος οργάνωσε. Μέχρι το 1950 όλες οι κυβερνήσεις της Τουρκίας ελέγχονταν άμεσα από τους στρατιωτικούς. Και το 1960 έγινε το πρώτο πραξικόπημα. Είναι φυσικό λοιπόν μια τέτοια παράδοση να μην είναι εύκολο να αμφισβητηθεί, κυρίως όταν στη χώρα δεν έχουν αναπτυχθεί άλλοι ιδιαίτερα ισχυροί παράγοντες που να μπορούν να επιβάλλουν τη σταθερότητα στη χώρα. Η διαφορετική εξέλιξη της τελευταίας δεκαετίας με τη δημιουργία μιας δυνατής αστικής τάξης στο δυτικό βασικό τμήμα της χώρας, και η ενίσχυσή της από τη Δύση δεν εμπνέει πάντα ασφάλεια όταν στο εσωτερικό της Τουρκίας τα προβλήματα μένουν πάντα ζωντανά και απειλούν την ύπαρξη του ίδιου το καθεστώτος. Η μιλιταριστική παράδοση όμως δεν έχει μείνει μόνο στις κορυφές του κρατικού μηχανισμού· είναι έντονη, ακόμα και σήμερα, και στο μεγαλύτερο μέρος της τουρκικής κοινωνίας. Οι τουρκικές σημαίες κυματίζουν παντού, από τα δημόσια κτήρια μέχρι τα μπακάλικα (κάτι ανάλογο ίσχυε και στην Ελλάδα του '50-74). Η στρατιωτική καριέρα παραμένει πάντα μια σίγουρη επαγγελματική επιλογή για έναν νέο Τούρκο· κι ακόμα η εκτέλεση της στρατιωτικής θητείας αποτελεί απαραίτητο εχέγγυο του «άνδρισμό» του (κάτι βέβαια που ως ένα σημείο ισχύει ακόμα και στην ελληνική κοινωνία).

Με τέτοια δεδομένα γίνεται είναι φανερό γιατί ο όποιος αντιμιλιταριστικός λόγος στην Τουρκία δεν μπορεί παρά να είναι ανατρεπτικός και γιατί γίνεται αντιληπτός σαν τέτοιος από αυτούς που τον εκφράζουν. Τα προβλήματα που οι εκεί αντιμιλιταριστές αντιμετωπίζουν είναι ασυγκρίτως μεγαλύτερα από αυτά των αντίστοιχων Ευρωπαίων, ακόμα και από αυτά των Ελλήνων, τουλάχιστον όμως η ύπαρξή τους και η δράση τους δεν μπορεί παρά να είναι ανάλογα σπουδαιότερη. Και με αυτήν την έννοια το νεογέννητο τουρκικό αντιμιλιταριστικό κίνημα αξίζει την προσοχή, και οι φορείς του την αμέριστη συμπαράσταση και αλληλεγγύη μας.

Οι αντιμιλιταριστές

Ο αντιμιλιταρισμός σαν τάση στον αντικαθεστωτικό, αριστερό βασικά χώρο, πρωτοεμφανίζεται στα χρόνια που ακολούθησαν τον πραξικόπημα του 1980. Στα τέλη της δεκαετίας πρωτοδημοσιεύονται κάποια πρώτα άρθρα άμεσης κριτικής στη στρατιωτικοποίηση της ζωής, στα αναρχικά περιοδικά «Kara» και «Efem disiz» και στο αυτόνομο αριστερό περιοδικό «Sokak», γύρω απ' το οποίο συγκεντρώνεται και ο πρώτος αντιμιλι-

ταριστικός πυρήνας. Ωστόσο η προσπάθεια του «Sokak» δε θα σημειώσει κάποια ιδιαίτερη πρόοδο κι αυτό γιατί -σύμφωνα με την άποψη των σημειωμένων αντιμιλιταριστών- θα παραμείνει μια κλειστή ομάδα με πολύ «στενές» αντιλήψεις για να τραβήξει το ενδιαφέρον ενός ευρύτερου κόσμου. Το ίδιο το περιοδικό σύντομα θα κλείσει, μετά και από παρέμβαση των αρχών, και έτσι θα σταματήσει η πρώτη αυτή αντιμιλιταριστική καμπάνια.

Η επανεμφάνιση των αντιμιλιταριστών θα γίνει την εποχή του πολέμου στον Περσικό Κόλπο, το 1991. Οι αναρχικοί της Σμύρνης θα πραγματοποιήσουν κάποιες αντιπολεμικές εκδηλώσεις και μια διαδήλωση ενώ κάποιες ανάλογες κινήσεις θα γίνουν και στο φοιτητικό χώρο του πανεπιστημίου της Κωνσταντινούπολης. Θα υπάρξουν επίσης κάποιες κοινές προσπάθειες Ελλήνων και Τούρκων αντιμιλιταριστών (για παράδειγμα, τυπώθηκε μια κοινή αφίσσα με αφορμή την επίσκεψη Μπους στην περιοχή). Το 1991 θα κάνει την εμφάνισή του στη Σμύρνη το περιοδικό «Amargi» που θα αποτελέσει νέο πυρήνα συσπειρώσεως αντιμιλιταριστών από όλη τη χώρα. Το 1992 θα δημιουργηθεί και ο Αντιπολεμικός Σύνδεσμος στη Σμύρνη και πάλι αποτελούμενος κυρίως από αναρχικούς και αυτόνομους της αριστεράς. Στην ομάδα υπάρχουν βέβαια διαφορετικές τάσεις, αλλά η συνεργασία φαίνεται να είναι ειλικρινής και πάνω απ' όλα επιτυχημένη. Άλλωστε, όπως τονίζουν ιδιαίτερα τα μέλη της, η ανάπτυξη ενός ισχυρού αντιμιλιταριστικού κινήματος στη χώρα είναι ένα έργο ιδιαίτερα σημαντικό για τη στρατιωτικοποιημένη τουρκική κοινωνία. Στόχος του Συνδέσμου ήταν και είναι «να ξυπνήσει ή και να δημιουργήσει το αντιμιλιταριστικό αίσθημα στην Τουρκία» και για το σκοπό αυτό ευρύτερες συνεργασίες κρίνονται σκόπιμες όσο και απαραίτητες. Η λειτουργία του Συνδέσμου διακόπηκε προσωρινά το περασμένο φθινόπωρο για νομικούς λόγους.

Αυτήν τη στιγμή υπάρχουν 13 ολικοί αρνητές στράτευσης και κανένας αντιρρησίας που να δέχεται την κοινωνική θητεία. Υπάρχουν επίσης χιλιάδες λιποτάκτες, ο ακριβής αριθμός των οποίων είναι δύσκολο να υπολογισθεί γιατί το υπουργείο στρατιωτικών δε δίνει νούμερα· τα μέλη του Συνδέσμου πάντως υποστηρίζουν πως οι λιποτάκτες πρέπει να φτάνουν τις 200.000, και είναι, κατά ένα μεγάλο μέρος, κουρδικής καταγωγής.

Οι Τούρκοι αντιμιλιταριστές έχουν συμμετάσχει κατά καιρούς σε νεολεϊστικά φεστιβάλ και έχουν οργανώσει από κοινού με άλλες ριζοσπαστικές ομάδες τις δικές τους αντιπολεμικές εκδηλώσεις. Συμπαράσταθηκαν επίσης στον ολικό αρνητή Νίκο Μαζιώτη, με παρουσία στη δίκη του, μνημόνια αλληλεγγύης και πορεία έξω από το ελληνικό προξενείο στη Σμύρνη. Προσφάτως, υποστήριξαν και τη δήλωση άρνησης στράτευσης του Τουρκοκύπριου Σαλίχ Ασκέρογλου. Ωστόσο πρόκειται για ένα κίνημα ιδιαίτερα νέο που η δράση του δύσκολα γίνεται ευρύτατα γνωστή και βέβαια πολύ εύκολα καταστέλεται.

Τα νομικά δεδομένα που αφορούν την άρνηση στράτευσης είναι θολά και στην Τουρκία. «Επιτρέπεται» να μιλήσεις κατά της κατάταξης στο στρατό όχι όμως και να την αποφύγεις. Οι συνθήκες κράτησης των αρνητών (όπως και όλων των άλλων πολιτικών κρατούμενων) είναι συνήθως άθλιες: ελάχιστη διατροφή, απομόνωση, μη δυνατότητα επαφής με τον έξω κόσμο. Ωστόσο οι διώξεις εναντίων των αρνητών στράτευσης δεν είναι συνεχείς· όπως και στην Ελλάδα, η κυβέρνηση θέλει να αποφύγει άσκοπη δυσφήμιση του πολιτικού της προσώπου στο εξωτερικό και περιττές διαμαρτυρίες από διεθνείς οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Όσον αφορά τις σχέσεις των αντιμιλιταριστών με τους υπόλοιπους πολιτικούς χώρους, ποικίλουν από την άμεση εχθρότητα ως την παντελή αδιαφορία. Οι ισλαμιστές και γενικώς οι ακροδεξιόι έχουν αρχίσει να απειλούν για τη δράση του τον Αντιπολεμικό Σύνδεσμο. Τα περισσότερα κοινοβουλευτικά κόμματα στέκονται αρνητικά απέναντι στα αντιμιλιταριστικά συνθήματα. Κάποια εξωκοινοβουλευτικά κόμματα της αριστεράς υποστηρίζουν τους αντιρρησίες συνείδησης, αλλά όπως είδαμε, στην Τουρκία υπάρχουν μόνο αρνητές στράτευσης! Κάποιοι άλλοι ριζοσπαστικοί, αλλά ουσιαστικά αδύναμοι, χώροι συνεργάζονται με τους αντιμιλιταριστές, όπως για παράδειγμα οι οικολόγοι. Σε γενικές, πάντως, γραμμές ο -περισσότερο συγγενικός- χώρος της άκρας αριστεράς δεν έχει μέχρι τώρα συγκροτημένα εκφράσει άποψη για τον αντιμιλιταρισμό· γι' αυτό και η ανταπόκρισή των αριστερών προς τους φορείς του μέχρι τώρα δεν υπήρξε σημαντική.

Ο χώρος των αντικαθεστωτικών· αριστερά και αναρχικοί

Ο αριστερός χώρος στην Τουρκία, αντίθετα με τον αντιμιλιταριστικό και τον αναρχικό, έχει μια μακρά παράδοση που αρχίζει με το κίνημα των μαρξιστών του Mustafa Supi, στις αρχές του αιώνα, τους μπολσεβί-

² Οι αλεβήδες (για άλλους, οι Τούρκοι σίτες) αποτελούν αίρεση στον ισλαμικό κόσμο. Στη φιλοσοφία τους υπάρχουν πολλά σημεία που τους φέρνουν κοντά στην αρχαία ελληνική φιλοσοφία, τις ανατολικές-περσικές παραδόσεις, αλλά και την ορθοδοξία. Σήμερα στην Τουρκία οι αλεβήδες μετρούνται γύρω στα 20 εκατομμύρια. Ζουν βασικά στο εσωτερικό της Ανατολίας αλλά τις τελευταίες δεκαετίες πολλοί έχουν μεταναστεύσει στα δυτικά παράλια. Διατηρούν κατά κάποιο τρόπο ζωντανή την ιδιαίτερή τους ταυτότητα· μάλιστα μετά την κρίση που πέρασε η χώρα κατά τη δεκαετία του '70 δυνάμωσε η «κοινή συνείδηση» των αλεβήδων, ακριβώς επειδή ένα μέρος αυτής της κρίσης περιλάμβανε τη σύγκρουσή τους με τους σουνίτες (οι οποίοι και οργάνωσαν προγροίμους εναντίον τους). Οι αλεβήδες ήταν πάντα υποστηρικτές του «κοσμικού κράτους» αφού η κατάληψη της εξουσίας από τους ισλαμιστές θα ισοδυναμούσε με άμεση καταστολή της κοινότητάς τους. Επειδή βρίσκονται σε χειρότερη κοινωνική θέση απ' ότι οι σουνίτες, έχουν αποξενωθεί από τη δεξιά παράταξη της Τουρκίας· γενικά, λέγεται πως εκφράζουν και υποστηρίζουν τον προοδευτικό πολιτικό χώρο. Οι σουνίτες από την άλλη, που αποτελούν και την πλειοψηφία στο μουσουλμανικό κόσμο, εκφράζουν την κατεστημένη ισλαμική ιδεολογία. Όλα αυτά βέβαια πρέπει να εξετάζονται με επιφύλαξη. Σήμερα παλιότεροι εθνιστικοί και κοινωνικοί διαχωρισμοί δεν είναι πάντα δεδομένοι ούτε και σημαίνει πως εκφράζουν συνολικά μια διαφοροποιημένη κοινωνική και πολιτική θέση.

κους και το κομμουνιστικό κόμμα (μετά το 1917) και που φτάνει ως σήμερα με τις δυνατές σχετικά αριστερές οργανώσεις, νόμιμες και παράνομες, οι οποίες παρ' ότι περνούν μια κρίση και βρίσκονται σε σημείο μετάβασης, παραμένουν πολύ ισχυρότερες απ' ό,τι οι αντίστοιχες στην ελληνική κοινωνία. Από αυτές αξίζει να ανφέρουμε, καταρχήν, το Εργατικό Κόμμα, που εκφράζεται μέσα από την ημερήσια εφημερίδα "Aydinlik" (Φως) και που έχει σημαντική δύναμη μέσα στα εργατικά σωματεία. Η κατάρρευση των καθεστώτων της Ανατολικής Ευρώπης προκάλεσε τη διάσπαση του άλλοτε ισχυρού κομμουνιστικού κόμματος. Οι σταλινικοί δημιούργησαν το αμελητέο Σοσιαλιστικό Κόμμα και οι ρεφορμιστές το Ενωμένο Κόμμα του Σοσιαλισμού (που αποτελεί κάτι αντίστοιχο με τον εδω Συνασπισμό). Από τις παράνομες οργανώσεις, που υποστηρίζουν τον ένοπλο αγώνα, το ΚΚΤ μ-λ προχωράει ακάθεκτο σε συνεχείς διασπάσεις (κάτι που θυμίζει αυτό) και η Ντεβ-Σολ (Επαναστατική αριστερά), που έχει μείνει στατική ως προς τις αντιλήψεις της, έχει επίσης διασπαστεί σε δύο "φράξιες" (μεταξύ των οποίων ο ανταγωνισμός είναι, κυριολεκτικά, αιματηρός...). Η τελευταία προήλθε από τη γνωστή η Ντεβ-Γιολ, η οποία δεν κατάφερε ποτέ να επανακτήσει τη δύναμη που είχε πριν από το παταξικό της του 1980. Αυτή τη στιγμή η κυρίαρχη τάση στους κύκλους της οργάνωσης είναι ενάντια στη συγκεντρωτική κομματική δομή, και μέλη της συχνά συνεργάζονται με το χώρο των αναρχικών και αντιμιλιταριστών. Στις οργανώσεις της άκρας αριστεράς θα πρέπει να συμπεριλάβουμε και το κουρδικό PKK. Μετά την πτώση της ΕΣΣΔ προβάλλει την εθνική του διάσταση μπροστά από το μαρξισμό προκειμένου να καλύψει το ιδεολογικό κενό που δημιουργήθηκε, ιδιαίτερα στις περιοχές του Κουρδιστάν· παρ' όλα αυτά εξακολουθεί να θεωρείται ένα αριστερό κόμμα. Τα τελευταία χρόνια έχει μπει δυναμικά στην πολιτική ζωή της Τουρκίας, αποτελεί μόνιμο σημείο αναφοράς και μάλιστα επηρεάζει έντονα τις αντίστοιχες τουρκικές οργανώσεις, οι οποίες ανοιχτά ή όχι το υποστηρίζουν.

Από τον ευρύτερο χώρο της αριστεράς προέρχονται και πολλοί από τους σημερινούς Τούρκους και Κούρδους αναρχικούς. Αν όμως κάποιος περίμενε να δει αυτό το "πολιτικό" παρελθόν έντονο στη σύγχρονη σκέψη και τη δράση τους θα έσφαλλε και θα τους αδικούσε. "Αναρχικός σημαίνει το χαμόγελο και η ζωντάνια να πάρουν τη θέση της σκυθρωπότητας, η άρνηση της ιεραρχίας να αντικαταστήσει την αντίληψη της υποταγής στο κόμμα και η άνεση της επικοινωνίας την ακαμψία της μαρξιστικής απομόνωσης" μου έλεγε ο Κούρδος σύντροφος Τζ. από την Κωνσταντινούπολη. Αν κάτι διατηρήθηκε από το παρελθόν τους στην επαναστατική αριστερά είναι η πίστη στην ίδια την επανάσταση και στην ανάγκη της άμεσης οργάνωσης της. "Οι δικές μας όμως επαναστατικές δραστηριότητες δεν μπορούν να έχουν καμία σχέση με τις ιεραρχικές επιλογές των μαρξιστών· όταν θα πολεμήσουμε δε θα υπάρχουν αρχηγοί και καθοδηγητές, όπως έχει το PKK και οι αντίστοιχες μ' αυτό οργανώσεις". Λόγια που όταν ακούγονται πλέον στην Ελλάδα, θεωρούνται απλοϊκά και άσχετα με την πραγματικότητα...

Θα ήταν υπερβολικό, βέβαια, να υποστηρίξουμε πως τέτοιες απόψεις εκφράζονται πειστικά και συγκροτημένα και στην Τουρκία. Εξάλλου και εκεί ο αντιεξουσιαστικός χώρος δεν αποτελεί μια ενιαία τάση.

Οι δύο βασικότεροι πυρήνες είναι το "Amargi" στη Σμύρνη και το "Ates Hirsizi" στην Κωνσταντινούπολη. Υπάρχει επίσης ένας χαλαρός κύκλος αναρχοσυνδικαλιστών στην Άγκυρα και κάποιος άλλος κόσμος που έχει δράσει είτε μέσα από νεολαιίστικα περιοδικά είτε ατομικά, κυρίως στα πανεπιστήμια.

Το "Amargi" θεωρείται ένα περιοδικό "πλατφόρμα", όπου διαφορετικές τάσεις μπορούν να εκφραστούν, με τη δημιουργία ενός αναρχικού κινήματος μέσα από ένα τέτοιο διάλογο. Αν και ο πυρήνας του βρίσκεται στη Σμύρνη, λειτουργεί αποκεντρωτικά και μέλη του ζουν και έχουν δράση και στην Κωνσταντινούπολη, την Άγκυρα, την Απάλεια και αλλού. Οι περισσότερες από τις δραστηριότητες του "Amargi" σχετίζονται με το αντιμιλιταριστικό κίνημα· άλλωστε στο ίδιο οφείλεται εν πολλοίς, όπως είπαμε, και η εμφάνιση αυτού του χώρου στην Τουρκία. Θεωρεί αναγκαία μια τέτοια επιλογή ακριβώς λόγω του στρατιωτικού χαρακτήρα του τουρκικού κράτους. Για το "Amargi" ένας τέτοιος αντιμιλιταρισμός δεν μπορεί παρά να είναι και ανατρεπτικός, δεν μπορεί παρά να στρέφεται ενάντια στο ίδιο το κράτος, τους θεσμούς και τις αξίες του. Η ομάδα του περιοδικού διατηρεί τον τελευταίο καιρό και επαφές με Έλληνες αντιμιλιταριστές. Παράλληλα έχει συμμετάσχει και σε άλλες εκδηλώσεις, όπως η παρουσία -για πρώτη φορά αναρχικών στην Τουρκία- στη διαδήλωση της Πρωτομαγιάς, το 1992 και σε συνεργασία με το "Ates Hirsizi".

Το τελευταίο είναι ένα νέο σχετικά έντυπο, που κι αυτό εκφράζει διαφορετικές τάσεις, όχι όμως με τη μορφή της "πλατφόρμας" που έχει το "Amargi". Επιδιώκει να αποτελέσει μια μορφή έμπνευσης για μια επαναστατική διαδικασία. Και αυτό επιδιώκει συνεργασία με αναρχικούς γειτονικών κρατών και ιδιαίτερα με την Ελλάδα, τα Βαλκάνια και τους

Κούρδους που βρίσκονται εκτός Τουρκίας. Η συμμετοχή ακριβώς Κούρδων στην ομάδα αποτελεί εξαρχής μια ιδιαιτερότητα του "Ates Hirsizi". Ιδιαιτερότητα που φυσικά εκφράζεται και μέσα από τις σκέψεις τους, τα ερωτήματά που οι ίδιοι θέτουν και φυσικά μέσα από τις επιδιώξεις τους. Για έναν Κούρδο σύντροφο, τον Γκ., "αποτελεί αναφαίρετο δικαίωμα για τον Κουρδικό λαό να υπερασπίσει τη ζωή του και το φυσικό του χώρο, όχι όμως δημιουργώντας νέες ιεραρχίες, όπως για παράδειγμα, έγινε στο Ιρακινό Κουρδιστάν ή όπως γίνεται μέσα από την οργάνωση του PKK. Σαν Κούρδοι και σαν αναρχικοί αγωνιζόμαστε εναντίον του τουρκικού κράτους όχι για να δημιουργήσουμε ένα νέο στη θέση του· για μας το ζήτημα της αυτοδιάθεσης δεν μπορεί να εκφράζεται σύμφωνα με το δόγμα του λεβινισμού· πιστεύουμε στην ανάγκη της ελευθερίας των εθνотήτων όχι όμως στο έθνος-κράτος· οραματιζόμαστε μια μη συγκεντρωτική ομοσπονδία ελεύθερων κοινοτήτων στο Κουρδιστάν που θα αποτελούν μέρος μιας γενικότερης ομοσπονδίας στην περιοχή, η οποία με τη σειρά της, φυσικά, δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί παρά μόνο μέσα από την κοινωνική επανάσταση".

Η προσέγγιση των εθνικών ζητημάτων πάντως φαίνεται ελλιπής και περιστασιακή και στην περίπτωση των αναρχικών της Τουρκίας. Κατά τον Γκ., "μπορούμε να μιλούμε για τα εθνικά ζητήματα από πλευρική θέση ως αναρχικοί ακριβώς γιατί δε δεχόμαστε "εθνικές" και κρατικές πολιτικές λύσεις. Αλλά στην αναρχική θεωρία υπάρχει φανερό έλλειψη σκεπτικού και συγκεκριμένων προτάσεων για τα λεγόμενα "εθνικά θέματα", συνεπώς θα πρέπει να ασχοληθούμε ιδιαίτερα σοβαρά και άμεσα μαζί τους".

Μιλώντας για τα ελληνοτουρκικά, οι Τούρκοι αναρχικοί εντοπίζουν το πρόβλημα ουσιαστικά στην κρατική προπαγάνδα. Για τον Α., "οι Τούρκοι και οι Έλληνες μοιάζουμε πάρα πολύ πολιτιστικά. Είναι ανάγκη λοιπόν εμείς με τη σειρά μας να διαδώσουμε αυτές τις πολιτιστικές μας ομοιότητες· ταυτόχρονα να προπαγανδίσουμε περισσότερο έντονα τις δικές μας ιδέες· αυτή τη φορά όχι με σύνθημα το "διεθνισμό" -που εξαρχής αποτελεί μιαν έννοια διαχωρισμού- αλλά τον αντεθνικισμό. Οι σχέσεις αναρχικών από την Ελλάδα και την Τουρκία πρέπει να μονιμοποιηθούν και εμείς να αρχίσουμε να προετοιμαζόμαστε για κοινές δραστηριότητες· διαφορετικά οι πολιτικές των δύο κρατών θα μας προλάβουν για άλλη μια φορά και τότε πλέον θα είναι πολύ αργά..."

"I'm already nostalgic of the future"

Το να προσπαθήσει κανείς να συγκρίνει συνολικά τα δεδομένα που επικρατούν στην τουρκική κοινωνία με τα ανάλογα της ελληνικής είναι ένα άτοπο εγχείρημα. Η Τουρκία εκσυγχρονίζεται και "εξευρωπαϊζεται", παράλληλα όμως -και ως ένα βαθμό- "εξισλαμίζεται". Η στρατιωτικοποίηση

στη χώρα παραμένει σε σημεία αδιανόητα για την Ευρώπη και για την Ελλάδα. Το να αντιτίθεται σ' αυτό το καθεστώς, έστω και λεκτικά ή θεωρητικά, είναι ακόμα μια πράξη επικίνδυνη. Και δεν είναι καθόλου σίγουρη ούτε και ελεγχόμενη οποιαδήποτε μελλοντική εξέλιξη στα πολιτικά πράγματα της χώρας· πολλά εξαρτώνται από τις επιλογές της Δύσης και από την προσαρμοστικότητα που θα δείξει απέναντι στις σημερινές αλλαγές τόσο η κυρίαρχη τάξη της χώρας όσο και οι διαφορετικοί φορείς της κοινωνίας της· αν η Τουρκία θα στραφεί -ευκολώτερα ή δυσκολώτερα- οριστικά προς τη Δύση, αν θα εξακολουθήσει να ανέχεται και να συντηρεί τις εσωτερικές τις αντιθέσεις ή αν θα ακολουθήσει διαφορετικά μονοπάτια τα επόμενα χρόνια είναι κάτι που λίγοι μπορούν να κρίνουν με σιγουριά· αυτή η αγωνία φαίνεται ιδιαίτερα στις σκέψεις των κατοίκων της· όπως επίσης φαίνεται καθαρά και η αποφασιστικότητα όσων αρνούνται να μείνουν αμέτοχοι στις μελλοντικές εξελίξεις στο να παρεμβούν και να καθορίσουν οι ίδιοι το μέλλον τους.

Οι σύντροφοι από την Τουρκία εκφράζουν συχνά μια δύναμη και ένα αγωνιστικό πνεύμα που δύσκολα διακρίνεται πλέον στην Ευρώπη. Θα μπορούσε κανείς να πει πως είναι η δύναμη που σου δίνει η δραματικότητα της καθημερινής ζωής· είναι πάντα διαφορετικό το να μιλάς για έναν πόλεμο και άλλο να τον ζεις· η δυνατότητα άμεσης σύγκρουσης με την εξουσία είναι πάντα η πλεονεκτικότερη θέση για τους αντιπάλους της.

Δε θα ήθελα εδώ να εξιδανικεύσω την κατάσταση των συντρόφων που ζουν στις απέναντι ακτές του Αιγαίου και έξω από την Ενωμένη Ευρωπαϊκή Πραγματικότητα. Έχουν τις δικές τους αντιφάσεις, τα δικά τους στερεότυπα, τα δικά τους άλματα ερωτήματα (που είναι βέβαια πολλά). Δεν μπορώ όμως παρά να σημειώσω τη διαφορά έντασης ανάμεσα σ' αυτούς και σε μας του αισθημάτος πίστης σε όσα σκεφτόμαστε και κάνουμε και, επιπλέον, στο πόσο αληθινά τα βιώνουμε καθημερινά.

"Από τώρα νοσταλγώ το μέλλον", μου έλεγε ο Τζ., "όταν θα πολεμάμε μαζί, κάτω από το φως του φεγγαριού, Έλληνες, Τούρκοι, Κούρδοι και Ευρωπαίοι, άντρες και γυναίκες· όταν θα είμαστε οι νικητές".

Λουκίης Χ.

Υ.Γ. Το παραπάνω κείμενο εμφανίζεται κάπως καθυστερημένα επειδή αρχικά προοριζόταν για το 4ο τεύχος του "Μαύρου Ρόδου", η διακοπή της έκδοσης του οποίου δεν επέτρεψε τη δημοσίευσή του. Ελπίζω πως εξακολουθεί να έχει κάποιο ενδιαφέρον, έστω και σαν απλή γνωριμία με τις συνθήκες που επικρατούν στη γειτονική χώρα και τον εκεί αντιεξουσιαστικό χώρο.

Η ΑΥΤΑΠΑΤΗ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ *

Δεν είναι μόνο το κράτος και οι αντιπρόσωποι του τύπου, που παρατάσσονται με αυτό, αλλά επίσης ένα τεράστιο κομμάτι του δεξιού και αριστερού τύπου πιστεύει ότι υπάρχει ελευθεροτυπία ή θα επιτευχθεί κάποια στιγμή. Στην πραγματικότητα, τίποτα δεν μπορεί να ειπωθεί για το κράτος και τον κυβερνητικό τύπο. Το κράτος και ο υποτελής του τύπος προσπαθούν κύρια να πείσουν τον κόσμο για την ύπαρξη της ελευθεροτυπίας. Αλλά είναι δύσκολο να κατανοήσουμε το πως οι ανταγωνιστικοί κύκλοι, οι οποίοι είναι άμεσα εκτεθειμένοι στην καταπίεση, είναι επίσης πεπεισμένοι από την αυταπάτη της ελευθερίας του τύπου. Δεν χρειάζεται να γίνονται και να λέγονται πράγματα σχετικά με το πνεύμα των υπαρχόντων κανόνων, αποδεικνύοντας ότι η διπροσωπία της αστικής τάξης μετατρέπεται σε ανώφελη προσπάθεια κάθε φορά. Μέσα σε τέτοια αβεβαιότητα η επαναστατική λογική χάνεται.

Το ζήτημα δεν είναι αν "υπάρχει ή όχι ελευθερία του τύπου" αλλά αν "μπορεί να υπάρξει ή όχι". Αυτό είναι το επίπεδο που θα έπρεπε να συζητηθεί αυτό το ζήτημα. Θα υπάρχει ελευθερία του τύπου, όταν ο σοσιαλιστικός τύπος δεν θα πιέζεται καθόλου, αλλά θα υποστηρίζεται από διάφορα ταμεία, όπως συμβαίνει στην Ευρώπη; Αν η "Aydinlik" και η "Ozgür Gundem" (οι δύο ριζοσπαστικές αριστερίζοντες καθημερινές εφημερίδες) δεν εμποδίζονται αλλά απεναντίας υποστηρίζονται, θα σήμαινε αυτό ελευθερία του τύπου;

Ο τύπος διαθέτει ένα βασικό χαρακτηριστικό των μέσων μαζικής ενημέρωσης, το οποίο με το λειτουργικό του χαρακτήρα συγκεντρώνει τις ειδήσεις και τη γνώση και περιορίζει την ελευθερία. Όταν αυτό το αντιδημοκρατικό χαρακτηριστικό του τύπου συναντά την καθοδηγητική του λειτουργία, τότε μεταβάλλεται σε μια άθικτη αυθεντία γνώσης υπεράνω της αποφασιστικότητας εκατομμυρίων ανθρώπων.

Παρά τα υπερβολικά χυδαία ψέματά τους και τις αντεπαναστατικές τους επιθέσεις, αν πολλοί ιδεολόγοι αστοί είναι απαλλαγμένοι από όλες τις κοινωνικές αντιδράσεις χάρη στην "ταυτότητα μέλους", του ιερού δελτίου που κατέχουν, τότε αυτή είναι μια φανερά εκμετάλλευση των μαζών, που εξαγνίζεται από την εξουσία τους.

Ο τύπος χρησιμεύει ως μέσο πολιτικής ηγεμονίας των τάξεων που είναι τοποθετημένες στην εξουσία. Επιπλέον τα καπιταλιστικά μέσα ενημέρωσης τα οποία εξολοθρεύουν την ελευθερία και αποβλακώνουν τις μάζες με τους εντατικούς βομβαρδισμούς ψευμάτων, η ελευθερία του τύπου δεν θα είναι υπό συζήτηση ούτε κατά τη διάρκεια του σοσιαλισμού. Από τη στιγμή που όλοι συμφωνούμε ότι η ελευθερία του τύπου είναι μόνο ένα λαμπερό ψέμα στην καπιταλιστική τάξη τότε ποιος ο λόγος να έχουμε την ελπίδα για τη σοσιαλιστική τάξη. Ξέχωρα από τα πρώην σοσιαλιστικά κράτη και την έννοια του τύπου, από τους γενικούς γραμματείς του κομμουνιστικού κόμματος, ίσως είναι καλύτερα να θυμηθούμε την περίοδο του Λένιν και την εξόντωση που επιβλήθηκε στους σοσιαλιστές επαναστάτες, αναρχοσυνδικαλιστές, μενσεβίκους, αναρχικούς και στην αντίδραση των εργατών.

Αυτό που εννοούμε είναι ότι ο τύπος είναι ένα από τα πιο σημαντικά μέσα για την κυριαρχία της εξουσίας. Καταλήγοντας στην ελευθερία του τύπου θεωρούμε ότι είναι μόνο ένα από τα αναπόφευκτα ψέματα που όλες οι εξουσίες πρέπει να χρησιμοποιήσουν κατά καιρούς. Από τη στιγμή που ο τύπος είναι απόλυτα η ίδια η ανηθικότητα, δεν είναι αναγκαίο να λάβουμε μέρος σε ένα παιχνίδι "γάτας-ποντικίου", πειθόμενοι από μια απάτη σαν αυτή της "ηθικής του τύπου". Δεν θα έπρεπε να χρειαζόμαστε κέντρα παραγωγής ειδήσεων, τα οποία έχουν ιδρύσει οργανικές σχέσεις με τη βιομηχανία και τα οποία εξουσιάζουν τα μυαλά των μαζών. Αν η επανάσταση δεν καταργήσει όλους τους θεσμούς των μέσων μαζικής επικοινωνίας, που εκτοπίζουν τη διαπροσωπική επικοινωνία μεταξύ των ανθρώπων με ένα βομβαρδισμό συγκεντρωμένων ειδήσεων, τότε ακόμη και η ίδια η επανάσταση θα υποχρεωθεί να χρησιμοποιήσει το ψέμα της "ελευθερίας του τύπου".

Στην Τουρκία τώρα αντιμετωπίζουμε τις βαρύτερες καταπίεσεις των τελευταίων χρόνων, που κατευθύνονται στις ιδέες. Πριν λίγα χρόνια, τα ιδεολογικά εγκλήματα θεωρούνταν πολιτικά και αντιμετωπιζόνταν ξεχωριστά από τα τρομοκρατικά. Πριν τρία χρόνια, το άρθρο του ποινικού δικαίου, που ορίζει ότι οι ιδέες ήταν εγκλήματα, καταργήθηκε από ένα ειδικό νόμο μέσα σε πανηγυρισμούς, κοκτέιλς και πολλά "ζήτω". Φυσικά, η ελευθερία ιδεών δεν ακολούθησε αυτό το γεγονός. Αντί γι' αυτό ετέθησαν σε λειτουργία πειράματα λογοκρισίας που χρησιμοποιήθηκαν από τους Οθωμανούς μεταξύ του 1786 και του 1908. Λειτουργήσε ένας αντιτρομοκρατικός νόμος και μετά από αυτόν, τα εγκλήματα που διαπράττονταν δια μέσου του τύπου, τιμωρούνταν τώρα με άρθρα βαρύτερα από πριν και ως εγκλήματα που θεωρούνταν "τρομοκρατικά". Αυτή τη στιγμή, πάνω από **πενήντα** συγγραφείς και δημοσιογράφοι είναι στη φυλακή ως "τρομοκράτες" λόγω των γραμμένων ιδεών τους! Σε να μην ήταν αρκετά όλα αυτά, ο αντιτρομοκρατικός νόμος, του οποίου μερικά άρθρα έχουν αλλαχθεί καθώς απαιτήθηκε από το Εθνικό Συμβούλιο Ασφαλείας, υπολογίζεται να εμφανιστεί ξανά στην ημερήσια διάταξη της βουλής το Φεβρουάριο. Αυτή η πρόταση επιφέρει κάποιες νέες αλλαγές στον υπάρχων αντιτρομοκρατικό νόμο. Η πιο σημαντική αλλαγή είναι εκείνη, η οποία επιτρέπει ένα προ-έλεγχο του γραπτού τύπου. Κατά τη νέα αυτή αλλαγή, η οποία υπολογίζεται να γίνει νόμος, οι αντιπρόσωποι των εκδοτικών οίκων θα υποχρεωθούν να δίνουν δύο αντίγραφα του έντυπου υλικού στις τοπικές αρχές, πριν αυτό το υλικό κυκλοφορήσει. Σε αυτή την περίπτωση τα "μη-ενδεδιγμένα" από εφημερίδες, περιοδικά, βιβλία, αφίσες και όλα τα παρόμοια υλικά θα λογοκρίνονται στους εκδοτικούς οίκους και η κυκλοφορία τους θα εμποδίζεται, χωρίς απόφαση δικαστηρίου για να μαζευτούν, όπως στο παρελθόν. Τέτοιος είναι ο λαμπρός νέος νόμος για τον τύπο στην Τουρκία!

Είναι επίσης πολύ ενδιαφέρον ότι δεν υπάρχουν παράνομες εκδόσεις σε μια τέτοια διαδικασία, κατά τη διάρκεια της οποίας οι βαριές καταπίεσεις κατευθύνονται στις ιδέες. Ακόμη και λίγα χρόνια μετά το στρατιωτικό πραξικόπημα στις 12 Σεπτεμβρίου 1980, πολλές παράνομες εκδόσεις συνεχίζονταν.

Αν η νέα πρόταση γίνει νόμος στη βουλή το Φεβρουάριο, θα ανοίξει η πόρτα για τις παράνομες εκδόσεις! Γιατί αν ο τύπος δεν παραταχθεί με το κράτος, η νομιμότητα του τύπου δεν τον προστατεύει από το να γίνει "τρομοκρατικός" έτσι κι αλλιώς!

*Το κείμενο είναι μεταφρασμένο από το τούρκικο αναρχικό περιοδικό "ates hirsizi" (οι κλέφτες της φωτιάς), τεύχος 5ο Γενάρης 1994, σελ. 48

Η "κοκκινοσκουφίτσα" εκπέμπει σε λίγες μέρες.

Τα προβλήματα και οι δυσκολίες που έχουμε να αντιμετωπίσουμε σαν ελευθεριακός, μη εμπορευματικός ραδιοσταθμός, είναι πολλά και μεγάλα, όπως ο κίνδυνος της **καταστολής** (ανάλογος της επικινδυνότητας του σταθμού στα αυτιά κάποιων) και το **οικονομικό** (που πάντα υπάρχει όταν δεν έχεις πλάτες).

-Χωρίς ιδιαίτερη εμπειρία από το μέσο, χωρίς επαγγελματισμό, προσωπικές ματαιοδοξίες, αφιερώσεις, διαγωνισμούς, κόμματα, ψέμματα, αφεντικά, ιεραρχία, χωρίς "αντικειμενική" πληροφόρηση, επιδιώκουμε ένα ραδιόφωνο ζωντανό, βιωματικό, σε άμεση επαφή με την καθημερινότητα και τους αγώνες των ανθρώπων για καλύτερη ζωή.

-Για μας, το ραδιόφωνο δεν είναι μέσο επικοινωνίας, γιατί η αυθεντική επικοινωνία υπάρχει μόνο με την αλληλεπίδραση μέσα στις προσωπικές επαφές. Μπορεί, όμως, να είναι αφορμή για τη συνάντηση, την επαφή και τη συνεργασία ανθρώπων.

-Θέλουμε ένα ραδιοσταθμό -συνεχές πείραμα για την ανατροπή της σχέσης πομπού -δέκτη, ένα ραδιοσταθμό -συνεχές πείραμα για την εύρεση απελευθερωτικών τρόπων και δρόμων, πατώντας πάνω στις αντιφάσεις και τα λάθη μας.

-Η παρέα της "κοκκινοσκουφίτσας" δεν ενδιαφέρεται για σφυγμομετρήσεις και ποσοστά ακροαματικότητας γιατί δε θέλει να έχει παθητικούς ακροατές, αντίθετα επιδιώκει την αυτοσυνείδηση των ανθρώπων, τη δράση και τη συμμετοχή τους σε συλλογικές διαδικασίες, την καθημερινή αντίσταση (προσωπική και κοινωνική) σε κάθε μορφή εξουσίας.

Για όλα αυτά, λοιπόν, πιστεύουμε ότι δε θα μείνουμε ανενόχλητοι. Το κράτος έχει δείξει αμέτρητες φορές τα δόντια του σε παρόμοια ενοχλητικά πειράματα. Και τις περισσότερες φορές, ... δεν τα έδειξε μόνο...

Από την άλλη, χωρίς πλούσιους μπαμπάδες, διαφημίσεις, σπόνσορες και χρηματοδότες, το οικονομικό πρόβλημα φαίνεται αξεπέραστο. Τα *minimum* έξοδα του σταθμού για νοίκια και ρεύμα (στούντιο και κεραίες) θα είναι γύρω στις 400 με 500 χιλιάδες το μήνα, έξοδα που μόνο από τις μηνιαίες εισφορές των μελών του, είναι αδύνατο να καλυφθούν.

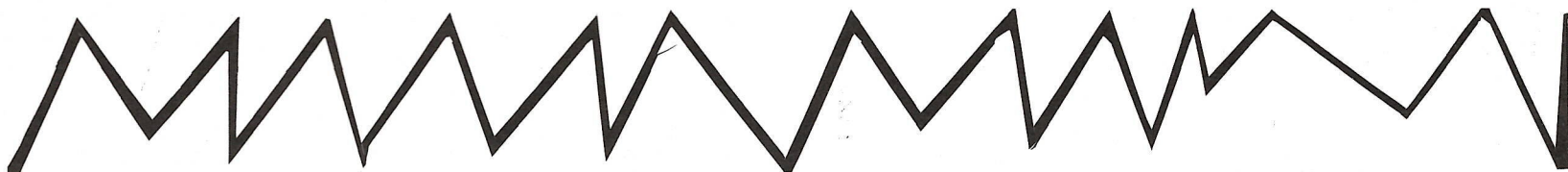
Θεωρώντας, λοιπόν, ένα τέτοιο ραδιοσταθμό πολύ σημαντικό σαν εστία αντιπληροφόρησης, σαν αυθεντική φωνή έξω από τους κυρίαρχους κώδικες των Μ.Μ.Ε. και της εξουσίας, έξω από το κυνήγι του θεάματος και την υπερ(παρα)πληροφόρηση, απευθυνόμαστε σ' όλους όσους βλέπουν θετικά ένα τέτοιο εγχείρημα γιατί αυτοί είναι και το μόνο όπλο του σταθμού.

Η παρέα του ρ.κοκκινοσκουφίτσα βλέπει σαν τη μοναδική θεμιτή λύση για την αυτοχρηματοδότηση του σταθμού τη δημιουργία ενός **δικτύου συνδρομητών**. Καλούμε, λοιπόν, όλους πιστεύουν στη σημασία ενός τέτοιου ραδιοσταθμού να στηρίξουν την κοκκινοσκουφίτσα με την οικονομική τους ενίσχυση (συνδρομητές) και την ενεργή συμμετοχή τους. Θεωρήσαμε σαν αναγκαία ετήσια συνδρομή τις 10.000 δρχ. (ή 6μηνια συνδρομή των 5.000). Μπορείτε επίσης να καταθέτετε στο λογαριασμό 134/945916-2 της εθνικής τράπεζας Ελλάδος.

Επειδή οι παλμογράφοι των F.M. δε χωράνε τους σφυγμούς μας.

Επειδή ο αέρας είναι δική μας υπόθεση.

P.ΚΟΚΚΙΝΟΣΚΟΥΦΙΤΣΑ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΑΝΤΙΠΟΛΕΜΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΣΜΥΡΝΗΣ

Σε τηλεοπτική εκπομπή στο ΠΒΒ (ιδιωτικό τηλεοπτικό κανάλι) ο Αϊτέκ Οζέλ (Aytek Ozel) δήλωσε ότι είναι "υπέρ της ειρήνης και κατά του πολέμου, επειδή είναι αναφαίρετο δικαίωμα του καθενός, για λόγους συνείδησης να αρνηθεί να υπηρετήσει στο στρατό". Μετά απ' αυτό, το Γενικό Επιτελείο Στρατού του άσκησε δίωξη και εκδόθηκε ένταλμα σύλληψης του. Ο Αϊτέκ Οζέλ, πρόεδρος του αντιπολεμικού συλλόγου, στις 8/2/94 παραδόθηκε στις τουρκικές αρχές κι από τότε είναι προφυλακισμένος στις στρατιωτικές φυλακές του Μανάκ. Σύμφωνα με το τουρκικό σύνταγμα, με βάση το άρθρο 26 "ο κάθε πολίτης μπορεί να μεταδώσει τις ιδέες του γραπτά, προφορικά ή με άλλα μέσα. Το παραπάνω καλύπτει την ελεύθερη διάδοση κι ανταλλαγή απόψεων χωρίς καμία κύρωση". Γι' αυτό το λόγο, ο Αϊτέκ Οζέλ πρέπει να αφεθεί ελεύθερος.

Για την ίδια υπόθεση κατηγορήθηκαν οι δημοσιογράφοι που έκαναν την εκπομπή, στο πλευρό των οποίων υπήρξε συμπάρασταση από πολλούς επίσημους παράγοντες. Ενώ αντίθετα, για τον Αϊτέκ Οζέλ, κυριαρχεί η συνομοσία της σιωπής. Πρέπει να σπάσουμε το φράγμα σιωπής και να τονίσουμε ότι δεν μπορούν να υπάρξουν διαχωρισμοί μεταξύ των πολιτών. Πρέπει να υποστηρίξουμε το αναφαίρετο δικαίωμα του καθενός να αρνηθεί να υπηρετήσει για λόγους συνείδησης. Σε μια περίοδο που ο κόσμος και η χώρα μας βάφονται με αίμα, όποιος δε θέλει να είναι συνένοχος στα εγκλήματα του μιλιταρισμού πρέπει να σταθεί στο πλευρό του Αϊτέκ Οζέλ.

ΑΜΕΣΗ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΟΥ ΑΙΤΕΚ ΟΖΕΛ

Πιστεύουμε πως είναι αναγκαίο να σταλούν μηνύματα διαμαρτυρίας στις παρακάτω διευθύνσεις:

Πρωθυπουργικό Γραφείο: ΦΑΞ: 0090/312-4342110

Υπουργείο Εθνικής Αμυνας: ΦΑΞ: 0090/312-4280886

Γενικό Επιτελείο Στρατού: ΦΑΞ: 0090/312-4185341

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ:

AYDINLIK: FAX: 0090/212-2884805, 2883732

CUMHURİYET: FAX: 0090/212-5138595

MILLİYET: FAX: 0090/212-5056233

Υ.Γ. Τα αντίγραφα παρακαλούμε να σταλούν στον Αντιπολεμικό Σύλλογο Σμύρνης, φαξ: 0090/232-4634646

ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΝΟΣ ΤΑΜΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΣΕ ΣΥΛΛΗΦΘΕΝΤΕΣ

ΓΙΑΤΙ

Είναι γνωστό πως οι πρακτικές μας (στον ευρύτερο αντιεξουσιαστικό χώρο*) είναι συχνά έξω από τα τυπικά όρια της νομιμότητας, με συνέπεια συλλήψεις, κατηγορίες, και συχνά δίκες. Οι κατα καιρούς κατηγορούμενοι /ες βρίσκουν -συνήθως- κάποια πολιτική συμπαράσταση, ανάλογα με τη περίπτωση, τις δυνατότητες και τις εκτιμήσεις ομάδων ή ατόμων του αν. χώρου. Από την άλλη μεριά η οικονομική υποστήριξη των κατηγορούμενων "λύνεται" σαν πρόβλημα με τρόπους καθόλου αντιεξουσιαστικούς: είτε με την διοργάνωση εκδηλώσεων (πάρτυ, συναυλίες), είτε με την συνδρομή των οικογενειών. Με λίγα λόγια υπάρχει μία συστηματική αγνόηση της σημασίας που έχει η οικονομική στήριξη των κάθε φορά κατηγορούμενων.

Σαν αποτέλεσμα, στην πρώτη περίπτωση, η "διασκέδαση" παρεμβλήθηκε σε ανεπίτρεπτα μεγάλο βαθμό στις εκδηλώσεις της αλληλεγγύης, κάνοντας το ετερόκλητο και διάφορων προθέσεων κοινό της κατανάλωσης της διασκέδασης "συνεταίρο" και "χορηγό" του αντιεξουσιαστικού χώρου.

Στην δεύτερη περίπτωση η οικονομική συνδρομή των οικογενειών βάζει από την πίσω(;) πόρτα την σιγουριά και την ασφάλεια του θεσμού της οικογένειας στην εξέλιξη και την συνειδητοποίηση των κοινωνικών αντιθέσεων... Έτσι (αλλά όχι μόνο έτσι) προκύπτουν συχνά - πυκνά "περαστικοί", "άσχετοι", μετανιωμένοι και παρασυρμένοι...

Μας είναι λοιπόν ξεκάθαρο πως η οικονομική στήριξη των κατά καιρούς κατηγορούμενων, ακόμα κι' αν δεν είναι η πιο καθοριστική πλευρά της προς αυτούς αλληλεγγύης, είναι πάντως ένα από τα πιο σοβαρά ζητήματα που αφορούν την αυτονομία αυτής της αλληλεγγύης.

ΤΙ

Η δημιουργία ενός μόνιμου και σταθερά (αυτο)χρηματοδοτούμενου ταμείου στήριξης, πιστεύουμε πως μπορεί να απαντήσει σε κάποιο βαθμό σ' αυτό το πρόβλημα. Ακόμα κι' αν δεν καταφέρει να είναι πάντα "πλούσιο", θέλουμε ωστόσο με την δημιουργία του να κάνουμε κοινή συνείδηση το ότι η οικονομική υποστήριξη των κατά καιρούς κατηγορούμενων **δεν είναι κάτι που αφορά "άλλους"**, τις οικογένειες τους ή τα μπουλούκια της διασκέδασης.

Με τη δημιουργία αυτού του ταμείου ούτε θέλουμε, ούτε μπορούμε να κάνουμε στην άκρη την πολιτική πλευρά της κάθε φορά αλληλεγγύης, και τα προβλήματα (διαφωνίες κλπ) που εμφανίζονται εκεί. Αλλά από την άλλη πλευρά δεν θέλουμε να επιτρέψουμε στον εαυτό μας την πολυτέλεια των μικροσεχταρισμών απέναντι στο ζήτημα της οικονομικής στήριξης, όταν είναι είναι ξεκάθαρο πως μία ελάχιστη χρηματική εισφορά όλων όσων δρουν στον αν.χώρο θα επιβεβαίωνε μια (ελάχιστη) αλληλεγγύη μεταξύ τους.

Τέλος δεν σκοπεύουμε να υποκαταστήσουμε τις οικονομικές πρωτοβουλίες (και δυνατότητες) των κατά καιρούς "επιτροπών συμπαράστασης" κλπ. Στο βαθμό που οι κατηγορούμενοι /ες υποστηρίζονται με κάποιον τρόπο, και εφόσον πρόκειται για περιπτώσεις που καλύπτονται από αυτό το ταμείο, η συνεισφορά του μπορεί να είναι συμπληρωματική. Ας μην ξεχνάει όμως κανένας και εκείνες τις περιπτώσεις που κάποιοι βρέθηκαν "εγκρέμαστοι" μπροστά σε εγγυήσεις, εξαγορές κλπ. είτε επειδή οι δυνατότητες του αντιεξουσιαστικού χώρου ήταν περιορισμένες, είτε επειδή οι πολιτικές του ιδιο-τροπίες ήταν έντονες...

ΓΙΑ ΠΟΙΟΥΣ /ΕΣ

Λαμβάνοντας υπ' όψιν την ποικιλία των "ποινικοποιήσιμων" πράξεων, την ποικιλία των προθέσεων που οδηγούν σ' αυτές, λαμβάνοντας επίσης πολύ σοβαρά υπ' όψιν το πλήθος των πολιτικών απόψεων στον αν. χώρο

σχετικά με τα όρια των επιτρεπόμενων ή επιθυμητών πρακτικών καταλήξαμε στην απόφαση πως το ταμείο αυτό θα στηρίζει οικονομικά de facto κατηγορούμενους /ες για "αδικήματα" που σχετίζονται με ένα minimum κοινά αποδεκτό πεδίο κινηματικών πρακτικών: **συγκεντρώσεις, διαδηλώσεις, καταλήψεις, διακίνηση έντυπου υλικού, προπαγανδιστική δουλειά.** Στο ίδιο πεδίο συμπεριλαμβάνονται και επιλογές που ακόμα και αν δεν είναι μαζικές αποτελούν αναπόσπαστα στοιχεία του αν. χώρου: π.χ. οι αρνητές στράτευσης.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την οικονομική στήριξη σε όλες αυτές τις περιπτώσεις είναι πως οι κατηγορούμενοι /ες υπερασπίζονται πολιτικά, στο μέτρο του δυνατού, την συμμετοχή τους στην διαδήλωση, στην συγκέντρωση, στην κατάληψη, κλπ. Με άλλα λόγια το ταμείο δεν αφορά "περαστικούς" ή "θύματα".

Από την μεριά μας, τα μέλη του ταμείου, δεσμευόμαστε πως όταν η πιο πάνω προϋπόθεση εκπληρώνεται, η υποστήριξη θα είναι δεδομένη (στα πλαίσια των δυνατοτήτων του ταμείου) ανεξάρτητα από τις συμφωνίες ή τις διαφωνίες μας με τις πολιτικές θέσεις των κατηγορουμένων.

ΠΩΣ

Σαν ελάχιστη εισφορά όσων θα ήθελαν να συμμετάσχουν στην χρηματοδότηση του ταμείου ορίζουμε το ποσό των 1000 (χιλίων) δραχ. κάθε μήνα. Η δέσμευση του κάθε μήνα είναι αυστηρή για όσους και όσες θέλουν να είναι μέλη της συνέλευσης του ταμείου. Και είναι αυστηρή γιατί το ταμείο αυτό δεν είναι μία ευκαιριακή πρωτοβουλία, ούτε θέλει να επιβεβαιώσει τις κακές συνήθειες του αν. χώρου. Η **αυστηρή τακτικότητα των εισφορών, σαν προσωπική αυτοδέσμευση, είναι δείγμα της σοβαρότητας για τα μέλη του ταμείου**, και εξάλλου το ποσό των χιλίων δραχμών είναι πράγματι ασήμαντο. Αντίθετα είναι πολύ σημαντικό το να στηρίζεται το ταμείο σε ανθρώπους που έχουν σταθερά στο μυαλό τους την αναγκαιότητα του, όχι ανάλογα με τα δικά τους κέφια, αλλά σύμφωνα με τις ανάγκες "κάποιων" (κατηγορούμενων) που ποτέ δεν "προειδοποιούν" πως θα χρειαστούν βοήθεια: με αυτή την έννοια η σταθερή, κάθε μήνα εισφορά επιτρέπει την ετοιμότητα του ταμείου, καθώς και τους έγκαιρους και συγκεκριμένους υπολογισμούς των δυνατοτήτων του.

Άλλοι τρόποι χρηματοδότησης μπορεί να προκύψουν ύστερα από ιδέες και πρωτοβουλίες μελών του ταμείου -αυτό θα συζητιέται κάθε φορά. Γίνεται πάντως, με το ξεκίνημα του ταμείου, μία πρόταση προς τα έντυπα του αν. χώρου να αυξήσουν την τιμή πώλησης τους κατά 100 δραχ. και να αποδίδουν το (ανάλογα με την κυκλοφορία τους) ποσό στο ταμείο. Άλλες ιδέες είναι ευπρόσδεκτες, εφόσον συμφωνούν με το γενικό σκεπτικό του ταμείου.

Μέλη του ταμείου θεωρούνται όσοι-όσες είναι συνεπείς στην κάθε μήνα εισφορά των χιλίων δραχμών. Αυτοί κι' αυτές αποτελούν την γενική συνέλευση του ταμείου, συνέλευση που έχει την ουσιαστική ευθύνη της διαχείρισής του.

Ηδη, καθώς θέλουμε να έχει υπάρχει ευελιξία στη χρήση του, η αρχική συνέλευση δημιουργίας του ταμείου αποφάσισε την συγκρότηση μίας τριμελούς επιτροπής, από ανθρώπους κοινά αποδεκτούς στα ως τώρα μέλη. Ευθύνη της επιτροπής είναι αφ' ενός η συγκέντρωση των εισφορών, αφ' ετέρου το να δίνει χρήματα όπου χρειάζονται όταν οι περιστάσεις δεν επιτρέπουν την έγκαιρη σύγκλιση συνέλευσης. Η επιτροπή θα αποφασίζει σε αυτές τις περιπτώσεις ομόφωνα -διαφορετικά το θέμα θα παραπέμπεται υποχρεωτικά στη συνέλευση. Σε κάθε περίπτωση η επιτροπή αυτή θα ελέγχεται από τα μέλη του ταμείου.

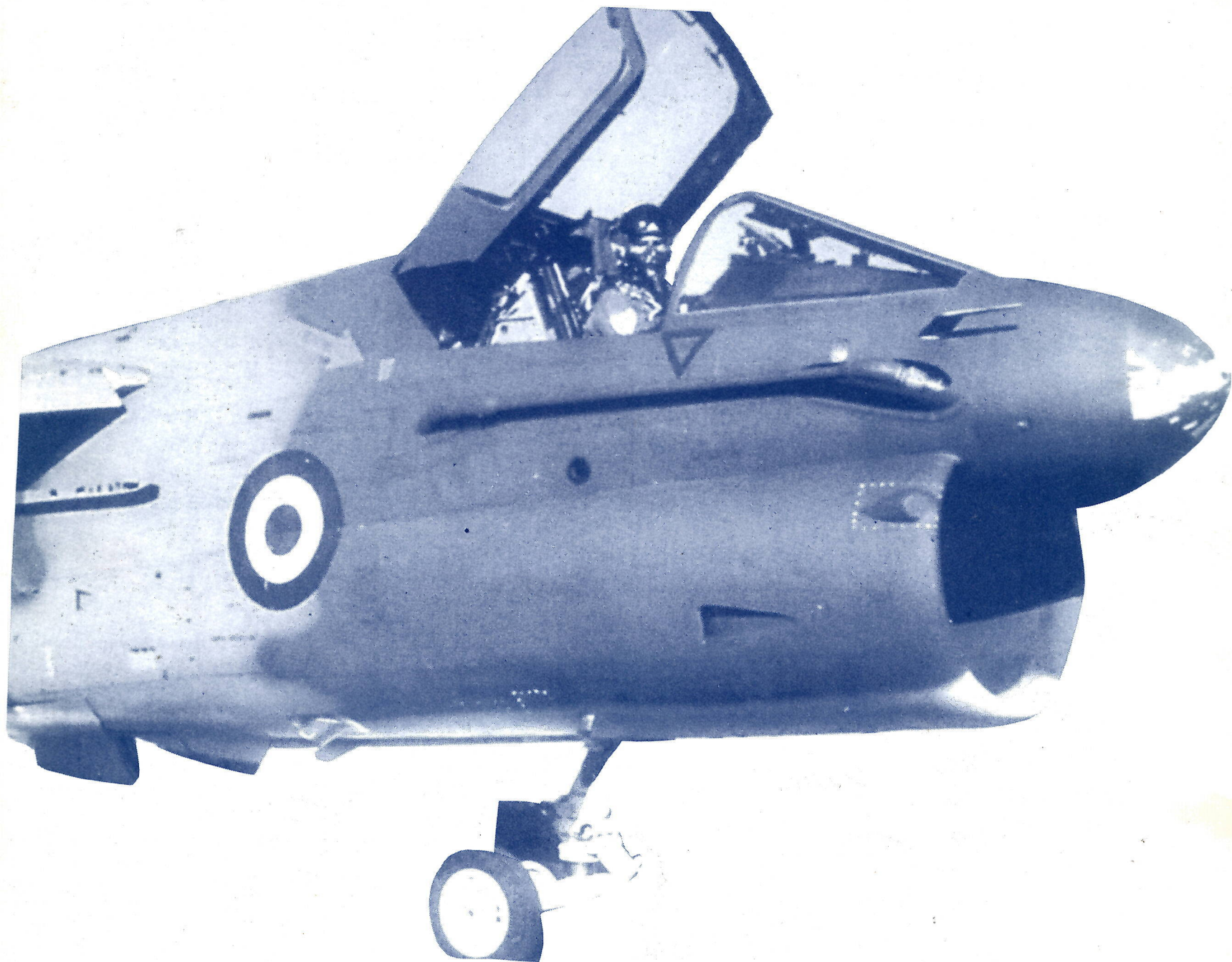
Ορίζουμε τέλος πως το μέγιστο ποσό που θα διατίθεται κάθε φορά δεν πρέπει να είναι μεγαλύτερο από το 70% του ποσού που έχει το ταμείο -καθώς (είναι βέβαιο) πάντα θα υπάρχει μία "επόμενη φορά" κατηγορουμένων που θα πρέπει να στηριχθούν οικονομικά.

*Προς αποφυγήν παρεξηγήσεων με τον όρο "αντιεξουσιαστικός χώρος" εννοούμε τις ομάδες και τα άτομα που δρουν είτε με βάση την ιδεολογία (αναρχικοί διάφορων απόψεων), είτε με βάση συγκεκριμένες πρακτικές (καταλήψεις στέγης, αντιφασιστικές ομάδες, αντισεξιστικές πρωτοβουλίες, μαθητικές ομάδες, έντυπα, νεολαϊστικά στέκια, κλπ.) Η επιλογή του όρου "αντιεξουσιαστικός χώρος" είναι σχηματική, και δεν υπονοεί κάποια πολιτική αξιολόγηση, θετική ή αρνητική. Τέλος τα όσα περιγράφουμε σαν "προβλήματα" δεν αφορούν στον ίδιο βαθμό και με την ίδια ένταση όλες αυτές τις συλλογικότητες.

Η επικοινωνία με το ταμείο γίνεται μέσω της
Τ.Θ.31265, Τ.Κ.10035, ΑΘΗΝΑ
και ο τραπεζικός του λογαριασμός είναι ο
116/766913-52 στην Εθνική Τράπεζα

9.999.990\$:

Συμπεριλαμβάνεται
η ζωή σου!

F-16 ΣΤΑΝΤΑΡ ΠΤΩΜΑΤΑ

GENERAL DYNAMIC

ΟΛΕΣ ΟΙ ΒΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΝΑΤΟ
ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΕΣ: ΟΛΑ ΤΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ ΑΜΥΝΑΣ
ΟΛΑ ΤΑ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΑ